

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA HISTORIE

**ANTIKA NA STRÁNKÁCH ČESKÝCH
ČASOPISŮ V LETECH 1918-1938**

Magisterská diplomová práce

Autor práce: Bc. Kateřina Dřevíková

Vedoucí práce: PhDr. Ivana Koucká

OLOMOUC 2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou magisterskou diplomovou práci vypracovala zcela samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 19. 8. 2012

.....

Poděkování

Ráda bych na tomto místě vyjádřila své poděkování PhDr. Ivaně Koucké za odborné vedení mé magisterské diplomové práce, za poskytnuté konzultace, cenné rady a připomínky.

Obsah

Úvod.....	6
I. Klasická studia v českém prostředí.....	11
I. 1 Klasická filologie v období první republiky.....	11
I. 2. Jednota českých filologů.....	15
II. Časopisy.....	19
II. 1 Listy filologické.....	19
II. 1.1 Vznik a vývoj Listů filologických.....	19
II. 1. 2 Obsah Listů filologických.....	23
II. 2 Věda a život.....	28
II. 3 Věda česká, Naše věda.....	31
II. 4 Věstník numismatické společnosti československé, Numismatický časopis československý.....	34
II. 5 Obzor praehistorický.....	37
II. 6 Český časopis historický.....	38
II. 7 Ostatní časopisy.....	39
III. Autoři článků.....	43
III. 1 Karel Wenig.....	43
III. 2 Otakar Jiráni.....	45
III. 3 František Novotný.....	47
III. 4 Antonín Kolář.....	49

III. 5 Antonín Salač.....	51
III. 6 Josef Dobiáš.....	52
III. 7 Karel Svoboda.....	54
III. 8 Gabriel Hejzlar.....	56
III. 9 Ferdinand Stiebitz.....	57
III. 10 Vladimír Groh.....	59
III. 11 Jaroslav Ludvíkovský.....	61
III. 12 Bohumil Ryba.....	62
III. 13 Zdeněk Vysoký.....	64
IV. Velká témata.....	66
IV. 1. Antická tradice v českém prostředí.....	66
IV. 2 Nové archeologické nálezy.....	68
IV. 3 Vědecký odkaz Josefa Krále.....	70
IV. 4 Vaňorného překlady.....	73
IV. 5 Významná jubilea.....	75
Závěr.....	78
Použité prameny a literatura.....	81
Anotace.....	102
Summary	103
Seznam příloh	
Přílohy	

I. Úvod

Téma své magisterské diplomové práce *Antika na stránkách českých časopisů v letech 1918-1938* jsem si zvolila na základě snahy o propojení dvou velkých oblastí svého zájmu, antiky a období první československé republiky. Na první pohled jsou tato témata od sebe velmi vzdálená, při bližším průzkumu je ale mnohé spojuje.

Časově je předkládaná práce ohraničena léty 1918-1938, tedy vznikem Československé republiky na straně jedné, a rokem Mnichovské dohody, která byla počátkem ztráty teprve nedávno nabyté svobody, na straně druhé. Hranici roku 1938 jsem zvolila zejména proto, že následující válečná léta a německá okupace zkomplikovaly vydávání mnohých periodik, které budou hlavním pramenem mé práce. Antikou bude v práci chápána celá oblast studia klasické filologie jako komplexního souboru věd o antickém starověku.

První Československá republika byla obdobím, kdy museli klasičtí filologové vést boj o výuku klasických jazyků a přestože latina a řečtina zůstaly alespoň na některých typech škol, byl to počátek jejich postupného odchodu ze středoškolské výuky, který vyvrcholil po druhé světové válce nástupem komunistického režimu. Nicméně to bylo také období, ve kterém se velmi silně zdůrazňoval vliv antiky na moderní kulturu, zejména v souvislosti s nově vzniklým demokratickým státem.

Hlavním cílem předkládané práce bude zjistit, jaké zastoupení měla antika na stránkách několika vybraných českých časopisů v období první československé republiky. Především mě bude zajímat, jak časopisecké příspěvky o antice ovlivňovaly vědeckou práci přispívajících autorů, a naopak jakým způsobem se jejich bádání promítalo v publikovaných člancích. Mým úkolem tedy bude zjistit, čím přispěly časopisy k vývoji klasické filologie ve sledovaném období.

Práci rozčleňuji do čtyř hlavních částí. V první z nich stručně popíšu vývoj české klasické filologie za první republiky s přihlédnutím k osobnostem z předválečného období, které měly velký vliv na své nástupce působící v nově vzniklém státě. V rámci této kapitoly se také zmíním o Jednotě českých filologů, významné společnosti, jejíž náplní bylo pěstování klasické filologie, a která byla za první republiky jednou z důležitých institucí starající se o prezentaci a popularizaci antiky.

Další kapitolu věnuji několika časopisům, na jejichž stránkách byly příspěvky o antice a odkazy na ni publikovány pravidelně a velmi často. Budu se

zabývat jejich zaměřením, obsahem a formální stránkou. Význačnou roli mezi těmito periodiky budou mít *Listy filologické*, které, jakožto orgán Jednoty českých filologů, se ve své klasicko-filologické části zabývaly výhradně antickými tématy. Podstatná část článků zabývajících se studiem antiky se tak objevovala právě na jejich stránkách. Časopis tohoto formátu a zaměření na antická studia neměl v období první republiky obdoby, a proto se budu více než u jiných periodik věnovat jejich vzniku, vývoji a obsahové náplni časopisu.

Ve třetí kapitole podám přehled význačných klasických filologů, kteří svými studii zaplňovali stránky *Listů filologických*, ale i ostatních sledovaných časopisů. Zaměřím se na nejdůležitější oblasti jejich vědecké práce a popíšu, jakým způsobem se tyto obory promítly do časopiseckých příspěvků a jak ovlivňovaly další průběh badatelské činnosti autorů.

V poslední, čtvrté kapitole se budu zabývat několika dílčími tématy, kterými byla zaměstnávána česká klasická studia v meziválečném období, přičemž opět zhodnotím, jak byla tato témata reflektována ve vybraných časopisech.

Důležitou součástí mé práce bude také několik příloh, z nichž za nejdůležitější považuji Přílohu II se seznamem publikovaných článků o antice v *Listech filologických* v uvedených letech 1918-1938. Jelikož při velkém množství článků není možné, abych se podrobněji věnovala každému zvlášť, podává alespoň tato příloha celkový přehled o zastoupení jednotlivých témat týkajících se antiky na stránkách, pro mou práci, nejdůležitějšího periodika.

Z výše uvedených údajů vyplývá, že při psaní práce budu vycházet především ze studia pramenů. Základním pramenem se pro mě stal tisk, respektive časopisy. Význam periodického tisku jako pramene je nemalý, neboť v sobě skrývá obrovské množství informací, a to nejen z oboru, kterého se daný časopis týká, ale také poznatků o sociálním a společenském kontextu dané doby. Díky periodicitě lze také vyčíst určitý vývoj, pokrok či stagnaci. Není tedy pochyb, že časopisy jsou z hlediska historického zásadními prameny. Na počátku 20. století, tedy i v období vymezeném pro mou práci, byl vznik periodika vždy zásadním mezníkem pro svého vydavatele, ať už to byla politická strana u novin nebo příslušný obor vědy či společenského života u časopisů. Okolo redakce časopisů se ve většině případů soustředily

nejvýznamnější osobnosti daného oboru ve vlastním redakčním nebo autorském kolektivu. Tím byla zajištěna odbornost a vysoká úroveň časopisů.¹

Časopisy pro svou práci jsem vybrala na základě *Bibliografie českých a slovenských prací o antice za léta 1901 – 1950*² od Karla Svobody. Jak už jsem výše zmínila, přední místo mezi nimi mají *Listy filologické*, jejichž celá jedna část se zabývala výhradně antikou a klasickými studiemi. Dílčí články týkající se antiky byly publikovány i v odborných vědeckých časopisech, zaměřených na konkrétní vědecký obor. Z těchto časopisů pro svůj výzkum využiji zejména *Numismatický časopis československý*, *Český časopis historický* a *Obzor praehistorický*. Antika se v menší míře objevovala i na stránkách souborných vědecko-populárních časopisů, které popisovaly a hodnotily aktuální stav vědy. Byly to především *Věda a život* a *Naše věda*.

V dalších časopisech se odkazy na antiku či práce o ní objevovaly jen velmi zřídka, ale jelikož také přispívají k obrazu výskytu antiky v časopisech ve sledovaném období, budu se ve stručnosti zabývat i jimi. Budou to časopisy s odborným vědeckým zaměřením, ale také časopisy referenční, spolkové, muzejní, pedagogické a společenské.³

Některé administrativní informace o Listech filologických jsem čerpala z nepublikovaného archivního fondu *Jednoty klasických filologů*, uloženém v Archivu hlavního města Prahy, zejména z účetních a administračních knih. Užitečné pro mou potřebu byly také Výroční zprávy Jednoty českých filologů tištěné vždy na konci každého ročníku Listů filologických, které obsahovaly informace o odběratelích, výměnách časopisu a všech akcích, které Jednota pořádala.

Doplňujícím zdrojem poznatků se pro mě stala také sekundární literatura.⁴ Při obstarávání materiálu k vývoji české klasické filologie za první republiky jsem narazila na nedostatečně hluboké zpracování tohoto tématu. V českém prostředí se projevuje dlouholetý nezájem o zpracování dějin české klasické filologie, což vyplynulo z okrajového postavení tohoto oboru v systému společenských věd a degradování výuky klasických jazyků, především za komunistického režimu.

---

¹ Kubíček, J. a kol.: Česká retrospektivní bibliografie. Brno 2006-2007, s. 16.

² Svoboda, K.: Bibliografie českých a slovenských prací o antice za léta 1901-1950, Praha 1961.

³ Celkový soupis použitých časopisů podávám v seznamu pramenů a literatury.

⁴ Úplné bibliografické záznamy všech titulů sekundární literatury jsou uvedeny v seznamu pramenů a literatury.

V důsledku toho se v českém prostředí dosud neobjevila žádná souhrnná práce zabývající se dějinami klasické filologie, ani rozsáhlejší monografická studie o vývoji tohoto oboru na univerzitě.⁵

Přesto někteří klasičtí filologové přispěli „svou troškou do mlýna“ alespoň dílčími pracemi k vývoji dějin tohoto oboru. Obdobím před první světovou válkou se zabýval Martin Svatoš, který ve své publikaci *Česká klasická filologie na pražské univerzitě 1848-1917* popsal konstituování klasické filologie v Praze v souvislosti s významným působením Jana Kvíčaly a Josefa Krále. Z této práce jsem čerpala základní informace o vědeckých počátcích klasické filologie a o významném vlivu dvou výše zmíněných vědců na následující generaci klasických filologů. Velkou přehledovou práci o antice představuje rozsáhlá monografie Karla Svobody *Antika a česká vzdělanost. Od obrození do první války světové*. Autor v ní vyčerpávajícím způsobem popsal všechny zmínky o antice v dílech a práci českých a slovenských umělců a vědců.

Samotné období první republiky ve vývoji oboru stručně zhodnotil Antonín Bartoněk v článku *Česká klasická studia po roce 1918*, kde se zabýval předními postavami klasické filologie v prvorepublikovém období. Pro svou práci jsem využila také další jeho články zabývající se obecně vlivem antiky na české prostředí a evropskou kulturu. Meziválečnému období se také věnovaly příspěvky ze sborníku *Brněnská věda a umění meziválečného období (1918-1939) v evropském kontextu*. I zde se podávané informace týkaly zejména vědecké práce klasických filologů působících na nově vzniklé univerzitě. Klasická studia na univerzitě Karlově v nedávné době zhodnotil ještě Robert Skopek v příspěvku *Pražská klasická studia v době mezi světovými válkami*, který časově navázal na práci Svatošovu. Zabýval se personálním obsazením klasické filologie a příbuzných oborů na pražské univerzitě a budováním těchto oddělení.

Antikou v časopisech se v meziválečném období zabýval pouze Otakar Jiráni, který podal v roce 1926 v Časopise Národního musea přehledovou stat' *Klasická filologie v muzejníku*, kde probral výskyt a kvalitu všech příspěvků týkající se klasické filologie v tomto časopise od jeho vzniku do roku 1926.

Informace pro třetí kapitolu o autorech a jejich vědecké práci jsem čerpala z mnoha nekrologů a oslavných životopisných prací otištěných většinou na stránkách

---

⁵ Svatoš, M.: *Česká klasická filologie na pražské univerzitě 1848-1917*, Karolinum, Praha 1995, s. 9-14.

odborných časopisů či sborníků. K sepsání vývoje Jednoty českých filologů jsem použila *Památník na oslavu padesátiletého trvání Jednoty českých filologů* v Praze a vzpomínkové příspěvky z časopisů. Zde bych vyzdvihla zejména podrobný příspěvek Karla Janáčka *100 let klasické filologie v JČF a JKf*, který podal celkový vývoj časopisu od vzniku až do roku 1951.

Transkripci antických vlastních a zeměpisných jmen sjednotím podle *Encyklopedie antiky*.

I. Klasická studia v českém prostředí

I. 1 Klasická filologie v období první republiky

Studium disciplín klasické filologie se v českém prostředí začalo rozvíjet v padesátých letech 19. století. Tento rozvoj souvisel především se vznikem klasických gymnázií a proměnou pražské filozofické fakulty na vědecký ústav,⁶ napomohlo mu i zakládání institucí a časopisů vědeckého charakteru, jakými byly především Jednota českých filologů (dále jen JČF), Česká akademie věd a umění (dále jen ČAVU), a rovněž založení Listů filologických (dále jen LF).⁷ Výuce klasické filologie a poznání antické kultury v novohumanistickém duchu byl v této době přikládán velký vzdělavatelský i vlastenecko-etický význam. Tím, že střední škola byla postavena na základech výuky latiny a řečtiny, se klasická filologie stala od poloviny 19. století vůdčí disciplínou společenskovědních oborů na rakouských univerzitách.⁸ Její postavení se ale ještě ke konci tohoto století začalo oslabovat, což pokračovalo i po vzniku nového československého státu.⁹

Na klasické filology působící v meziválečném období v Československu měli svou pedagogickou a vědeckou prací velký vliv dva zakladatelé české klasické filologie, Jan Kvíčala, a především jeho žák Josef Král. Kvíčala přinesl do české klasické filologie nové metody německé textové kritiky a exegeze i moderní jazykovědné výzkumy, a tím ji pozdvihl na úroveň tehdejší filologické vědy.¹⁰ Co se týče Královy badatelské základny, nejprve se po vzoru svého učitele zabýval textovou kritikou a exegezí, poté se ale začal věnovat Platónovi. Zkoumal také řeckou mluvnici a pozornost věnoval i otázkám mytologickým. Dalším výrazným polem jeho působnosti byla oblast metriky, o které publikoval třísvazkové dílo *Řecká a římská metrika*¹¹. Od roku 1891 se začal intenzivně zabývat badáním o českých prozodických systémech, které vyvolalo v českém prostředí rozporuplné reakce.¹² Jejich završení lze najít právě v období první republiky, především na stránkách LF. Král se zcela přiklonil k přízvučnému prozodickému systému a snažil se obhájit jeho

---

⁶ Janáček, K.: 100 let klasické filologie v JČF a JKF, ZJKF 11, 1969, s. 9.

⁷ Bartoněk, A.: Czech and Slovak Classical Scholarship. In: Essay of the Survival of a Humanistic Tradition, Worcester USA 1996, s. 34-35. (dále jen Czech and Slovak Classical Scholarship)

⁸ Svatoš, M., op. cit., s. 23.

⁹ Havránek, J. a kol.: Dějiny Univerzity Karlovy. Díl 4. 1980-1990. Praha 1998, s. 152.

¹⁰ Svatoš, M., op. cit., s. 151.

¹¹ Král, J.: Řecká a římská metrika. JČF. Praha 1906-1913.

¹² Svatoš, M., op. cit., s. 112-118.

vhodnost oproti časomíře pro české básnictví. Jeho zásluhou zvítězila v české poesii definitivně přízvučná prozodie nad časoměrnou.¹³ Svými teoretickými principy, které uveřejnil ve spise *O prosodii české*¹⁴ a svou překladatelskou praxí antických dramatických básníků se Král dostal do povědomí mnohých filologů jako vzor a arbiter v otázce přízvučného překladu antické poezie.¹⁵

Král svou pracovní metodou ovlivnil bádání celé řady svých žáků, pozdějších gymnaziálních a univerzitních učitelů meziválečné generace, a stal se tak na dlouhou dobu vůdčí postavou klasické filologie v Čechách. Z klasických filologů navštěvovali jeho hodiny Otakar Jiráni, Karel Wenig, František Novotný, Kamil Fürst, Antonín Kolář, Antonín Salač, Josef Dobiáš, Karel Svoboda, Klára Fuxová-Pražáková, Vladimír Groh a Jaroslav Ludvíkovský.¹⁶ Všichni tito absolventi působili v meziválečném období a jejich jména se objevovala na stránkách prvorepublikových časopisů.

Klasická filologie v nově vzniklém státě badatelsky plynule navázala na předchozí období, začaly se ale objevovat i nové tendence. Brzy se však ocitla v rozporné situaci. Na jedné straně bylo zkvalitněno vysokoškolské studium vybudováním dvou nových univerzit, Masarykovy v Brně a Komenského v Bratislavě, mezi nimiž rostla zdravá konkurence; na druhé straně však stoupaly snahy o omezení výuky klasických jazyků na střední škole. Tak se zmenšoval podíl středoškolských profesorů na vědecké práci, a tím i propojení mezi gymnaziálním žákem a vysokou školou v osobě středoškolských profesorů pracujících zároveň vědecky.¹⁷

Mimořádný význam pro rozvoj vědy v novém státě měly univerzity. Vědecká práce se soustřeďovala především v jejich ústavech.¹⁸ Díky založení dvou výše zmíněných vysokých škol se část klasických filologů vymanila z vlivu Univerzity Karlovy (dále jen UK) a limitujících tradic doposud převážně německy orientované středoevropské klasické filologie, která působila především na generaci předchozí.

---

¹³ Svatoš, M., op. cit. 118-119.

¹⁴ Král, J.: *O prosodii české*. ČAVU. Praha 1923.

¹⁵ Svatoš, M., op. cit., s. 119.

¹⁶ Tamtéž, s. 142-143.

¹⁷ Janáček, K., op. cit., s. 19.

¹⁸ Kárník, Z.: *České země v éře první republiky*. Díl 1. Vznik, budování a zlatá éra republiky (1918-1929). Praha 2000, s. 68.

Začali se orientovat na nové klíčové disciplíny, uplatňovat nové metodické postupy a především prohlubovat zájem o publikování v cizích jazycích.¹⁹

Praha byla centrem hlavního vědeckého dění, protože zde sídlila JČF a další vědecké instituce, které konaly časté přednášky a diskusní večery. Proto i klasická filologie na UK zaujímala vzhledem k nově vzniklým univerzitám přední postavení, dané především tradicí. Zatímco se v meziválečném období ostatní filologické obory specializovaly a posilovaly, klasická filologie se postupně zužovala a její pozice na filozofické fakultě už nebyla tak výrazná jako před koncem 19. století. Změnila se také skladba oboru, který se stal souborem disciplín o dějinách antické kultury, s důrazem na dějiny literatury a kultury duchovní.²⁰

Pro obor věd o antickém starověku existovaly na UK tři semináře, a to s. pro klasickou filologii, s. historicko-epigrafický a s. pro klasickou archeologii.²¹ Úmrtím Josefa Krále a Roberta Nováka během první světové války se uvolnila dvě místa řádných profesorů klasické filologie v klasicko-filologickém semináři. Ta na začátku první republiky obsadili Otakar Jiráni a Karel Wenig. Obor řeckých a římských starožitností zde přednášel Antonín Salač. Jaroslav Ludvíkovský se soustředil zejména na dějiny řecké a římské literatury, roku 1929 však odešel na bratislavskou univerzitu. Na jeho přednášky z řeckého dějepisectví, antické epistolografie a literatury navázal Bohumil Ryba. Přednášky z dějin řeckého a latinského jazyka vedl Oldřich Hujer. Ve vedení semináře se během první republiky postupně vystřídali Jiráni, František Groh, Salač, Ryba, a roku 1935 po svém návratu z Brna i Karel Svoboda.²²

Hlavními představiteli oddělení klasické archeologie byli Hynek Vysoký, který se zabýval především dějinami literatury a reáliemi každodenního života, a Jindřich Čadík specializující se na výtvarné umění a urbanismus. Brzy se k nim přidala i Růžena Vacková, která se zaměřila na formální výklad římských historických reliéfů.²³ O historicko-epigrafický seminář se dělili František Groh a

---

¹⁹ Bartoněk, A.: *Czech and Slovak Classical Scholarship*, s. 37.

²⁰ Havránek, J. a kol., op. cit. s. 152.

²¹ Skopek, R: *Pražská klasická studia v době mezi světovými válkami*. In: *Latina v církevním a světském školství*. Praha 2009, s. 225.

²² Havránek, J. a kol., op. cit. s. 152-153.

²³ Tamtéž, s. 139.

Josef Dobiáš, přičemž první se specializoval na epigrafii, druhý na samotné starověké dějiny.²⁴

I Masarykova univerzita se krátce po svém vzniku stala významným střediskem klasické filologie. Na její formování měli význam opět Královi žáci, František Novotný, již zmíněný Karel Svoboda, o něco později reprezentant starověkých dějin Vladimír Groh. „Kolem nich se na univerzitě postupně dotvářel komplex disciplín, který dnes označujeme termínem vědy o antickém starověku.“ Především oni přispěli k vymanění se české klasické filologie z německého vlivu a vstupu české vědy o antice do širšího evropského povědomí. Jejich stati měly ohlas zejména v románských a slovanských odborných kruzích. Během meziválečného období zde působili ještě Ferdinand Stiebitz, Jaroslav Ludvíkovský a klasický archeolog Gabriel Hejzlar.²⁵

Nově zřízená Komenského univerzita v Bratislavě poskytla také prostor pro vytvoření semináře klasických studií. Tohoto náročného úkolu se ujal Antonín Kolář, který byl pro tuto příležitost jmenován roku 1922 řádným profesorem klasické filologie. Byla to práce velice náročná, protože celou katedru vedl téměř sám až do roku 1928, kdy mu na pomoc přijel Jaroslav Ludvíkovský. Starověké dějiny sem do roku 1934 jezdil přednášet z brněnské univerzity Vladimír Groh.²⁶ Cílem zřízení nově katedry bylo především vychovávat nové gymnaziální profesory klasické filologie na Slovensku, a tím dopomoci ke zvýšení vzdělanosti v této východní části nově vzniklého státu. Prvním slovenským odchovancem klasické filologie této univerzity, který na ní později ve třicátých letech i sám vyučoval, byl Vojtěch Ondrouch.²⁷

Důležitou otázkou vzhledem ke klasické filologii byla reforma střední školy. Celý školský systém procházel během první republiky přebudováním, jehož základem bylo vychovat dostatek lidí se středním vzděláním zaměřeným na praxi. Klasické vzdělání založené na řečtině a latině se proto dostávalo do pozadí.²⁸ Všeobecně se volalo po tom, aby výuka latiny a řečtiny byla co nejvíce omezena a

---

²⁴ Havránek, J. a kol., op. cit., s. 132.

²⁵ Bartoněk, A.: Česká klasická studia po roce 1918. In: Mezinárodní vědecká konference na paměť 50. výročí úmrtí českého klasického filologa a překladatele Otmaru Vaňorného. Vysoké Mýto 1996, s. 40. (dále jen Česká klasická studia po roce 1918)

²⁶ Ludvíkovský, J.: Za Vladimírem Grohem, LF 70, 1946, s. 4.

²⁷ Bartoněk, A.: Česká klasická studia po roce 1918, s. 41.

²⁸ Kárník, Z., op. cit., s. 68.

nahrazena především živými jazyky a přírodovědnými obory. Jednání o této otázce byla velmi komplikovaná a zapojovalo se do ní nejen Ministerstvo školství a národní osvěty, ale i odborná veřejnost. Konečnou strukturu výuky všeobecně vzdělávací střední školy koncipovaly však vládní kruhy s velikými obtížemi. Teprve v roce 1924 byl přijat první návrh reformy, už v roce 1929 však začala reforma nová, protože se zavedený model neosvědčil. Tyto komplikace provázely celé meziválečné období.²⁹

Klasická studia v meziválečném období se ale i přes úbytek hodin latiny a řečtiny čile rozvíjela a stejně tak i snahy popularizační. Ty vedly především k velkému rozmachu překládání antických autorů. Mnoho z těchto meziválečných překladů přežilo svou dobu a jsou platné dodnes. Rozvoj překladu souvisel rovněž se školskou otázkou. Vlivem reformy, která v konečném výsledku omezila výuku latiny a řečtiny na středních školách, vzrostla potřeba nabídnout díla klasiků v českém jazyce těm čtenářům, kteří antické jazyky neovládali v takové míře, aby si je mohli přečíst v originále.

Jak je patrné, a ještě více bude patrné ze zpráv o činnosti JČF, antika byla za první republiky živou otázkou, kterou se zabývali nejen vysokoškolští odborníci, ale také politika a širší veřejnost, ať už v pozitivním nebo negativním smyslu slova. Jak si ukážeme dále, bylo tomu stejně tak i na stránkách dobových časopisů.

I. 2 Jednota českých filologů

JČF byla založena roku 1868 jako svépomocný spolek českých vysokoškolských studentů, kteří na pražské německé univerzitě postrádali více českých přednášek z klasické filologie, a vůbec jakákoliv seminární cvičení v češtině. Původní pojetí Jednoty jako studentského spolku se brzy ukázalo jako nepraktické, především bylo potřeba zajistit jeho finanční stabilitu, a proto byly roku 1872 pozměněny jeho stanovy a JČF se stala vědeckou společností, která zanedlouho sdružovala všechny české filology klasického i slavistického, především bohemistického zaměření. V čele organizace spolku už nestáli studenti, nýbrž středoškolští a vysokoškolští profesori. K původní činnosti přednáškové se také

---

²⁹ Kárník, Z., op. cit., s. 532-533.

přidala činnost publikační. Mimo LF, se vydávaly hodnotné středoškolské učebnice latiny a řečtiny, příručky, ale i odborné monografie.³⁰

Po vzniku nového státu se požadavky na publikační činnost ještě rozrostly, jelikož kvalitními učebnicemi potřebovaly být zásobovány nejen nově vznikající střední školy v Čechách, ale také na Slovensku. Vydávání nových publikací se tak stalo hlavním cílem, který si JČF po vzniku nového státu vytkla: „Také Jednota naše... hlásí se ochotně k těmto novým úkolům... za nejpřednější z nich na ten čas pokládá pracovati k tomu, aby splacen byl dluh, jímž povinna jest filologie česká našemu písemnictví a rozvoji filologie u nás: postarati se totiž o vydání vědeckých příruček pro jednotlivé obory filologické a dáti tak studentstvu našemu i širokým kruhům vzdělanců vůbec do rukou pomůcky, jimiž by v jazyce mateřském byli uváděni do různých oborů vědy filologické...“³¹

I za první republiky byly z valné části vydávány především učebnice. Nejčastěji to byly latinské mluvnice a cvičebnice od Františka Heřmanského, latinské čítanky od kolektivu autorů Vykoukal, Holeček, Procházka, některé z nich dosáhly během meziválečného období i devátého vydání. Pro školskou potřebu byly určeny i výběry z antických autorů, například Jirániho Výbor z listů Ciceronových, Výbor z římské lyriky, Novotného Výbor řečí Demosthénových,³² Královny Tragédie Sofokleovy v úpravě Vladimíra Groha.³³ Vydávání výborů textů antických autorů a různých čítanek bylo zapříčiněno sníženým počtem hodin latiny a řečtiny. Pro nedostatek času už nebylo možné číst na střední škole celá díla jednotlivých autorů, texty tak musely být zkracovány a muselo se vydávat souhrnně několik autorů dohromady. K pochopení kontextu života a celého díla antických autorů pak byly vydávány i různé komentáře a předmluvy.

Ministerstvo školství a národní osvěty vznik nových učebnic podporovalo, a proto přispívalo Jednotě každoročními vysokými subvencemi.³⁴ Byly určeny jednak na vydávání LF, ty byly pravidelné a částka se pohybovala od 2000 do 4000 K, po

---

³⁰ Fialová, A.: Jednota českých filologů a dnešek, ZJKF 11, 1969, s. 31-33. (dále jen Jednota českých filologů a dnešek)

³¹ Na prahu nové doby, LF 46, 1919, s. 2.

³² Výroční zpráva JČF za správní rok 1919-1920, LF 47, 1920, s. 2.

³³ Výroční zpráva JČF za správní rok 1922-1923, LF 50, 1923, s. 2.

³⁴ Fialová, A.: Jednota českých filologů a dnešek, s. 35.

roce 1924 se zvýšila na 8000 K, díky tomu, že LF vycházely už padesát let.³⁵ Dále dostávala společnost nepravidelné a různě vysoké příspěvky na vydávání vědeckých děl a učebnic. V některých letech také obdržela finanční příspěvky od ČAVU.³⁶ Byla tedy podporována z mnoha stran jako jedna z předních vědeckých institucí ve státě.

Jednota za první republiky pěstovala klasickou filologii i prostřednictvím přednášek, a to jednak ryze vědeckých, pořádaných většinou na spolkových schůzích, ale také se snažila rozšiřovat znalosti z antiky mezi širší veřejnost. K tomu sloužily přednáškové cykly týkající se většinou antické literatury, spojené i s recitací antických autorů prostřednictvím krátkých překladů členů Jednoty.³⁷

O výrazném podílu Jednoty ve vědeckém životě první republiky svědčí mimo jiné i fakt, že její výbor se významně podílel na přípravě II. sjezdu klasických filologů slovanských v Praze roku 1931.³⁸ Úkolem sjezdu bylo objasnit tradici antické kultury u slovanských národů a ukázat výsledky samostatné vědecké práce ve všech oborech klasické filologie a také pojednat o vyučování humanitních předmětů na středních a vysokých školách. O sjezdu podrobněji pojednám níže.³⁹

Roku 1925 byla zřízena pobočka Jednoty v Brně.⁴⁰ Její činnost se zaměřovala na přednášky a na vedení knihovny určené především pro studenty filologií. I studentská spolková činnost v Brně se úspěšně rozvíjela, důkazem toho bylo, že roku 1926 byl při odbočce zřízen jako zvláštní odbor kroužek brněnských romanistů⁴¹ a roku 1935 kroužek brněnských slavistů.⁴² Odbočka se angažovala i ve školských otázkách, roku 1938 například požadovala zřízení druhého klasického gymnázia v Brně.⁴³

Druhá světová válka těžce poznamenala celý život JČF, která pod tlakem poměrů přestala vystupovat na veřejnosti.⁴⁴ Zatímco pražská Jednota ukončila svou

---

³⁵ Výroční zpráva JČF za správní rok 1923-1924, LF 51, 1924, s. 2.

³⁶ Výroční zpráva JČF za správní rok 1929-1930, LF 57, 1930, s. 5; Výroční zpráva JČF 59, 1932, s. 5; Výroční zpráva JČF 63, 1936, s. 5.

³⁷ Výroční zpráva JČF za správní rok 1921-1921, LF 49, 1922, s. 2.

³⁸ Varcl, L. a kol., Třicet let výzkumu antiky v ČSSR 1945 – 1975. Praha 1976, s. 216.

³⁹ Fialová, A.: Jednota českých filologů a dnešek, s. 36.

⁴⁰ Výroční zpráva JČF za správní rok 1922-1923, LF 50, 1923, s. 2.

⁴¹ Výroční zpráva JČF za správní rok 1925-1926, LF 53, 1926, s. 5.

⁴² Výroční zpráva JČF za správní rok 1934-1935, LF 62, 1935, s. 6.

⁴³ Výroční zpráva JČF za správní rok 1937-1938, LF 65, 1938, s. 4.

⁴⁴ Svatoš, M., op. cit, s. 215-216.

činnost roku 1953, brněnská pokračovala ještě další tři roky.⁴⁵ Společnost musela být zrušena na základě nového zákona o právu spolčovacím, který s sebou přinášel reorganizaci vědeckých společností. Ty byly včleněny do struktury Československé akademie věd (dále jen ČSAV), která nahradila ČAVU, aby se nepřekrývaly obory působnosti jednotlivých společností.⁴⁶ Pod její záštitou pak vznikla nová instituce Jednota klasických filologů (dále jen JKF), která převzala veškerý majetek bývalé JČF a navázala na její organizaci a tradici, především v přednáškové činnosti. Od roku 1959 pak začala JKF vydávat své periodikum pod názvem Zprávy Jednoty klasických filologů.⁴⁷

---

⁴⁵ Fialová, A.: Jednota českých filologů a dnešek, s. 36-37.

⁴⁶ Varcl, L.: Zpráva o ustanovení Jednoty klasických filologů, LF 79, 1956, s. 108.

⁴⁷ Fialová, A.: Jednota českých filologů a dnešek, s. 38-39.

II. Časopisy

Na následujících stránkách se budu zabývat několika časopisy, ve kterých se antika objevovala často a pravidelně. U každého z časopisů se krátce zmíním o jeho hlavním cíli a poslání, popíšu jeho rubriky a zhodnotím obsahovou a vizuální stránku. Poté pojednám o jednotlivých antických tématech, které se na stránce toho kterého časopisy objevily. Jednotlivým článkům se nebudu podrobně věnovat, to učiním u vybraných příspěvků v následujících dvou kapitolách. Jak bylo předesláno v úvodu, podrobněji se budu věnovat LF.

II. 1 Listy filologické

LF stojí na pomyslném vrcholu časopisů týkajících se antiky, a to nejen v období první republiky. Jako tiskový orgán JČF se řadily mezi časopisy vysoce odborné. Nebyly primárně určeny široké veřejnosti, ale spíše užšímu okruhu filologů a středoškolských učitelů.

II. 1. 1 Vznik a vývoj Listů filologických

LF začala JČF vydávat od prosince roku 1873 pod názvem *Listy filologické a paedagogické*. Vydávání časopisu, který by sloužil účelům jazykozpytným a filologickým, se stalo jedním z úkolů, které si Jednota jako vědecký spolek stanovila. Snaha po jeho zřízení byla patrná už za doby studentského spolku, ale kvůli nedostatku prostředků k tomu nedošlo. U zrodu časopisu stáli oba tehdejší čelní představitelé klasické filologie, Král i Kvíčala. Král byl hlavním iniciátorem příprav pro vznik nového periodika. Jednota se v prvních letech vydávání dostala do velkých finančních obtíží. Časopis byl určen filologům a učitelům, kteří by chtěli vzdělávat sebe i druhé v českém jazyce náročnějším způsobem než prostřednictvím populárních týdeníků. Takových lidí však v českém prostředí ještě nebylo dostatečně velké množství. Král jako jednatel se snažil jejich počet zvyšovat, nabízel je středoškolským profesorům, ale vůbec všem představitelům tehdejší české kulturní veřejnosti, jako byli kněží, měšťtí zastupitelé nebo vedoucí českých záložen a spořitelů⁴⁸

Kvíčala byl zakladatelem prvního čísla časopisu, do redakce si přizval dalšího předního klasického filologa Jindřicha Niederla, bohemistu Jana Gebauera a

---

⁴⁸ Svatoš, M., op. cit., s. 57-58.

historika Jana Slavíka. Protože časopis přinášel nejen články z oblasti filologického bádání, ale i cenné pedagogické rady pro učitelskou praxi, byl ohlas původního čísla nad očekávání velký. K odběru se přihlásilo 480 předplatitelů a Jednota musela první číslo nechat vytisknout podruhé.⁴⁹ Roku 1887 byl časopis přejmenován na *Listy filologické* a pod tímto názvem vycházel až do roku 1942, kdy byl nucen kvůli okupačním poměrům splynout s *Časopisem pro moderní filologii* (dále jen ČMF) v *Český časopis filologický*).⁵⁰ Tohoto časopisu vyšly tři ročníky, které redigovali Bohumil Ryba a germanista Josef Janko. Po válce bylo vydávání LF opět obnoveno. Roku 1952 v souvislosti s reorganizací českých vědeckých společností LF nevyšly. První (celkově 76.) ročník nově koncipovaného časopisu začal vydávat Kabinet pro studia řecká, římská a latinská ČSAV roku 1953.⁵¹

Hned za vydávání druhého ročníku, roku 1874, Slavík z vedení odstoupil, následujícího roku zemřel Niederle. Kvíčalu pak roku 1886 nahradil Král. Roku 1906 Král s Gebauerem odešli a otevřeli tak cestu novým redaktorům, kterými se stali český a slovenský literární historik Jaroslav Vlček a František Groh, od roku 1913 se přidal lingvista Oldřich Hujer. Na začátku první republiky, respektive roku 1919, byli Groh a Vlček vystřídáni Otakarem Jiráním a literárním historikem Janem Jakubcem.⁵² Další změna nastala roku 1929, kdy za Jakubce začal časopis redigovat literární historik Miloslav Hýsek.⁵³ Následujícího roku se k nim přidal ještě Bohumil Ryba.⁵⁴ Po smrti Jiráního roku 1934 pak zůstala redakce ve stejném složení Hujer, Ryba, Hýsek až do roku 1938.⁵⁵

LF si v průběhu mnoha let, během kterých byly vydávány, prošly několika etapami. Karel Janáček, jeden z prvních profesorů klasické filologie na obnovené olomoucké univerzitě, rozděluje dobu vydávání časopisu do pomyslných šesti období. První období do roku 1886, kdy z redakce LF odešel Kvíčala, měl časopis ráz filologicko-antikvární (mytologie, výklady tragiků), přispívali do něj především

---

⁴⁹ Fialová, A.: Ke vzniku listů filologických před osmdesáti lety, s. 111-113.

⁵⁰ Tamtéž, s. 109.

⁵¹ Macek, E.: heslo „Listy filologické“. In: Vladimír Forst (ed.): Lexikon české literatury, 2/II. Praha 1993, s. 1190-1195.

⁵² Beer, A.: Listy filologické, NV 6, 1924, s. 138-140.

⁵³ Výroční zpráva JČF za správní rok 1928-1929, LF 56, 1929, s. 1.

⁵⁴ Výroční zpráva JČF za správní rok 1929-1930, LF 57, 1930, s. 1.

⁵⁵ Výroční zpráva JČF za správní rok 1937-1938, LF 65, 1938, s. 1.

studenti německých profesorů a postupně i žáci samotného Kvíčaly, mezi nimiž byl i Josef Král, později Robert Novák, Josef Zubatý a Hynek Vysoký. Josef Král se ve svých člancích zabýval po vzoru Kvíčalově nejprve náměty mytologickými, platónskými a texty tragiků. Ve svých počátcích věnoval časopis mnoho místa posudkům týkajících se méně významných prací českých, školních učebnic a mluvnic, gymnaziálních programů a časoměrných překladů. Naopak téměř zcela chyběly reference o důležité zahraniční literatuře.⁵⁶

Za druhé období LF lze považovat léta 1887-1898, kdy JČF slavila 25 let své činnosti a po Kvíčalově odchodu do redakce nastoupil Král, který načrtl nový program časopisu. Jeho základem bylo, aby se klasická filologie v českém prostředí udržovala na vysoké úrovni a napomáhala praktickým potřebám středoškolských učitelů. Do časopisu vedle článků ryze vědeckých chtěl zahrnout i recenze všech domácích a nejdůležitějších zahraničních prací a překladů, aby měli především středoškolské učitelé přehled o dění na poli filologického bádání. Začal se tak vyvíjet typ odborné recenze, který vyvrcholil v obdobích následujících. Do tohoto období spadá vydávání opozičního Kvíčalova časopisu *České museum filologické*, který však zdaleka nedosáhl odborných kvalit LF.⁵⁷

Třetí období od roku 1899 je ve svém závěru ohraničeno vznikem nového státu a dvou nových univerzit. Dosavadní obory textové kritiky, hermeneutiky a literární historie, kterými se časopis až dosud zabýval, byly rozšířeny o jazykozpyt, starožitnosti, mytologii a metriku. V tomto období byla zavedena rubrika „Drobné zprávy“. U posuzovaných zahraničních knih pokračovala emancipace z područí německé literatury a vedle monografických článků se objevovaly i články souhrnné. Roku 1905 se Král vzdal redaktorství a i jeho příspěvky byly omezeny na minimum.⁵⁸

Čtvrtá Janáčková etapa LF tvoří období, kterému se ve své práci věnuji. Sahá od roku 1919 až do násilného splynutí s ČMF za německé okupace.⁵⁹ Informace, které o tomto období Janáček podává, zde nebudu rozebírat, neboť jsem je buďto už uvedla, nebo uvedu později v obsahové části LF.

---

⁵⁶ Janáček, K., op. cit., s. 12-13.

⁵⁷ Tamtéž, s. 13-15.

⁵⁸ Tamtéž, s. 16-19.

⁵⁹ Tamtéž, s. 19.

Páté období bylo ohraničeno vpádem německých okupačních vojsk na československé území a jejich porážkou v roce 1945. Listy sice splynuly s ČMF, ale jejich tematika byla zachována. Postihla ji však německá cenzura, která odstraňovala nejen jednotlivé věty nebo odstavce, ale někdy i celé stati.⁶⁰

Šestou, rovněž kratičkou, etapu Janáček zasadil do období od obnovení Československa do roku 1951. V tomto období byly stránky Listů, stejně jako mnoha dalších odborných časopisů a vůbec publikací, ovlivněny vůdčí rolí komunistického vedení ve státě. „Již od konce 40. let byly osobní odborné plány jednotlivých pracovníků postupně včleňovány do širších kolektivních úkolů, které byly po roce 1948 stále výrazněji usměřňovány ideologicky. Marxistická ideologie se uplatňovala zejména v dějinách starověku a v literární historii, negativně však dočasně ovlivnila i lingvistiku.“ V Listech se vedle dosavadní tematiky především v oddíle posudků objevovaly recenze na sovětské publikace a články nesené v duchu marxismu.⁶¹

Jak bylo výše zmíněno, první číslo Listů bylo přijato s velkým nadšením a přes počáteční problémy spojené s financemi a nedostatečným počtem odběratelů se z nich začal stávat úspěšný odborný časopis. Od založení vycházel celou dobu, a to i během první světové války bez přerušení, a do nového státu vstupoval s nadějí pronesenou v úvodním slově časopisu s názvem *Na prahu nové doby*⁶² z roku 1919.

Počet odběratelů během meziválečného období postupně narůstal, vrcholu dosáhl ve správním roce 1931/1932, kdy Listy filologické odebíralo 772 čtenářů.⁶³ Od následujícího roku začal jejich počet mírně klesat, až se v roce 1937/1938 dostal na téměř stejné číslo jako na počátku první republiky, tedy odebíralo jej 411 čtenářů.⁶⁴

Odběratelé LF za první republiky pocházeli ze všech koutů českých i slovenských, několik výtisků bylo posíláno i na Podkarpatskou Rus. Nejvíce odběratelů pocházelo samozřejmě z větších měst univerzitních, jako byla Praha, Brno a Bratislava. Časopis odebíraly především knihovny, střední školy, ale také jednotlivci, většinou z řad učitelů, ředitelů či jiných vzdělaných osob a redakce

---

⁶⁰ Janáček, K., op. cit., s. 22.

⁶¹ Tamtéž, s. 22.

⁶² *Na prahu nové doby*, s. 1-2.

⁶³ Výroční zpráva JČF za správní rok 1930/1931, LF 59, 1932, s. 3.

⁶⁴ Výroční zpráva JČF za správní rok 1937/1938, LF 65, 1938, s. 3.

jiných časopisů. LF byly ale posílány i do zahraničí, Německa, Rakouska, Jugoslávie, Rumunska, Bulharska, Polska, Maďarska, Francie, Nizozemí, Ruska, Litvy, Švédska, Anglie, a dokonce i USA, kam byly přepravovány Mezinárodní výměnnou službou parlamentu, a to vždy celý ročník najednou. Zahraničními odběrateli byli opět redakce novin a časopisů, střední a vysoké školy, především filologické semináře, dále různé vzdělávací a vědecké instituce, knihovny a knihkupectví, z řad jednotlivců zde nalézáme především česká jména.⁶⁵

Jednota také postupně zvyšovala počet institucí, se kterými svůj časopis zdarma vyměňovala. Byly to časopisy české a slovenské, všeobecně slovanské, i ze zemí ostatních. Soupis těchto časopisů za správní rok 1926-1927 uvádím v Příloze II.

1. 2 Obsah Listů filologických

V prvním čísle Listů, věnovanému památce Josefa Jungmanna, vytkl redaktor Jan Gebauer cíl vydávání časopisu:

„Časopis, jehož první ukázka tuto na světlo vychází, filologii jest věnován; a sice především jistému oboru filologickému, z příčiny právě dotčené. Napřed a ze zásady není z něho žádné pole filologické vyloučeno, ale filologie klasická a slovanská obzvláště v něm se pěstovati má, ona pro svou důležitost kulturní, tato pak za tou příčinou, že náš jazyk český jest jazykem slovanským.“⁶⁶

Listy tedy nepojednávaly jen o klasických studiích, ale věnovaly se i otázkám filologie slovanské, respektive bohemistice. I tato jejich část procházela vývojem a objevovala se zde známá jména české filologie; pro svůj výzkum jsem se však zaměřila pouze na jejich klasickou část a část bohemistickou jsem vzhledem k tématu práce opomenula. Přesto bych se ráda zmínila o propojení české a klasické filologie, které bylo v některých článcích Listů patrné.

Bohemistika se v LF začala propojovat s klasickou filologií zejména v otázce bádání o recepci antické kultury v českém humanismu, uplatňování latiny v humanistických Čechách a jejím vlivu na rozvíjející se český spisovný jazyk. Propojení těchto dvou disciplín se objevovalo v příspěvcích Karla Hrdiny, ale nejvýrazněji u Bohumila Ryby, který se pracemi tohoto druhu zabýval nepřetržitě od

---

⁶⁵ Archiv hlavního města Prahy, nezpracovaný fond Jednota klasických filologů NAD 1626, Účetní kniha 1913–1920; Expediční kniha Listů filologických 1922–[1924]; Administrační kniha odběratelů Listů filologických 1925–1929.

⁶⁶ Gebauer, J.: Památce Jungmannově, LF 1, 1873, s. 1.

roku 1924. Po tom, co se Ryba stal roku 1930 redaktorem Listů, se toto propojení ještě zesílilo a stalo se charakteristickým znakem bohemistiky na stránkách časopisu. Také díky Rybovi se výzkum rozšířil i na studium českého středověku.⁶⁷ Tuto novou oblast otevřela v roce 1932 právě jeho práce o kronice Kristiánově z hlediska textové kritiky.⁶⁸

Každé číslo LF obsahovalo tři oddíly s názvy *Pojednání*, *Úvahy* a *Drobné zprávy*. V roce 1925 přibylo francouzské *Resumé*, což mělo napomoci rozšíření obsahu časopisu i mezi zahraničními čtenáři a tím přispět k celkovému vnímání českého bádání v této oblasti za hranicemi republiky. Roku 1928 začaly pak LF vydávat, především zásluhou Antonína Salače, přílohu s názvem *Hlídka archeologická* (dále jen HA), která se zabývala především archeologickými vykopávkami, nalezenými předměty a nápisy a publikacemi o nich.

LF byly po vědecké stránce na velmi vysoké úrovni. Články i recenze byly psány vysoce odborným stylem, obsahovaly citace z cizích jazyků, ale také z jazyků klasických, a to vždy bez překladu. Občas se také objevily články psané výhradně v latině či řečtině. Tím se mohl okruh čtenářstva značně zúžit.

Co se týče vizuální stránky, provedení časopisu bylo černobílé, ve většině případů obsahovaly časopisy pouze psaný text, jen velmi zřídka se objevila tabulka, mapka, náčrtek či portrét. To neplatí o HA, jejíž zaměření náčrtky a mapky přímo vyžadovalo.

Těžištěm časopisu bylo vždy několik článků referujících o badatelských výsledcích našich předních klasických filologů, které byly včleněny do oddílu *Pojednání*. Tyto články můžeme podle témat rozdělit na lingvistické, historické, mytologické a literární. Autoři témata čerpali jednak ze svého výzkumu, popřípadě z výzkumu či publikací zahraničních autorů. Základem pojednání bylo vždy předložení stavu dosavadního bádání o daném problému a seznamu autorů zabývajících se jím. Při výkladech se autoři článků opírali nejen o dobovou literaturu, ale z velké části také o prameny. Témata článků byla dílčí a velmi konkrétní a byla dopodrobna rozebírána. Samozřejmostí byl podrobný poznámkový aparát. Takové důkladné a podrobné práci byli klasičtí filologové jistě naučení z filologického semináře vedeného nejprve Kvíčalou a později Králem. Ten na svých

---

⁶⁷ Daňhelka, J.: K stému výročí založení Jednoty českých filologů, ZJKF 11, 1969, s. 28-29.

⁶⁸ Ryba, B.: Kronika Kristiánova z hlediska textové kritiky, LF 59, 1932, s. 112-121, 237-245.

seminářích vyžadoval u studentů metodickou vědeckou práci, důkladnou a přesnou heuristiku, kritické třídění a hodnocení sebraného materiálu, seznámení se s míněním všech badatelů o předmětu studia a nakonec uvážený a opodstatněný úsudek, ať už po přijetí některého cizího mínění, nebo na základě samostatného řešení.⁶⁹

Lingvistické příspěvky řešily významy latinských i řeckých slov, přistupovalo se také k vysvětlení a užití některých méně častých či problematických latinských morfologických a syntaktických jevů, které byly dokládány na starověkých pramenech prostřednictvím pestrých příkladů (latinský dativus effectivus, latinský slovosled, vid a způsob slovesného děje). Hojně se také vyskytovala problematika řeckého metra, kterou se u nás důkladně zabýval profesor Josef Král, na něhož další filologové navazovali.

Co se týče historických témat, tak se badatelé zabývali různými starověkými politickými a právními problémy (kalátní sněm římský, římský zákon z Delf, kyrénská ústava), dílčími výzkumy antických osobností (illyrské výpravy císaře Octaviana, Antoniovo darování Kleopatře, císař Hadrianus v Palmyře), filozofií (Anaxagorova teorie hmoty, Gorgiova filosofie), rétorikou, dějinami Říma (konec římského království, nejstarší římské hradby, různá mínění o založení a vzrůstu města Říma) i dílčími dějinami některých oblastí (amfiktyonie délská, Théby).

Články mytologické pojednávaly o bozích a jejich kultech (služebná božstva v římském náboženství, kult bohyně Ísidy, o podstatě a původu Volcanově, Pilumnus a Picumnus). Velmi diskutovanou otázkou byly homérské eposy, například Otmar Vaňorný podal výklad o překladech stejných míst u Homéra,⁷⁰ Ferdinand Stiebitz se zabýval historickým pozadím a rázem homérské epiky⁷¹ a František Novotný si všímal Homéra⁷² ve světle jafetidologie.⁷³

V oblasti literární se často pojednávalo o myšlenkovém vývoji jednotlivých antických autorů (Aristofanés romantik), o pramenech, které užívali (Ciceronovy filozofické spisy), jak se vzájemně inspirovali a napodobovali. Najdeme zde i popis a rozbor nově nalezených zlomků (lesbická lyrika, řecká svatební píseň) nebo pojednání o jednotlivých literárních žánrech (římská satira, estetika komedie, zlomky

---

⁶⁹ Svatoš, M., op. cit. s. 142.

⁷⁰ Vaňorný, O: O překladech stejných míst u Homéra, LF 45, 1918, s. 79-83.

⁷¹ Stiebitz, F.: O historickém pozadí Homerovy Illiady, LF 53, 1926, s. 322-335.

⁷² Novotný, F.: Homer ve světle jafetidologie, LF 58, 1931, s. 101-114

⁷³ nový ruský obor jazykozpytného a kulturněhistorického bádání

řeckých mímů, antická novelistika). Klasičtí filologové se také zabývali některými oblastmi zkoumání Starého i Nového zákona z hlediska svého oboru.

Vedle důležitých, avšak z pohledu neodborníka poměrně suchopárných témat, se v časopise objevovala i témata velmi zajímavá i pro laika jako například o líčení přírody u latinských básníků,⁷⁴ znalosti starověku o ústrojných buňkách, antických poznacích o pohlavnosti rostlin, dítěti v řeckém a římském slovesném umění.

V části s názvem *Úvahy* se objevovaly recenze na nedávno vyšlé knihy týkající se klasických studií. Ve většině případů byly podány hlavní myšlenky knih, poukazovalo se na menší či větší chyby a nedostatky, ale velmi často byly knihy zhodnoceny jako přínosné. Kromě československých publikací, byly recenzovány knihy německé, francouzské, polské, italské, v menší míře pak anglické a americké. Recenzované publikace se týkaly širokého spektra témat, byly to především monografie a překlady, v menší míře pak sborníky a učebnice.

I v třetím oddílu nazvaném *Drobné zprávy* se vyskytovaly odkazy týkající se antiky a klasických studií vůbec. Mezi nejčastější informace patřily údaje o vykopávkách a nových nálezech, se založením HA se však přesunuly tam. Dále tvořil *Drobné zprávy* přehled o vydávaných monografiích, učebnicích, časopisech s klasickou tematikou, sbornících, slovnících, ročenkách, samostatných člancích nejen zahraničních, ale i domácích. Časté byly také nekrology a drobné medailonky zesnulých filologů, gymnaziálních profesorů či známých literárních osobností. Občas se zde vyskytly informace o soudobých československých politických či uměleckých událostech, které měly něco společného s antikou. Objevovaly se také popisy předvedených divadelních představení klasických dramát, ta však byla vesměs kritizována pro přílišné zjednodušování poplatné dobovému publiku.

Drobné zprávy tvořili svými příspěvky nejčastěji Vladimír Groh, Antonín Kolář, Antonín Svoboda, Bohumil Ryba, Gabriel Hejzlar a Jaroslav Ludvíkovský.

Zajímavou a užitečnou součástí LF byla výše zmíněná příloha HA, o jejíž založení se zasloužil profesor Antonín Salač, který ji i redigoval a prakticky se nejvíce podílel na psaní příspěvků. O vzniku takovéto přílohy uvažoval už delší dobu a jistě ho k tomu vedly jeho bohaté zkušenosti z archeologické praxe v Itálii.⁷⁵

---

⁷⁴ Svoboda, K.: Líčení přírody u latinských básníků doby stříbrné, LF 45, 1918, s. 71-79.

⁷⁵ Lukeš, J. R.: Drobné zprávy, LF 54, 1927, s. 362-363.

Stejně jako samotné LF, i tato příloha byla rozdělena do třech oddílů obsahujících. Jak už název napovídá, příloha podávala informace o nových archeologických nálezech, především na území Itálie, Řecka a Malé Asie. Mimo jiné bylo důkladně podáno o výzkumu na území Neratovic v Čechách. Zde byla nalezena terra sigillata s nápisem v kartuši se jménem hrnčáře, která představovala první epigrafickou památku z období římského císařství odkrytou na území Čech.⁷⁶

Celkově články pojednávaly především o různých druzích keramiky, malbách, sochách, epigrafických a numismatických památkách. Jednotlivé památky byly velmi důkladně a pečlivě popisovány a doplňovány historickým či mytologickým výkladem. Většina výkladů byla doplněna přesnými nákresy či fotografiemi pro lepší představu. Jak bylo výše zmíněno, nejpilnějším autorem přispívajícím do HA byl sám její vedoucí, profesor Salač. Zabýval se prakticky všemi výše popsanými tématy. Salačovým největším spolupracovníkem v příloze byl Gabriel Hejzlar, který pojednával především o nových archeologických vykopávkách.

Recenzované knihy v příloze se věnovaly rovněž archeologickým vykopávkám a byly to zejména publikace zahraniční. Témata se týkala především antického umění obecně, malířství, architektury, konkrétně to byla opět keramika, sochy, a publikace o novodobých vykopávkách, například v Numantii nebo Eleusíně. Autory recenzí byli opět především Salač s Hejzlarem, objevily se však i recenze Karla Svobody.

Drobné zprávy informovaly opět o archeologických vykopávkách, muzejních příručkách, katalogích a nových publikacích a časopisech, které se neprobíraly v recenzích.

V celku tedy představovaly LF všestranný přehled o klasických studiích a antice vůbec, jak doma tak v zahraničí. Jejich čtenář se zde dočetl výsledky bádání klasických filologů, dostal ale také informace o nově vyšlých knihách v oboru, časopisech, ročenkách, učebnicích, o zahraničním stavu bádání a vůbec nejdůležitějších informacích týkajících se antiky. LF byly sice primárně určeny odborníkům, ti však mohli dané informace ve zjednodušené podobě šířit mezi širší veřejností. Jednalo se především o gymnaziální profesory, jimž byla na stránkách časopisu často doporučována vhodná literatura pro jejich pedagogickou praxi. Po této

---

⁷⁶ Jansová, L.: Nález terra sigillata v Neratovicích v Čechách, LF 55, 1928, s. 166-167.

stránce byl význam LF veliký. Ale i na poli badatelském hrály LF svou důležitou úlohu, jejich vědecký přínos nebyl malý,⁷⁷ jak uvidíme dále.

Do časopisu přispívali zejména významní klasičtí filologové, kteří působili na některé z univerzit nebo jako středoškolští učitelé. Publikovalo zde však i několik žen, což souviselo s postupující ženskou emancipací v oblasti vzdělávání. Tato emancipace byla patrná zejména na Filozofické fakultě UK, kde již během dvacátých let nastala feminizace a na sklonku dvacátých a celých let třicátých byl stav studentů a studentek na této fakultě téměř vyrovnaný.⁷⁸ Klasickou filologii na stránkách LF reprezentovala Klára Pražáková, v HA to byly například archeoložky Libuše Jansová a Růžena Vacková.

II. 2 Věda a život

O tom, že antika byla populárním tématem nejen v odborných kruzích, svědčí vědecko-populární časopis Věda a život (dále jen VŽ). Tento měsíčník začal vycházet až roku 1935, ale i přesto, že za první, respektive druhé republiky stihlo vyjít pouhých pět čísel, dosáhl v tomto období značné obliby. Vycházel pak i během války až do roku 1949.

Vydavatelé časopisu si na jeho počátku vytkli za hlavní cíl šířit poznání vědecké práce a jejích výsledků a sloužit potřebě spolehlivé a lehce srozumitelné informace o pokroku a výsledcích moderní vědy. Jak už název napovídá, časopis měl sloužit vědě „živé“ a měl se stát jednak pojítkem mezi vědou a životem, ale také mezi jednotlivými vědci.⁷⁹ Protože, jak v úvodním článku předestřel Karel Čapek, oblasti každého vědního oboru byly už tehdy natolik rozšířeny, že každý vědec byl úzce specializován jen na obor své působnosti, ovšem bylo žádoucí, aby znal alespoň základní principy věd ostatních.⁸⁰

Články měly být tedy zajímavé a srozumitelné především laikovi v tom kterém oboru, ovšem jejich vědeckou objektivitu zaručovalo to, že autoři článků byli vybírání především z řad vysokoškolských učitelů.⁸¹

---

⁷⁷ Hrabák, J.: Sto let Listů filologických, LF 97, 1974, s. 2.

⁷⁸ Havránek, J. a kol., op. cit., s. 154-155.

⁷⁹ Redakce čtenářům, VŽ 1, 1935, s. 44-45.

⁸⁰ Čapek, K.: VŽ, Věda a život 1, 1935, s. 1-2.

⁸¹ Redakce čtenářům, op. cit., s. 44-45.

Časopis byl rozdělen do několika rubrik. Hlavní obsah tvořily *Články* zabývající se dílčími tématy různých vědeckých oborů. V oddíle *Barevné střepy* se čtenář mohl v kratších příspěvcích dočíst o různých zajímavostech a postřezích. V rubrice *Poznámky a zprávy* se objevovaly drobné zprávičky opět vedené spektrem všech vědních disciplín. Poslední částí byl oddíl *Referáty o knihách*, kam byly umísťovány drobné recenze. Vizuálně byl časopis velmi pěkně vypraven, což bylo dáno jeho vědecko-populárním charakterem. Obálka byla provedena barevně a většina článků byla doprovázena bohatými ilustracemi, fotografiemi, mapkami či grafy.

Antika a starověk vůbec měly ve VŽ poměrně velké zastoupení, což bylo jistě zásluhou jednoho z redaktorů, profesora starověkých dějin na filozofické fakultě Masarykovy univerzity, Vladimíra Groha. Ten byl také autorem většiny článků z této oblasti. Najdeme zde ale i příspěvky od Gabriela Hejzlara či Ferdinanda Stiebitze. Tematicky byly články o antice velmi pestré a zajímavé. Byly psány srozumitelně, jasně, vysvětlovaly základní pojmy. Pokud byla uvedena latinská či řecká citace, byla vždy doplněna překladem. Autoři při své práci hojně využívali starověkých pramenů.

Hlavní články a pojednání se zabývaly důležitými oblastmi antických dějin. Objevovala se zde témata, která se týkala ryze antiky, jako články o Etruscích,⁸² mithraismu,⁸³ o antických lodích,⁸⁴ orfismu,⁸⁵ písmu starých Římanů,⁸⁶ bájně Atlantidě,⁸⁷ sirénách,⁸⁸ Amazonkách,⁸⁹ růstu římské říše⁹⁰ nebo řeckém malířství⁹¹. Byly zde i články průřezové, které se určitým tématem zabývali napříč staletími, ale jejich podstatná část leží právě v antice. Tak se čtenáři mohli dozvědět o vývoji léku a lékařství v dějinách⁹² či proměnách jeviště od antického dramatu k modernímu.⁹³

---

⁸² Groh, V.: Etruskové, VŽ 1, 1935, s. 55-63.

⁸³ Tentýž: Mithraismus, VŽ 2, 1936, s. 6-12.

⁸⁴ Tentýž: O starých lodích a plavcích, VŽ 3, 1937, s. 24-31, 163-170.

⁸⁵ Tentýž: Co je orfismus, VŽ 3, 1937, s. 186-187.

⁸⁶ Tentýž: Vývoj písma, VŽ 3, 1937, s. 276-279.

⁸⁷ Koláček, F.: Atlantis, VŽ 5, 1939, s. 5.

⁸⁸ Groh, V.: Sirény, VŽ 5, 1939, s. 159-161.

⁸⁹ Groh, V.: Amazonky, VŽ 4, 1938, s. 206-207.

⁹⁰ Klíma, J.: Jak rostla římská říše, VŽ 5, 1939, s. 458.

⁹¹ Vacková, R.: Řecké malířství, VŽ 4, 1938, s. 434-447.

⁹² Bouček, B.: Lék v dějinách, VŽ 1, 1935, s. 67-73.

⁹³ Stiebitz, F.: Pomyslné jeviště v antickém a moderním dramatu, VŽ 3, 1937, s. 229-242.

V oddíle *Poznámky a zprávy* nacházíme informace o aktuálním dění spojeném s antikou, například o největším nálezu římských denárů na Slovensku z roku 1930,⁹⁴ při příležitosti olympijských her v Berlíně se vysvětluje jejich původní význam a vznik.⁹⁵

Autoři článků se snažili tato historická témata propojovat s „dnešním“ životem, aktualizovat je a promítnout do současné doby. Tak například v článku o nápojích lásky autor popsal jejich historický vznik a okolnosti užívání a zároveň varoval čtenáře před užíváním některých nebezpečných současných léků na stejné bázi.⁹⁶ V úryvku s názvem *Aristoteles, Agassis a sumec*⁹⁷ zase autor upozornil na domnělý Aristotelův omyl o chování jednoho druhu sumce, který však ke konci 19. století ospravedlnil švýcarský zoolog a geolog Ludvig Agassiz. Běžné bylo také propojování historické části s ostatními vědami, například s fyzikou, matematikou, geografii; tak například na Grohův článek o legendě o potopě navázal fyzik František Koláček, který podal výklad potopy z hlediska fyzického zeměpisu.⁹⁸

Po Mnichově a následné okupaci Československa byla v tomto časopise antika, a to především antická filozofie, dávána za vzor a uvažovalo se především o její aplikaci ve výchově jedinců a národa.

Čtenáři se mohli také dozvědět, že mnohé vynálezy, které sami používali dennodenně, existovaly už ve starověku, například prodejní automaty, samočinné měřiče projeté vzdálenosti,⁹⁹ hodiny, budík, kapesní hodinky či orloje,¹⁰⁰ vytápění horkým vzduchem¹⁰¹ či technika císařského řezu.¹⁰² Články jim také nabízely náhled do každodenního života antických lidí, mohli si tak přečíst, jak vypadala dobová svatební smlouva,¹⁰³ obeslání k soudu,¹⁰⁴ korespondence mezi rodinnými

---

⁹⁴ Groh, V.: Největší hromadný nález římských denárů, VŽ 1, 1935, s. 144.

⁹⁵ Tentýž: Olympijské slavnosti, VŽ 2, 1936, s. 478-479.

⁹⁶ Bouček, B.: Nápoje lásky, VŽ 7, 1935, s. 324-327.

⁹⁷ Tentýž: Aristoteles, Agassis a sumec, VŽ 3, 1937, s. 279-280.

⁹⁸ Koláček, F.: Fyzický zeměpis a legenda o potopě, VŽ 1, 1935, s. 64-67.

⁹⁹ Groh, V.: Ze starověké techniky, VŽ 1, 1935, s. 184-185.

¹⁰⁰ Hejzlar, G.: Hodiny ve starověku, VŽ 2, 1936, s. 473-476.

¹⁰¹ Groh, V.: Z dějin vytápění, VŽ 2, 1936, s. 560-561.

¹⁰² Synek, J.: O císařském řezu, VŽ 5, 1939, s. 403-405.

¹⁰³ Groh, V.: Svatební smlouva z roku 311/310 před Kr., VŽ 1, 1935, s. 282.

¹⁰⁴ Klíma, J: Soudní obsílka ve starém Římě, VŽ 1, 1935, s. 328-329.

příslušníky,¹⁰⁵ šifry při tajném dopisování,¹⁰⁶ příručky pro rychlé učení latiny,¹⁰⁷ bydlení,¹⁰⁸ dětských hrách a hračkách.¹⁰⁹

Lze tedy shrnout, že VŽ předkládala čtenáři témata velmi pestrá, zajímavá, zábavná, aktuální, ale zároveň poučná a odborně vedená. Články byly psány poutavě, snažily se zaujmout, ale zároveň podat pravdivé informace o antickém období. Časopis byl na svou dobu velice pokrokový a dalo by se říci i nadčasový, o čemž také svědčila jeho vysoká popularita.¹¹⁰

II. 3 Věda česká, Naše věda

Dalším, dalo by se říci vědecko-populárním či referenčním periodikem, byl časopis *Věda česká*. První ročník tohoto časopisu vyšel krátce před první světovou válkou roku 1914, jejím vypuknutím bylo ale vydávání na čas zastaveno. Druhý ročník vyšel pak roku 1918 a navázal na úspěch ročníku prvního. Účelem časopisu byla především kvalitní, nestranná popularizace české vědy, její prezentace ostatním slovanským národům a také vědcům mimo jednotlivé obory. Tyto záměry popsal v úvodním slovu k časopisu Josef Šusta:

„Věda česká chce zesilovati zájem naší vzdělané společnosti pro vědecká snažení zprávami původními. Zprávy takové, vycházejíce přímo z dílny vědecké, nejsou zkřivovány neodpovědným reportérstvím nebo diletantským stranictvím, které se tak rádo uchyluje pod křídla denního tisku, aby odtud nepříznivě působilo na celé ovzduší národní. ... Cílem časopisu není ... zbytečné soutěžení se staršími listy odbornými, nýbrž podkladem jest mu potřeba živější výměny názorů mezi různými tábory vědními a snaha, aby byl vzbuzen hlubší zájem vzdělaných vrstev našich pro ušlechtilé závodění badatelské, které jest a zůstane jednou z nejnezbytnějších opor naší národní existence a které by utrpělo ztrátou veřejného zájmu ránu nezměrného dosahu.“¹¹¹

V druhém ročníku je pak potvrdil Antonín Beer:

---

¹⁰⁵ Groh, V.: Z rodinné korespondence ve starověku, VŽ 1, 1935, s. 551.

¹⁰⁶ Tentýž: Tajné dopisování, Věda a život 2, 1936, 31-32.

¹⁰⁷ Stiebitz, F.: Latinsky snadno a rychle v 5. st. po Kristu, Věda a život, 3 1937, s. 377-378.

¹⁰⁸ Groh, V.: Bydlení v antice, Věda a život 4, 1938, s. 201-204.

¹⁰⁹ Hejzlar, G.: Dětské hračky a hry v antice, Věda a život 4, 1938, s. 25-33.

¹¹⁰ Redakce: Čtvrtý ročník Vědy a života, VŽ 4, 1938, s. 37.

¹¹¹ Šusta, J.: Slovo úvodní, Věda česká 1, 1914, s. 1-2.

„... toho všeho jest a bude potřebí dnes více než bylo roku 1913, tím více, že se novými univerzitami a vysokými školami jinými kladou základy nových ústředí zvýšeného ruchu badatelského.“¹¹²

Druhý ročník časopisu obsahoval shrnutí toho, co se na poli české vědy událo za válečných let. V drobných recenzích se pokusil shrnout všechny podstatné monografie, publikace a články, které byly vydány v letech 1914-1918. Antické publikace měly v tomto ohledu na stránkách Vědy české hojné zastoupení. Hodnotily především studie vyšlé v LF, výročních zprávách a programech gymnázií, také publikace vydané ČAVU a JČF.

Třetí ročník vydaný roku 1921 přinesl reference o nových dobových studiích, ale také nový název, časopis začal být vydáván jako *Naše věda* (dále jen NV). V tomto i dalších následujících ročnících měl přehled a rozbor bádání o antice také své pevné místo, což svědčilo o postavení klasické filologie jako plnoprávné vědy stavějící se po bok ostatních věd humanitních, ale i přírodovědných, lékařských a technických. Také samotným Listům byl u příležitosti jejich padesátiletého trvání v NV věnován krátký úryvek o jejich historii a záslužné činnosti na poli vědeckém¹¹³ a často bylo referováno o přehledu článků v něm vyšlých.

Hlavní osu časopisu tvořily *Referáty* o člancích týkajících se jednotlivých vědeckých témat uveřejněných v různých vědeckých periodikách nebo vydaných jako samostatné publikace. Jednalo se vlastně o krátké recenze, které práci popisovaly, většinou po kapitolách, vytýkaly hlavní myšlenky, popřípadě upozorňovaly na drobné nedostatky. Recenzenti často zdůrazňovali vliv antiky na evropskou kulturu a její aktualizaci a aplikaci na dobovou situaci v Československu, především v souvislosti s bojem o klasické jazyky; například František Novotný v recenzi na Ludvíkovského *Antické myšlenky v Tyršově sokolském a národním programu*,¹¹⁴ kde napsal:

„Zvláštní důležitost má tento spis ještě i tím, že vychází v době, kdy se mnoho přemýšlí a ještě více mluví o významu antické kultury pro naši dobu. Zdá se, že v brzké době už ani u nás nebude možno odbývati antiku heslem o moderním pokroku, který má odhoditi všechnu „historickou přítěž“, vědomě se odpoutati od vši

¹¹² Beer, A.: Úvodem, *Věda česká* 2, 1918, s. 1.

¹¹³ Tentýž: *Listy filologické*, NV 6, 1924, s. 138-140.

¹¹⁴ Ludvíkovský, J.: *Antické myšlenky v Tyršově sokolském a národním programu*, Tyršův sborník 6, Praha 1923.

tradice a „spěti k nové budoucnosti“.... Uznati ideál kultury znamená uznati antickou kulturu, jejich tvůrkyni... Dílo Tyršovo jasně ukazuje, v jakém smyslu je antika podnes kulturou živou a oživující.“¹¹⁵

Za referáty následoval oddíl *Zpráv*, které obsahovaly prakticky další reference o vědeckých studiích, tentokrát však v kratičké formě pouhých připomenutí. I v tomto časopise byl zaveden oddíl *Diskusse*, který nabízel prostor pro výměnu názorů jednotlivých badatelů o referátech na dané publikace

Časopis obsahoval i autoreferáty o některých vědeckých pracích, které byly přijaty českými učenými společnostmi k publikování, ale v poválečné době nemohly být kvůli nedostatku finančních prostředků hned vydány. Autoři o nich tedy informovali širší veřejnost alespoň referátem v NV. Antonín Kolář tak například popsal svou studii s názvem *Příspěvky k poznání nové komoedie attické, zvláště Menandrovy*,¹¹⁶ František Novotný druhý díl *Eurhythmie řecké a latinské prósy*,¹¹⁷ a Antonín Salač *Studii k historikům římské doby revoluční*.¹¹⁸

O pracích věnovaných antice v tomto časopise referovali především významní klasičtí filologové, kteří publikovali i v LF. Nejvíce činní byli Karel Svoboda, Jaroslav Ludvíkovský, Ferdinand Stiebitz, František Novotný, Vladimír Groh, Gabriel Hejzlar a Bohumil Ryba. Recenzované práce pocházely z LF, různých sborníků a gymnaziálních výročních zpráv. Dále bylo pojednáváno o monografiích vyšlých nákladem JČF, ČAVU, Karlovy, Komenského i Masarykovy univerzity a publikacích vydaných v rámci popularizačních edic.

Témata antických prací byla z oblasti historické, literární, filozofické, archeologické a právní. V časopise byly také podávány přehledy dosud vydaných překladů z antické literatury. V posledních číslech před začátkem druhé světové války se v časopise začaly objevovat mimo recenze i samostatné články, o antice

---

¹¹⁵ Novotný, F. (rec.): Dr. Jaroslav Ludvíkovský: Antické myšlenky v Tyršově sokolském a národním programu, NV 5, 1922-1923, s. 130-131.

¹¹⁶ Kolář, A. (rec.): Ant. Kolář: Příspěvky k poznání nové komoedie attické, zvláště Menandrovy, NV 3, 1919-1920, s. 5-7.

¹¹⁷ Novotný, F.(rec): František Novotný: Eurhythmie řecké a latinské prósy, NV 3, 1919-1920, s. 105-107.

¹¹⁸ Salač, A. (rec.): A. Salač: Studie k historikům římské doby revoluční, NV 4, 1920-1921, s. 4-6.

pojednávaly například Novotného příspěvky *Masaryk a Platón*¹¹⁹ a *Vyhoštění autoři*.¹²⁰ Stejně tak podal Stiebitz vylíčení *Macharovy antiky*.¹²¹

NV tedy obsahovala přehledné shrnutí nejdůležitějších studií a publikací uveřejněných především v tuzemském prostředí, výjimečně i v zahraničí. Byla solidním přehledem o stavu dosavadního českého bádání a ve stručné formě podávala referáty o různých vědních oblastech a především celkový pohled na výsledky bádání v oblasti klasické filologie, alespoň těch nejdůležitějších publikací, sborníků, článků, studií a překladů.

Témata z klasické filologie byla ryze vědeckého charakteru, podrobná a konkrétní, což samozřejmě vyplývalo z účelu časopisu. Citace z řečtiny a latiny nebyly překládány, ale i přesto byly referáty psány srozumitelně a vysvětlovaly podstatu recenzovaných prací.

II. 4 Věstník numismatické společnosti československé, Numismatický časopis československý

Nezanedbatelnou část výzkumu antiky, respektive jejích památek, tvořila numismatika. Také tato věda měla v prvorepublikové době své zastoupení v tisku. Jednalo se o *Věstník Numismatické společnosti československé*, později *Numismatický časopis československý* (dále jen NČČ). Vydavatelem těchto periodik byla Numismatická společnost československá (dále NSČ) založená roku 1918 v Praze.¹²² Ta byla uznávanou institucí a jejími členy byli například i historikové Josef Pekař, Josef Šusta nebo archivář Václav Vojtíšek, z klasických filologů Josef Dobiáš a Antonín Salač.¹²³

Brzy po svém vzniku si NSČ dala za cíl vydávání periodika, které by informovalo o činnosti na poli numismatického bádání, protože, jak se psalo v úvodním čísle *Věstníku*: „Literatura česká, honosící se mnoha vynikajícími spisy, brožurami a roztroušenými články z rozsáhlého oboru numismatického, postrádala ale posud orgán, který by v stálé patrnosti zaznamenával vše, co se bádáním nově

¹¹⁹ Novotný, F.: *Masaryk a Platón*, NV 19, 1938, s. 157-178.

¹²⁰ Tentýž: *Vyhoštění autoři*, NV 17, 1936, s. 229-231; Zabýval se zde negativní stránkou používání čítanek místo klasických vydání jednotlivých antických autorů na gymnáziích.

¹²¹ Stiebitz, F.: *Macharova antika*, NV 15, 1934, s. 209-214.

¹²² Fiala, E.: *Numismatická společnost založena*, *Věstník Numismatické společnosti československé* 1, Praha 1919, s. 2-4.

¹²³ Seznam členů numismatické společnosti československé, NČČ 10, 1934, s. 156-164.

zjišťuje a jenž by podával zprávy o ruchu, jaký se jeví mezi sběrateli a jinými interesenty ušlechtilé vědy numismatické.“¹²⁴

Zprvu mělo periodikum pouze podobu věstníku a vycházelo v letech 1919-1923. Věstník byl bezplatný a byl určen pro členy spolku, především ty mimopražské, kteří se nemohli účastnit spolkových schůzí. Měl informovat o přednáškách, spolkových debatách, a pokud to místo dovolilo, i o zprávách a výzkumech z numismatického oboru. Co se týká obsahu, vyskytly se zde jen dva příspěvky o antických mincích z pera zakladatele a předsedy NSČ Eduarda Fialy.¹²⁵

V roce 1925 nastaly lepší podmínky v NSČ, neboť se zvýšil počet jejich členů. Navíc, stejně jako JČF, se mohla tato společnost těšit vydatné podpoře Ministerstva školství a národní osvěty; Věstník tedy mohl být nahrazen časopisem. Ten vycházel čtyřikrát do roka a jeho posláním bylo zabývat se numismatikou všeobecně, avšak s přihlédnutím k československému mincovnictví.¹²⁶ Pod názvem NČČ vycházel časopis s válečným přerušením až do roku 1952.

NČČ podával obsažné referáty o světové i domácí numismatické literatuře, nálezech, nových ražbách mincí a medailí, muzeích a samozřejmě i bádání v tomto oboru na poli vědeckém.¹²⁷ Časopis tedy svým obsahem nebyl určen širší veřejnosti a byl vyhraněn pro úzkou skupinu odborníků či sběratelů zabývajících se numismatikou. Grafická úprava časopisu byla přehledná, doplněná mnoha nákresy, fotografiemi mincí, mapami, různými tabulkami a přehledy.

Základ časopisu tvořila delší pojednání a studie z oblasti numismatiky, která byla doplněna dalšími oddíly. *Nálezy* popisovaly aktuální či nedávno nalezené předměty. Do části s názvem *Literatura* se psaly referáty a recenze na zahraniční literaturu, v oddíle *Miscelanea* se zase objevovaly různé střípky zpráv týkajících se numismatiky, většinou se jednalo rovněž o nové nálezy.

Protože časopis prezentoval všeobecné informace o numismatice, antika nezabírala tolik prostoru jako mince středověké, kterých bylo na našem území nalezeno nespočetně více. Přesto měly zmínky o starověkém mincovnictví v časopise

¹²⁴ Neumann, K. C.: Našim čtenářům, Věstník Numismatické společnosti československé 1, Praha 1919, s. 1.

¹²⁵ Fiala, E.: Aureus císaře Augusta, Věstník Numismatické společnosti československé 4, 1922, s. 149; Tentýž.: Nummi serrati, Věstník Numismatické společnosti československé 4, 1922, s. 150.

¹²⁶ Neumann, K. C.: Našim čtenářům, Věstník Numismatické společnosti československé 1, Praha 1919, s. 1.

¹²⁷ Výbor Numismatické společnosti české v Praze: Našim čtenářům, NČČ 1, 1925, s. 1

své místo. Referovali o nich numismatikové Viktor Katz, Josef Ječný, archeologové Josef Skutil, Jan Eisner, ale i klasičtí filologové Antonín Salač a Josef Dobiáš.

V hlavním oddíle bylo publikováno několik článků týkajících se antických mincí nalezených na československém území. Jednalo se především o soupisy těchto mincí či jejich nalezišť, většinou s popisem a dobou a místem nálezů. V meziválečném období byly na stránkách NČČ podány soupisy z jihozápadních Čech,¹²⁸ Moravy,¹²⁹ Slovenska a Podkarpatské Rusi¹³⁰ a lokální seznam z Kolínska.¹³¹ Autoři při tom zdůrazňovali význam mincí jako pomůcek při určování obchodních cest vedoucích přes naše území. Mimo tyto soupisy se čtenáři mohli dočíst o tom, jak správně určit stáří antické mince,¹³² a jaký význam vůbec měly tyto předměty jako prameny.¹³³ Ostatní příspěvky se týkaly podrobného rozboru konkrétních mincí.¹³⁴ V oddíle *Nálezy* byly podávány popisy mincí z konkrétních nalezišť, například Trenčína¹³⁵ nebo Mušova.¹³⁶

NČČ podával přehled dění na poli nejen antické numismatiky a příspěvky o antice v něm publikované mohly být využity zejména při výzkumu domácího území a jeho styku s římskou kulturou.

II. 5 Obzor praehistorický

Obzor praehistorický (dále jen OP) náležel mezi časopisy seznamující čtenáře s prehistorickým obdobím domácího i zahraničního území. Časopis byl založen roku 1922 zejména proto, že byla pocíťována potřeba vydávat vedle *Památek*

---

¹²⁸ Ječný, J.: Antické mince na českém jihozápadě, NČČ 2, 1926, s. 8-20.

¹²⁹ Skutil, J.: Soupis antických mincí nalezených na Moravě, NČČ 3, 1927, s. 113-169; Křížek, F.: Příspěvky k soupisu antických mincí nalezených na Moravě, NČČ 9, 1933, s. 33-44.

¹³⁰ Eisner, J.: Soupis nalezišť římských mincí na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, NČČ 2, 1926, s. 21-34.

¹³¹ Štolba, J.: Soupis nálezů antických mincí na Kolínsku a starodávné obchodní cesty okresem kolínským, NČČ 6, 1930, s. 10-27.

¹³² Katz, V.: Letopočet na mincích, NČČ 1, 1925, s. 17-18.

¹³³ Schráníl, J.: Nálezy antických mincí v Čechách a význam jejich datování, NČČ 1, 1925, s. 25-27.

¹³⁴ Salač, A.: Tři antické mince, NČČ 5, 1929, s. 3-13; Dobiáš, J.: Příspěvky k numismatice římské doby císařské, NČČ 5, 1929, s. 14-25; Tentýž.: Dva poklady římských denárů z Balkánu, NČČ 6, 1930, s. 1-9; Tentýž.: Nové dílo o mincovnictví Antoniiů, NČČ 8, 1932, s. 1-27.

¹³⁵ Hrušovský, F.: Nález římské mince v Malých Brestovanoch u Trnavy na Slovensku, NČČ 1, 1925, s. 130.

¹³⁶ Skutil, J.: Nálezy římských mincí v Mušově, NČČ 1, 1925, s. 132; Křížek, F.: Nález římských mincí na pšovském Burgstallu, NČČ 9, 1933, s. 89-91.

archeologických ještě další periodikum věnované prehistorickému dějinnému období. V *Památkách* nebylo možno psát o aktuálním dění v oblasti prehistorické archeologie domácí ani zahraniční a o stanovených úkolech a výsledcích výkopů z této etapy. „Mimo to Památky programem vázané na uveřejňování památek z doby nejen předhistorické, nýbrž i historické, jíž přirozeně dáno bylo více místa, při nynější drahotě tiskařské i při svých prostředcích vůbec nestačí, aby zmohly materiál, který spadá do jejich programu a směru. A tak zůstává řada dobrých prací z oboru praehistorické archeologie ležeti v stolku redaktora nebo samého autora bez naděje na brzké uveřejnění.“ Nový časopis měl být také náhradou za světovou odbornou literaturu, která nebyla kvůli své drahotě mnohým finančně dostupná.¹³⁷

OP byl rozčleněn do oddílů *Články*, *Nové nálezy* a *Literatura*. Příspěvky týkající se antiky se objevovaly ve všech těchto oddílech. Často byly doplněny mapkami či nákresy popisovaných předmětů. Tematicky se články dotýkaly zejména prehistorického výzkumu domácího území; čtenáři se mohli podrobněji dočíst o mušovském nález z roku 1925,¹³⁸ památkách ze slovenského území,¹³⁹ objevilo se zde také několik článků o antických mincích,¹⁴⁰ ačkoliv jejich těžišť bylo v NČČ. Autoři upozorňovali také na antické předměty uložené v tuzemských muzeích.¹⁴¹ Byly zde publikovány i příspěvky týkající se dějin starověkého Řecka a Říma. Poreferováno bylo o archeologických objevech v Řecku,¹⁴² starověkém Latii¹⁴³ nebo sponách z hrobů na římském Foru.¹⁴⁴ Do časopisu přispívali Josef Dobiáš, Vladimír Groh, Antonín Salač, ale také archeologové Jan Eisner, Jan Květ a Josef Skutil.

OP tedy pojímal antiku zde dvou hlavních hledisek. Na jedné straně se zabýval domácími archeologickými výzkumy, které zjišťovaly přítomnost římských

---

¹³⁷ Úvodní slovo redakce, OP 1, 1922, s. 1.

¹³⁸ Dobiáš, J.: Nález římských cihel u Mušova, OP 4 (Niederlův sborník), 1924, s. 24-41.; Groh, V.: Římská osada u Mušova, *Obzor praehistorický* 7, 1928, s. 61-64.

¹³⁹ Eisner, J.: Výzkum na Děvině, OP 1, 1922, s. 57-59; Tentýž.: Nové nálezy na Slovensku a v Podkarpatské Rusi (r. 1925), OP 5-6, 1926-1927, s. 60-68; Dobiáš, J.: Archeologické nálezy jako prameny pro dějiny styků Říma s územím dnešního Slovenska, OP 1, 1922, s. 65-90.

¹⁴⁰ Šimek, J. V.: Antické mince v museu královédvorském, OP 3, 1924, s. 127-129; Skutil, J.: Římské mince u Mušova, OP 3, 1924, s. 137.

¹⁴¹ Květ, J.: Poprsí mladého Římana z doby Antoniovců v Národním Museu v Praze, OP 5-6, 1926-1927, s. 1-5.

¹⁴² Salač, A.: Archeologické objevy v Řecku v roce 1921, OP 2, 1923, s. 35-43.

¹⁴³ Groh, V.: Latium v době praehistorické, OP 2, 1923, s. 21-28.

¹⁴⁴ Groh, V.: Spony v římských hrobech na Foru, OP 4 (Niederlův sborník), 1925, s. 74-85.

vojsk na československém území, na straně druhé referoval o nálezech týkajících se samotného antického starověku v oblastech Řecka a Říma.

II. 6 Český časopis historický

V předním českém historickém periodiku, Českém časopise historickém, se antika objevovala, i když ve velmi malé míře. Časopis se věnoval všem obdobím dějinného vývoje, starověká témata však nedosahovala takového zastoupení jako jiné historické epochy. Absence témat o antice byla pravděpodobně zapříčiněna tím, že se jí věnovala jiná periodika, na prvním místě LF, v dílčích tématech pak NČČ a OP.

Časopis obsahoval oddíly *Články*, *Drobné články*, *Literatura*, *Zprávy a Výtahy z časopisů*. V oddíle s názvem *Články* byly předkládány delší studie o dílčích historických problémech. Antikou se v tomto oddíle v meziválečném období autoři vůbec nezabývali, respektive objevil se zde jeden článek, který se antického starověku dotýkal okrajově, a to *Několik problémů z nejstarších dějin našeho území*¹⁴⁵ od Josefa Dobiáše. Autor se v článku vymezoval proti tezím archeologa Emanuela Šimka, který tvrdil, že Markomani se téměř vůbec neobjevovali na českém území. Aby Dobiáš vyvrátil Šimkovu argumentaci, použil důkladný rozbor antických pramenů, především Tacita, Ptolemaia, Strabóna, Plinia, Cassia Dia a Vellenia Patercula.

Ani v oddíle *Drobných článků* nebyla antika častým tématem. Všechna pojednání, která se zde objevila, byla opět z pera Josefa Dobiáše. Všehovšudy to byly tři příspěvky; o trenčínském nápisu¹⁴⁶, topografii markomanských a kvádských válek¹⁴⁷ a Tacitově Germánii.¹⁴⁸

Ostatní drobné odkazy na antiku pocházely z oddílů *Zpráv* a *Literatury*, zde byly podávány informace o vydávání domácích i zahraničních publikací, článků, sborníků, zprávy o různých konferencích. Pravidelně byly také předkládány krátké popisy článků týkajících se antiky z LF a ostatních vědeckých časopisů. Všechny zmínky o antice byly samozřejmě nazírány z hlediska historického a týkaly se tedy jen starověkých dějin.

¹⁴⁵ Dobiáš, J.: *Několik problémů z nejstarších dějin našeho území*, ČČH 43, 1937, s. 261-300.

¹⁴⁶ Tentýž, *Ještě jednou k rovnici Laugaricio = Trenčín*, ČČH 29, 1923, s. 457-460.

¹⁴⁷ Tentýž, *Dva příspěvky k topografii válek markomanských a kvádských*, ČČH 27, 1921, s. 135-156.

¹⁴⁸ Tentýž, *K Tacitově Germanii*, kap. 42, ČČH 34, 1928, s. 344-348.

II. 7 Ostatní časopisy

Ve většině dalších časopisů, které jsem zahrnula do svého výzkumu, se antika objevovala velice zřídka, a byla v nich zastoupena pouze několika články nebo kratšími připomenutími v oddílech *Drobných zpráv* nebo *Literatury*. Přesto i tyto příspěvky dotvářely obraz studia antiky v našich zemích, a proto jsem je zahrnula do této podkapitoly. Články nebudu opět rozebírat, zmíním pouze jejich názvy nebo oblasti, kterých se dotýkaly, přičemž některým z nich se budu věnovat v následujících kapitolách.

Památky archeologické a praehistorické se o antických tématech nezmiňovaly téměř vůbec. Příčinou bylo nejspíše to, že antické archeologické nálezy představovaly zejména mince, kterými se však zabýval NČČ; bádáním o pobytu římských vojsk na československém území se zase věnoval OP. *Památky* se zabývaly výhradně archeologií domácího území, zvláště pravěkou a středověkou. Jednotlivé články obsahovaly velmi podrobné popisy výkopových míst a nalezených předmětů, často doplněných nákresy či fotografiemi. Většina zpráv se týkala objevů z pravěkého období našeho území, na oblast antiky odkazovaly pouze řídké nálezy předmětů z římské říše. V oddíle *Literatura* se občas objevily drobné recenze na knihy či články týkající se okrajově římské antiky, například na Dobiášovy články v ČČH.

V *Časopise Musea Království českého*, jakožto nejstaršího vědeckého českého periodika, byla klasická filologie oborem poměrně často zastoupeným už od prvního čísla z roku 1827; časopis měl totiž široký program, do kterého spadalo mnoho humanitních oborů. Postupně, jak se časopis omezoval na látku z domácího písemnictví a dějin, se však klasická filologie vytrácela, a po založení LF vymizela téměř úplně.¹⁴⁹ Od roku 1923 byl změněn název periodika na *Časopis Národního musea*. Podíl antiky na stránkách tohoto časopisu se nezvětšil ani v období první republiky, objevil se zde pouze jeden podrobný článek Josefa Dobiáše *Epigrafické studie k dějinám a národopisu československého území v době římské*.¹⁵⁰ Již výše bylo zmíněno, že Otakar Jiráni zde podal velmi důkladný přehled příspěvků z klasické filologie.

---

¹⁴⁹ Jiráni, O.: *Klasická filologie v Musejníku, Časopis Národního musea* 100, 1926, s. 10.

¹⁵⁰ Dobiáš, J.: *Epigrafické studie k dějinám a národopisu československého území v době římské, Časopis národního musea* 97, 1923, s. 51-61, 117-125, 220-229.

Věstník České akademie věd a umění obsahoval povětšinou zprávy týkající se činnosti této instituce. Jen ojediněle byly na jeho stránkách otištěny dílčí studie členů Akademie rozebírající určitý problém. Z antických témat to byly pouze dva příspěvky, a to *Libaniův hellenismus* od Josefa Dobiáše¹⁵¹ a *Rozbor novějších názorů o době sepsání Platonova Faidra a Euthydemu* od Zdeňka Vysokého.¹⁵²

Nové Atheneum navazovalo na odkaz Masarykova *Athenea*, které vycházelo pouze deset let ke konci devatenáctého století. Řadilo se mezi vědecké časopisy, které se snažily do svého obsahu zahrnout všechny vědy z oblasti humanitní, přírodovědné i technické.¹⁵³ Filozof Emanuel Rádl zde vzpomněl Novotného překlady Platonova *Tímaia* a *Kritia*.¹⁵⁴ Do druhého ročníku také přispěl sám František Novotný, a to o hlavním předmětu svého bádání, o Platónovi.¹⁵⁵ Matematik Quido Vetter se pokusil na základě spisu *Metoda* popsat pravděpodobný postup Archimédova geometrického bádání.¹⁵⁶

Dr. Vetter psal o exaktních vědách v antice¹⁵⁷ i do *České revue*. Tento časopis byl vedle VŽ a NV dalším z řady těch, které reagovaly na soudobé dění v Československu. František Novotný zde podal podrobný článek o antickém náboženství,¹⁵⁸ byly zde otištěny také některé jeho přednášky, a to *Latina řeč monumentální a liturgickou*¹⁵⁹ a *Socialismus u Řeků v starém věku*.¹⁶⁰ Antonín Kolář se věnoval demokracií ve starověku.¹⁶¹

---

¹⁵¹ Tentýž, *Libaniův hellenismus*, jeho poměr k Římu a křesťanství, *Věstník České akademie věd a umění* 28-29, 1919-1920, s. 67-117.

¹⁵² Vysoký, Z.: *Rozbor novějších názorů o době sepsání Platonova Faidra a Euthydemu*, *Věstník České akademie věd a umění* 40, 1931, s. 75-100, 108-130, 139-160.

¹⁵³ Redakce: *Nové Atheneum*, *Nové Atheneum* 1, 1920, s. 1.

¹⁵⁴ Rádl, E. (rec.): *Platon: Timaios a Kritias*. Přeložil dr. F. Novotný, *Nové Atheneum* 1, 1920, s. 309-311.

¹⁵⁵ Novotný, F.: *Platon ve vědecké literatuře našeho věku*, *Nové Atheneum* 2, 1921, s. 161-175, 265-275.

¹⁵⁶ Vetter, Q.: *Pravděpodobný postup Archimédova geometrického bádání*, *Nové Atheneum* 3, 1921, s. 292-297.

¹⁵⁷ Tentýž, *Co spojuje naši kulturu s kulturou antickou v matematice a vědách exaktních*, *Česká revue* 17, 1924, s. 229-239.

¹⁵⁸ Novotný, F.: *Antické státy a náboženství*, *Česká revue* 17, 1924, s. 24-30, 78-81, 152-156, 201-206, 286-292.

¹⁵⁹ Novotný, F.: *Latina řeč monumentální a liturgickou*, *Česká revue* 14, 1920/1921, s. 15-23.

¹⁶⁰ Tentýž, *Socialismus u Řeků v starém věku*, *Česká revue* 15, 1922, s. 280-292, 321-328, 369-385.

¹⁶¹ Kolář, A.: *Demokracie v názorech klassického starověku*, *Česká revue* 16, 1923, s. 133-141, 250-255, 308-312, 367-379.

V *Naší době* pojednal Otmar Vaňorný o *Básnictví Homérově a moderním*.¹⁶² Objevovaly se zde také drobné recenze na literatury týkající se antiky, zejména překladů.

Časopis katolického duchovenstva otiskl několik drobných odkazů na antiku v souvislosti s křesťanskými tématy, objevil se zde také článek *Svatý Pavel a řecký básník Aischylos*.¹⁶³

Časopis Společnosti přátel starožitností podával především informace ke stykům obyvatelstva našeho území s římskou říší. Josef Skutil tak informoval o římském nálezu v Jedovnicích v 18. století,¹⁶⁴ Josef Dobiáš se na jeho stránkách zabýval chronologií markomanských válek,¹⁶⁵ o stupavském nalezišti pojednal bratislavský archivář Ovidius Faust.¹⁶⁶ Vojtěch Ondrouch se věnoval *Podkarpatské Rusi v rané době dějinné*.¹⁶⁷

Ve *Věstníku Královské české společnosti nauk* byl v meziválečném období otištěn pouze jeden článek týkající se antiky, a to *Potestas sacrosancta plebejských tribunů* od Vladimíra Groha.¹⁶⁸

Několik příspěvků týkajících se antiky ve spojení s výchovou se objevilo ve *Vychovatelských listech*. Častým tématem tu byla filozofie, zabývající se Aristotelem jako pedagogem a didaktikem¹⁶⁹ nebo Platónovou noetikou.¹⁷⁰ Čtenáři se také mohli

---

¹⁶² Vaňorný, O.: *Básnictví Homérovo a moderní*, *Naše doba*, s. 597-603, 684-689, 755-768.

¹⁶³ Miklík, J.: *Sv. Pavel a Řecký básník Aischylos*, *Časopis katolického duchovenstva* 65, 1924, s. 358-359.

¹⁶⁴ Skutil, J.: *K římskému nálezu v Jedovnicích r. 1783-1784*, *Časopis společnosti přátel starožitností* 34, 1926, s. 104-108.

¹⁶⁵ Dobiáš, J.: *K chronologii t. řeč. válek markomanských*, *Časopis společnosti přátel starožitností* 38, 1930, s. 21-38.

¹⁶⁶ Faust, O.: *Niekoľko dát o Stupave pri Bratislave*, *Časopis společnosti přátel starožitností* 39, 1931, s. 163-167.

¹⁶⁷ Ondrouch, V.: *Podkarpatská Rus v rané době dějinné*, *Časopis společnosti přátel starožitností* 44, 1936, s. 22-29, 78-90,

¹⁶⁸ Groh, V.: *Potestas sacrosancta plebejských tribunů*, *Věstník Královské české společnosti nauk*, 1923, s. 1-33.

¹⁶⁹ Willman, O.: *Aristoteles jako pedagog a didaktik*, *Vychovatelské listy*, s. 11-14, 46-51, 112-115, 162-166, 220-222, 263-266.

¹⁷⁰ Kříž, A.: *Doplnění Platonovy noetiky*, *Vychovatelské listy* 28, 1928, s. 41-46, 85-89.

dozvědět o *Athénském a spartánském systému v 5. a 6. stol. př. Kr.*¹⁷¹ nebo *Mysticismu v antické filosofii.*¹⁷²

Časopis Matice moravské v souvislosti s antikou podával recenze na články či publikace, týkající se zejména nejstaršího českého území a zdejšího pobytu římských vojsk, a odrazu antiky v pozdější české kultuře. Vladimír Groh zde podal delší studii *Porušené místo předmluvy k první knize kroniky Galla Anonyma.*¹⁷³

V *Časopise Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci* byly publikovány pouze lokální zprávy z území Moravy z oboru týkající se archeologie, historie, filologie, národopisu, umění, numismatiky a přírodovědy. Antiku bylo možno ojediněle najít v oddílech *Literatura* a *Drobné zprávy*, kam byly umisťovány odkazy na nálezy římských mincí na moravském území¹⁷⁴ a na tamější působení římských vojsk, především jejich účast v markomanských válkách.

V *Časopise lékařů českých*, *Časopise pro moderní filologii a literaturu*, *Pedagogických rozhledech* a *Moderní revue* se antika neobjevila vůbec, a to především proto, že zaměření těchto časopisů jí bylo až příliš vzdálené.

---

¹⁷¹ Simonides, B.: Athénský a spartánský systém v 5. a 6. stol. př. Kr., *Vychovatelské listy* 32, 1932, s. 52-56, 167-171, 257-260.

¹⁷² Kratochvíl, J.: *Mysticism v antické filosofii*, *Vychovatelské listy* 27, 1927, s. 33-36, 92-97.

¹⁷³ Groh, V.: *Porušené místo předmluvy k první knize kroniky Galla Anonyma*, *Časopis Matice moravské* 45, 1921, s. 65-67.

¹⁷⁴ Skutil, J.: *Římská mince z Holubic*, *Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci* 36, 1925, s. 98.; Tentýž, *Příspěvek k soupisu římských mincí z Moravy*, *Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci* 39, 1927, s. 136-137.

III. Autoři článků

Tuto kapitolu bych chtěla věnovat těm nejdůležitějším osobám, bez nichž by žádné články nebyly a žádné časopisy nevycházely, tedy autorům pojednání, recenzí a drobných zpráv o antice, a to zejména v LF. Většina z nich byli odborníky a vědci na slovo vzatými. O jejich kvalifikovanosti svědčí nejvíce to, že téměř všichni dosáhli nejvyššího profesorského titulu v oboru klasické filologie, většina pak byla členy ČAVU nebo dalších učených společností, pořádali a účastnili se odborných konferencí, nejen domácích, ale i zahraničních a mnoho z nich působilo ve vedoucích pozicích buďto filozofických fakult nebo dokonce celých univerzit. Většina z nich byla členy redakčního týmu nebo alespoň přispěvateli LF, což samo o sobě zaručovalo časopisu vysokou odbornost a profesionalitu. Někteří z nich se realizovali i jiných časopisech, ať už odborných, populárně-vědeckých nebo vědecko-populárních.

Na následujících stránkách se tedy budu zabývat vědeckou činností těchto významných klasických filologů, kdy se zaměřím zejména na promítnutí jejich práce do publikační činnosti v časopisech. Mým cílem bude zjistit, jestli se jejich vědecké působení odráželo v časopiseckých příspěvcích, a jak tyto příspěvky ovlivňovaly jejich další badatelské postupy. U každého autora postupně připomenu nejdůležitější oblasti jejich vědecké činnosti, k nim připojím související články, a podrobněji rozeberu některé příspěvky, které považuji za významné.

Jelikož většina publikovaných prací byla uveřejněna v LF, půjde zde především o rozbor článku z tohoto časopisu. U některých důležitých nebo zajímavých témat se zmíním i o příspěvcích v časopisech ostatních.

Osobnosti do této kapitoly jsem vybrala na základě množství jejich příspěvků v LF v oddíle *Pojednání*. Autory, kteří ve zkoumaném období publikovali v tomto oddíle méně než pět prací, jsem do rozboru nezařadila. Následující pořadí badatelů je chronologické, seřazené dle roku narození.

III. 1 Karel Wenig (1878-1964)

Počátky vědecké činnosti Karla Weniga se obracely po vzoru Králově ke sporným problémům antické rytmičky a metriky. Těmi se zabýval především před

první světovou válkou,¹⁷⁵ proto na stránkách LF za první republiky není tato prvotní oblast Wenigova badatelského zájmu zastoupena.

Od metrických studií záhy přešel k literárním dějinám, které zůstaly jeho doménou až do konce života, a promítaly se ve všech jeho příspěvcích z LF. Z literárních otázek patřila největší míra jeho pozornosti vývoji řecké rétoriky, kterému věnoval rozsáhlou třísvazkovou monografii *Dějiny řečnictví řeckého*.¹⁷⁶ K ní také směřovalo několik přípravných prací uveřejněných v LF. Jednalo se o příspěvky *Pokus o třídění řečí Isokratových*¹⁷⁷ a *Příspěvky k dějinám řeckého řečnictví*,¹⁷⁸ které využil v druhém svazku monografie zabývajícího se Ísokratem. V prvním jmenovaném příspěvku přidal k několika seznamům soudobých i starších autorů svůj vlastní pokus o třídění Ísokratových řečí. Rozdělil je dle hlavního účelu a tím vytvořil čtyři skupiny; řeči soudní, rétorická cvičení, etické paraineze a politické brožury. Od ostatních autorů se jeho seznam odlišoval nejen utvořenými kategoriemi, ale i tím, že přidal řeči tzv. nepravé.

V první části druhého článku zhodnotil prameny uvádějící rozporné údaje o Ísokratově sebevraždě, které se týkaly přesného určení data, příčiny a způsobu, jakým ji provedl. Za důležitý pramen považoval Wenig list zachovaný pod Ísokratovým jménem, který vedl k bližšímu určení data sebevraždy. Uvedl, že o pravosti tohoto listu obšírněji pojedná v chystaném druhém svazku monografie.¹⁷⁹ Kvůli rozpornosti pramenů shrnul, že není možné dané údaje týkající se sebevraždy určit s naprostou přesností.

V druhé části tohoto příspěvku navazoval na první svazek své publikace o řečnictví, kde pojednal o otázce totožnosti sofisty Antifóna s tzv. Antifónem rhammnským; nebyl zde však schopen určit přesnou odpověď. Protože po vydání monografie byly objeveny prameny, které do problému vnášely nové světlo, přidal tento doplněk do příspěvku v LF. Na základě rozboru nových pramenů pak totožnost obou autorů vyloučil.¹⁸⁰

---

¹⁷⁵ Vysoký, Z.: Prof. Dr. Karel Wenig zemřel, (dále jen Prof. Dr. Karel Wenig zemřel) LF 87, 1964, s. 380-381.

¹⁷⁶ Wenig, K.: *Dějiny řečnictví řeckého I.* ČAVU, Praha 1916; Tentyž, *Dějiny řečnictví řeckého II.* ČAVU. Praha 1923; Tentyž, *Dějiny řečnictví řeckého III.* ČAVU. Praha 1936.

¹⁷⁷ Wenig, K.: *Pokus o třídění řečí Isokratových*, LF 47, 1920, s. 259-266.

¹⁷⁸ Tentyž, *Příspěvky k dějinám řeckého řečnictví*, LF 48, 1921, s. 16-22.

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 18.

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 20-21.

Na první díl monografie reagoval i článkem *Attická rhetorika a osvícenství*,¹⁸¹ který využil k tomu, aby poupravil a doplnil svůj názor o sofistice a osvícenském hnutí v antice, který v monografii prezentoval. Nově došel k tomu, že nestačí uvádět vývoj antické rétoriky ve vztahu se sofistickou, jak to učinil v monografii, ale je nutné vykládat rétoriku v rámci osvícenství. To „tvoří základní proud tehdejšího antického kulturního vývoje, rhetorika a sofistika jsou jen dvě formy, v nichž se projevuje.“¹⁸²

Paralelně s pracemi o řečnictví vycházely v LF i jeho studie o římském písemnictví, především z doby Augustovy a dvou staletí před a po této etapě. Tuto tematiku obsahovaly příspěvky zabývající se Quintilianem¹⁸³ a Vergiliem.¹⁸⁴ Jeho pozornosti nešla ani literatura řecká, kterou se zabýval v člancích o Aristofanovi,¹⁸⁵ Ferekratovi¹⁸⁶ a Kallimachovi.¹⁸⁷

Charakteristickým znakem výše uvedených literárních příspěvků bylo to, že se Wenig pokusil systematicky rozčlenit období řecké a římské literatury do ohraničených etap, například osvícenství, romantismu nebo klasicismu. To s sebou však neslo problémy spojené s tím, že ne každý autor působící v dané době do stylové charakteristiky zapadal. Wenig se takové případy snažil nějakými způsoby přeci jen do daného období zařadit, ne všechny jeho pokusy se ale setkaly s dobovým souhlasem.¹⁸⁸

III. 2 Otakar Jiráni (1879 – 1934)

Ve své vědecké činnosti se Otakar Jiráni zabýval především řeckými a římskými literárními dějinami. V LF se objevily pouze dva dílčí příspěvky z tohoto oboru. Jedním z nich bylo *Maecenatovo Symposium*,¹⁸⁹ ve kterém podal rozbor informací o tomto ztraceném spise, druhým *Tři ódy Horatiovy*.¹⁹⁰ Tímto článkem navázal na své dřívější bádání. O Horatiově životě a díle začal publikovat už roku

¹⁸¹ Wenig, K.: *Attická rhetorika a osvícenství*, LF 49, 1922, s. 1-7.

¹⁸² Tamtéž, s. 7.

¹⁸³ Tentýž, *Quintilian a římský klasicismus*, LF 61, 1934, s. 19-27, 98-110.

¹⁸⁴ Tentýž, *Básnický vývoj Vergiliův*, LF 62, 1935, s. 13-22.

¹⁸⁵ Tentýž, *Aristofanes romantik*, LF 50, 1923, s. 178-190.

¹⁸⁶ Tentýž, *Dva příspěvky k dějinám řecké literatury*, LF 55, 1928, s. 65-68.

¹⁸⁷ Tentýž, *Starověká sbírka Kallimachových básní*, LF 64, 1937, s. 1-20.

¹⁸⁸ Novotný, F.: *Vergilius v české filologické vědě*. In: *Pio vati*, Praha 1930, s. 125; Tentýž, *Horatius v české vědě filologické*, LF 63, 1936, s. 105.

¹⁸⁹ Jiráni, O.: *Maecenatovo Symposium*, LF 59, 1932, s. 1-12.

¹⁹⁰ Tentýž, *Tři ódy Horatiovy*, LF 54, 1927, s. 1-4, 83-94.

1905.¹⁹¹ Tento básník mu natolik učaroval, že se pustil i do překládání jeho poezie, roku 1923 vyšly *Ódy a epódy*,¹⁹² roku 1929 pak *Satiry*¹⁹³ a *Listy*¹⁹⁴. Ve výše uvedeném příspěvku reagoval na nové kritické rozborů obsahu některých Horatiových básní od německého klasického filologa Theodora Birta. Jiráni článkem navázal a doplnil své starší pojednání uveřejněné v LF.¹⁹⁵ Na základě svého vlastního rozboru s přihlédnutím k práci ostatních badatelů pak některé Birtovy vývody vyvrátil.

Všechny tyto své dílčí poznatky ze studia literatury pak mohl uplatnit v souhrnné monografii *Slovesné umění starého Říma* (Praha 1925), ve které probral celou římskou literaturu dle období a jednotlivých slovesných útvarů.¹⁹⁶

Dalším jeho velkým badatelským zájmem bylo římské náboženství.¹⁹⁷ Žádnou souhrnnou monografii o něm nevydal, zabýval se jím ale v časopiseckých příspěvcích, především v LF.¹⁹⁸ V mnou sledovaném období to byly příspěvky *Pilumnus a Picumnus*,¹⁹⁹ *Pater patratus*.²⁰⁰ a *Služebná božstva v římském náboženství*.²⁰¹ V posledním uvedeném článku podal výklad o tzv. služebných božstvech, která se objevovala v modlitebních formulích římských kněží. Tato božstva měla být v podřadném postavení vůči vyšším bohům a v rámci modliteb jim měla sloužit. Jiráni se zajímal zejména o jejich jména; došel k závěru, že byli označováni buď jmény obecnými, nebo vlastními, „jež ve formulích modlitebních a řeči sakrální (byla) spojována se jménem příslušného boha vyššího způsobem, jímž jazyk zpravidla vyjadřoval vztah podřízenosti, (a to) genitivem adnominálním nebo adjektivem odvozeným od jména vyššího boha.“²⁰²

---

¹⁹¹ Jiráni, O.: Ke kritice některých ód Horatiových, LF 32, 1905, s. 12-19; Tentýž, Novočeský ohlas Horatiova listu o umění básnickém, Sborník filologický 2, 1911, s. 45-52.

¹⁹² Q. Horatius Flaccus: Ódy a epódy, přel. O. Jiráni, L. Bradáč, Praha 1923.

¹⁹³ Q. Horatius Flaccus: Satiry, přel. O. Jiráni, A. Srdce, Praha 1929.

¹⁹⁴ Q. Horatius Flaccus: Listy, přel. O. Jiráni, A. Srdce, Praha 1929.

¹⁹⁵ Jiráni, O.: Tentýž, Novější výklady některých ód Horatiových, LF 42, 1915, s. 1-8, 96-107, 203-219, 334-343.

¹⁹⁶ Groh, V.: Otakar Jiráni, Praha 1935, s. 46.

¹⁹⁷ Plašilová, Jiřina.: Vzpomínka na Otakara Jirániho, LF 108, 1985, s. 110.

¹⁹⁸ Ryba, B.: Bibliografie literárních prací prof. O. Jirániho, LF 61, 1934, s. 8-18.

¹⁹⁹ Jiráni, O.: Pilumnus a Picumnus, LF 46, 1919, s. 321-327.

²⁰⁰ Tentýž, Pater patratus, LF 57, 1930, s. 321-328.

²⁰¹ Tentýž, Služebná božstva v římském náboženství, LF 51, 1924, s. 321-328.

²⁰² Tamtéž, s. 328.

Rovněž se zabýval latinskou mluvnicí, tuto oblast zastupovala jeho publikace *Skladba jazyka latinského*.²⁰³ V LF na tuto práci navázal *Výkladem t.zv. genitivu identického v latině*,²⁰⁴ kde popsal vznik a užití tohoto neobvyklého typu genitivu. Domníval se, že starší autoři ho užívali k zdůraznění adjektiva, u mladších spisovatelů to byl patrně pouhý prostředek stylistický, jímž nahrazovali spojení dvou synonymních substantiv.

Jiráni také publikoval práce určené pro školské potřeby a práce popularizační. Do první skupiny spadalo vydávání různých výborů antických autorů; stranou jeho zájmu nezůstal ani latinský jazyk, podílel se proto na tvorbě učebnic latinské mluvnice.²⁰⁵ V rámci popularizace pak zkoumal vztahy antické a moderní evropské kultury, své výsledky pak publikoval v monografii pod názvem *Řecká a římská vzdělanost ve vývoji evropském*.²⁰⁶ S tím souvisel i jeho zájem o vliv antických básníků na moderní autory české. Tyto oblasti jeho bádání se však v LF ani v jiném sledovaném časopise v daném období neobjevovaly.

Částečně se také zabýval vývojem klasické filologie v českém prostředí, tuto oblast zastupoval jeho již zmíněný přehled *Klasická filologie v muzejníku*, ale také *Zásluhy Josefa Krále o text Platonův*²⁰⁷ v LF.

III. 3 František Novotný (1881-1964)

Z dnešního pohledu nám z díla Františka Novotného vystupuje do popředí zejména jeho práce v oblasti studia a překladu Platóna. Během celé své vědecké kariéry se mu podařilo přeložit celé jeho dílo.²⁰⁸ Své mnohaleté studium o tomto antickém filozofovi shrnul do komentáře k jeho listům *Platonis Epistulae commentariis illustratae*²⁰⁹ a do čtyřsvazkové monografie s názvem *O Platonovi*.²¹⁰

Ukázku ze své chystané monografie podal čtenářům LF v příspěvku *Filosof a*

---

²⁰³ Jiráni, O.: *Skladba jazyka latinského* Díl 1. *Skladba věty jednoduché*. JČF. Praha 1915.

²⁰⁴ Tentýž, *Výklad t.zv. genitivu identického v latině*, LF 46, 1919, s. 161-165.

²⁰⁵ Ryba, B., Jiráni, O.: *Latinská mluvnice pro střední školy*. Díl I., JČF, Praha 1933.

²⁰⁶ Groh, F.: *Otakar Jiráni*, Praha 1935, s. 45.

²⁰⁷ Jiráni, O.: *Zásluhy Jos. Krále o text Platonův*, LF 45, 1918, s. 65-71, 129-136.

²⁰⁸ Janáček, K.: *Za prof. Františkem Novotným*, LF 88, 1965, s. 284.

²⁰⁹ Novotný, F.: *Platonis epistulae commentariis illustratae*. MU. Brno 1930.

²¹⁰ Novotný, F.: *O Platonovi I. Život*, Jan Laichter, Praha 1948; *O Platonovi II. Dílo*, Jan Laichter, Praha 1948; *O Platonovi III. Filosofie*, Jan Laichter, Praha 1949; *O Platonovi IV. Druhý život*, ed. L. Svoboda, Academia, Praha 1970.

básník. Kapitola z chystané knihy o Platonovi.²¹¹ Zde se zabýval pokusem vyložit a ověřit Platónovu kritiku psaní; došel k závěru, že Platón odmítal souvislé naučné sepisování různých výkladů a dialog považoval za hru. Proto ve své literární produkci vynechával pojednání o nejvyšších metafyzických věcech a tvrdil, že takové poznatky se nemusí písemně zaznamenávat, naopak mají být uchovány v paměti. K podrobnějšímu rozboru některých problémů odkazoval Novotný na svůj již vydaný komentář.²¹² V druhé části příspěvku pak Novotný rozebral příčiny, kterými se Platón dostal k sepisování dialogů a způsob, jakým je tvořil.

Na čtvrtý díl své monografie *O Platonovi* se připravil mimo jiné i dílčí studií *Masaryk a Platon* v NV.²¹³ Zde ocenil pilné Masarykovo studium Platóna a jeho sympatie k antickému učenci, ale polemizoval s řadou prezidentových názorů a poukazyval na to, že Masaryk se o Platóna neopíral, ačkoliv se sám nazýval „platonikem“.

Zabýval se i obecnou jazykovou tematikou,²¹⁴ která se objevovala i v LF, ať už to byla sémantika,²¹⁵ etymologie,²¹⁶ gramatika,²¹⁷ metrika²¹⁸ či rytmika.²¹⁹ V NV přinesl autoreferát²²⁰ o druhém díle *Eurhythmie řecké a latinské prózy*,²²¹ který měl vyjít v rozpravách ČAVU. Sám jej označil za první pokus o soubornou rytmiku řecké a latinské prózy a zabýval se v něm projevy prozaické rytmičnosti a jednotlivými činiteli umělé eurhythmie.

Textová kritika se objevila v Novotného příspěvku o *Novém zákonu jako problému klassické filologie*.²²² Jako první tak oživil otázku, kterou do té doby řešili spíše teologové. Nový zákon doporučil studovat nejen z hlediska vědecké teologie,

---

²¹¹ Novotný, F.: Filosof a básník. Kapitola z chystané knihy o Platonovi. LF 65, 1938, s. 1-14, 81-110.

²¹² Tamtéž, s. 7.

²¹³ Novotný, F.: Masaryk a Platon, NV 19, 157-178.

²¹⁴ Bartoněk, A.: Brněnská klasická filologie na cestě ze středoevropské izolace (1919-1939), in: Brněnská věda a umění meziválečného období (1918-1939) v evropském kontextu, Sborník příspěvků z konference Masarykovy univerzity konané v rámci oslav 750. výročí udělení městských práv Brnu, MU, Brno 1993, s. 61. (dále jen Brněnská klasická filologie na cestě ze středoevropské izolace)

²¹⁵ Novotný, F.: Ρυθμός. Příspěvek semasiologický, LF 45, 1918, s. 328-332.

²¹⁶ Tentýž, Ευχοφάντης, LF 47, 1920, s. 65-75.

²¹⁷ Tentýž, Latinský dativus effectivus, LF 51, 1924, s. 77-93.

²¹⁸ Tentýž, Historická metrika, LF 50, 1923, s. 1-18.

²¹⁹ Tentýž, Nová klausulová metoda a pochybná Sallustiana, LF 45, 1918, s. 257-261.

²²⁰ Tentýž (rec.): Eurhythmie řecké a latinské prózy. Část druhá, NV 3, 1919-1920, s. 32-34.

²²¹ Novotný, F.: Eurhythmie řecké a latinské prózy. Část druhá, ČAVU, Praha 1921.

²²² Novotný, F.: Nový zákon problémem klassické filologie, LF 47, 1920, 153-161, 266-278.

ale i z pohledu klasické filologie, a to především jako starověký text na základě textové kritiky, ale také dějin řecké literatury a dějin antického náboženství. Za velmi důležité přitom považoval to, aby se do tohoto bádání zapojili i slovanští klasičtí filologové a přinesli tak do problematiky svůj vhled, který do té doby nebyl příliš známý, a aby byl i v českém prostředí Nový zákon včleněn mezi předměty řecké filologie. Tato jeho výzva nezůstala nenaplněna, jak dále uvidíme v díle jeho žáka Ferdinanda Stiebitze.

III. 4 Antonín Kolář (1884-1963)

Antonín Kolář do LF hojně přispíval už před první světovou válkou a v této činnosti neustal ani po vzniku nového státu a za svého působení na bratislavské univerzitě. Velký byl jeho zájem o otázku nové attické komedie a Menandra oživený nedávným egyptským nálezem zlomků pěti Menandrových komedií. Tyto zlomky objevené Georgem Lefebvrem roku 1905 přinesly pro badatele další informace o řeckých originálech nové komedie, které upadly na konci starověku v zapomnění, a rozvířily tak velký zájem především o tematiku tohoto útvaru, ale také o postavu samotného Menandra. Kolář o tomto nálezu referoval roku 1909 v LF a sám se pak této otázce důkladně věnoval. Tohoto tématu se týkala i jeho habilitační práce s názvem *Příspěvky k poznání nové komedie attické, zvláště Menandrový*,²²³ o které referoval v NV.²²⁴

Menandra se v LF zachycovaly dva Kolářovy články, v prvním se zabýval rokem jeho narození a úmrtí,²²⁵ v druhém s názvem *Nový zlomek Menandrových Epitrepontů?*²²⁶ reagoval na dohady o několika zlomcích veršů z Didotova papyru, pod kterými bylo uvedeno Eurípidovo jméno. Kolář v článku podal několik důkazů vyšlých z tematického rozboru této komedie, které popíraly domněnky některých badatelů, že zlomek pocházel z Menandrový komedie *Epitrepontes*. Sám se pak přiklonil k názoru, že není důvod upírat tyto verše Eurípidovy, přičemž však není možné určit, z které tragédie pochází.

---

²²³ Kolář, A.: *Příspěvky k poznání nové komedie attické, zvláště Menandrový*, ČAVU, Praha 1923.

²²⁴ Tentýž (rec.): Ant. Kolář: *Příspěvky k poznání nové komoedie attické, zvláště Menandrový*, NV 3, 1919/1920, s. 5-7.

²²⁵ Tentýž, Rok narození a úmrtí Menandrova, LF 45, 1918, s. 1-9.

²²⁶ Tentýž, *Nový zlomek Menandrových Epitrepontů?*, LF 50, 1923, s. 18-24, 94-98.

Při působení v Bratislavě se jeho bádání přesunulo směrem k metrice, ve které následoval názory svého učitele Krále. Vůbec první jeho metrická práce byla uvedena v LF, jednalo se o *Přehled a posouzení nejnovějších prací z oboru řecké metriky*.²²⁷ Zde shrnul všechna modernější díla zabývající se řeckou metrikou; především se vyhranil proti německým představitelům historické metriky Schroederovy a Willamowitzovi, kteří odvozovali řecké metrické formy z několika prarvarů předhomérské lyriky. Vyčítal jim myšlenkovou nejasnost, používání zvláštní terminologie a nevšímavost k starověké tradici.²²⁸

Dílčích metrických problémů se dotýkaly zejména dvě jeho monografie, *Die Logaöden*²²⁹ a *De dactyloepitritis*.²³⁰ S některými jeho názory uvedenými v těchto publikacích ale nesouhlasili Ferdinand Stiebitz a František Novotný. O jejich polemice se blíže zmíním v kapitole *Velká témata*.²³¹ Metriky se týkaly i další články v LF,²³² všechny tyto poznatky pak mohl zařadit do své latinsky psané učebnice *De re metrica poetarum Graecorum et Romanorum*,²³³ která vyšla po válce.

Dalším zájmem Kolářovým byla řecká demokracie. V LF není tato oblast zastoupena, naopak velmi podrobné pojednání podal popularizační formou v *České revue* v příspěvku *Demokracie v názorech klassického starověku*.²³⁴ Tímto článkem reagoval na soudobou politickou situaci, kdy „moc ve státě byla v rukou jednotlivců z okruhu tzv. pětky, což způsobilo rozčarování, protože byla očekávána vláda podobná přímé demokracii.“ Popsal zde starověké antické formy vlády, přičemž největší pozornost věnoval demokracii, také vyložil rozdíl mezi demokracií antickou a moderní. Jednotlivé formy vlády popsal prostřednictvím známých antických děl, čímž vhodně spojil čtenářovi sféru literární a historickou. Zapochyboval zde také o tom, zda označení demokracie v dnešní době vystihuje alespoň z části to, jak byla chápána v minulosti. Problém aplikace demokracie na Československo viděl

---

²²⁷ Kolář, A.: *Přehled a posouzení nejnovějších prací z oboru řecké metriky*, LF 59, 1932, s. 81-99, 209-225, 369-377.

²²⁸ Tamtéž, s. 376-377.

²²⁹ Kolář, A.: *Die Logaöden*, Univerzita Komenského, Bratislava 1933.

²³⁰ Kolář, A.: *De dactyloepitritis*, Univerzita Komenského, Bratislava 1935.

²³¹ Viz s. 72-73.

²³² KOLÁŘ, Antonín: *Aiolské daktyly*, LF 60, 1933, s. 81-89; KOLÁŘ, Antonín: *De Romanorum metris Aeoliis, praecipue Horatianis*, LF 62, 1935, s. 428-462.

²³³ *De Romanorum metris Aeoliis, praecipue Horatianis*, LF 62, 1935, s. 428-462.

²³⁴ Kolář, A.: *Demokracie v názorech klassického starověku*, *Česká revue* 16, 1923, s. 133-141, 250-255, 308-312, 367-379.

především v národnostních, hospodářských a sociálních problémech. Poněkud odvážně pak navrhl odstranění politických stran, které dle něj bránily rozvoji demokratických snah. Myšlenky z tohoto pojednání pak užil ve své publikované přednášce *Demokracie antická a moderní*.²³⁵

Kolář byl také známý svou snahou o popularizaci antiky a studiem vztahů antické kultury na kulturu moderní, zejména českou; tato otázka však v jeho příspěvcích ve sledovaných časopisech nebyla reflektována.

III. 5 Antonín Salač (1885-1960)

Antonín Salač byl jedním z českých klasických filologů, kteří si svou pověst dokázali vybudovat i v cizině, a to především díky účasti na zahraničních archeologických výkopových pracích. Archeologie se také stala velkým tématem jeho příspěvků v LF. Od roku 1928 si vymohl zřízení přílohy HA, kterou, jak už bylo výše zmíněno, sám řídil. Jeho příspěvky v LF i HA prezentovaly zejména tři jeho velké badatelské zájmy, epigrafiku,²³⁶ numismatiku²³⁷ a archeologické památky²³⁸ v užším slova smyslu. Neopomněl také sledovat soudobé archeologické výzkumy, zejména na italské půdě, o nichž často referoval nejprve prostřednictvím *Drobných zpráv* v LF a potom i většími shrnujícími články v HA.

Studium epigrafiky ho přivedlo k otázce pronikání orientálních kultů do řeckých a římských oblastí; tuto problematiku shrnul v monografii *Isis, Sarapis a božstva sdružená dle svědectví řeckých a latinských nápisů*.²³⁹ Na ni navázal několika příspěvky v LF, zejména článkem *K dějinám kultu Isidina*.²⁴⁰ Článek vyšel jako doplněk k samotné monografii, jelikož po jejím vydání byl otištěn nový pramenný materiál, který přinášel některé věci nové a potvrzoval údaje již známé, které Salač ve své publikaci použil. Jednalo se v něm o šíření egyptského kultu

---

²³⁵ Kolář, A.: *Demokracie antická a moderní*, Jednota českých matematiků a fyziků, Praha 1935.

²³⁶ Salač, A.: *Tři řecké nápisy z Odessu-Varny*, LF 59, 1932, s. 340-345; *Tentýž*, *Dva řecké nápisy hledící k náboženským sdružením*, LF 65, 1938, s. 398-405.

²³⁷ *Tentýž*, *Nová díla o římské numismatice*, LF 57, 1930, s. 69-72; *Tentýž*, *Několik zajímavých mincí římské doby císařské*, LF 58, 1931, s. 384-392.

²³⁸ *Tentýž*, *Čtyři dětské konvičky řecké*, LF 60, 1933, s. 369-376; *Tentýž*, *Bronzová soška boha Apollona*, LF 63, 1936, s. 485-486; *Tentýž*, *Řecká váza dipylská*, LF 55, 1928, s. 162-166.

²³⁹ *Tentýž*, *Isis, Sarapis a božstva sdružená dle svědectví řeckých a latinských nápisů*, Praha 1915.

²⁴⁰ Salač, A.: *K dějinám kultu Isidina*, LF 46, 1919, s. 169-177.

bohyně Ísidy v řeckém a římském světě. V článku také opravil jeden ze svých výkladů o spojení Ísidy s bohyní Bellonou.²⁴¹

Když Salač sestavoval prameny pro monografii, zabýval se také hymnem k oslavě bohyně Ísidy a k tomuto pramenu se vrátil v článku *Hymnus na počest bohyně Isidy z maloasijské Kyme*,²⁴² ve kterém se snažil zjistit, na jakém místě byl onen hymnus napsán na základě zpráv z Diodóra a svých vlastních výkopů v Kýmé. Došel k závěru, že text je celou svou podstatou literární a ne epigrafický a jeho původ by bylo potřeba hledat u některého spisovatele z doby helénistické.²⁴³

Salač byl v časopiseckém publikování vysoce činný, kromě velkého množství článků otiskoval také mnoho recenzí a drobných zpráv v LF. Jeho příspěvky byly uveřejňovány i NČČ a OP.

III. 6 Josef Dobiáš (1888-1972)

Specializací Josefa Dobiáše se staly starověké dějiny. Na počátku své vědecké kariéry se začal zajímat o dějiny východních římských provincií, zejména Sýrie. Toto téma zůstalo jeho velkým zájmovým okruhem, kterým se zabýval do hloubky a ve kterém dosáhl mnoha vynikajících výsledků. Především to byla práce *Dějiny římské provincie Syrské I*,²⁴⁴ která vzbudila pozornost mezi orientalisty a badateli o starověkých dějinách. Provinciální tematiky se týkala většina jeho článků publikovaných v LF.

V článku *K Octavianovým výpravám ilyrským v letech 35-33 př. Kr.*²⁴⁵ se snažil dospět k odpovědi na otázku, které kmeny byly podrobeny Octavianovými výpravami do Illyrie. Aby zjistil velikost Octavianova územního rozsahu, pokusil se tyto kmeny lokalizovat. Došel k výsledku, že jeho výboje nezasahovaly dál, než za pobřeží nebo nehluboko do vnitrozemí. Zdůraznil také problematičnost hlavního pramene pro illyrské výpravy, kterým byla Appiánova kniha *Illyrská*. Tento pramen ho zaujal natolik, že mu později věnoval celou publikaci.²⁴⁶

---

²⁴¹ Salač, A.: K dějinám kultu Isidina, LF 46, 1919, s. 175.

²⁴² Salač, A.: Hymnus na počest bohyně Isidy z maloasijské Kyme, LF 56, 1929, s. 76-80.

²⁴³ Tamtéž, s. 80.

²⁴⁴ Dobiáš, J.: Dějiny římské provincie syrské. Díl 1. Do oddělení Juaie od Sýrie, UK, Praha 1924.

²⁴⁵ Tentýž, K Octavianovým výpravám ilyrským v letech 35-33 př. Kr., LF 48, 1921, s. 65-75, 213-223.

²⁴⁶ Dobiáš, J.: Studie k Appianově knize ilyrské, UK, Praha 1930.

Otázkou východních provincií se zabýval i v příspěvcích o dějinách Seleukovců,²⁴⁷ městě Palmýra²⁴⁸ a rozsahu provinciálního území, které daroval Antonius Kleopatře.²⁴⁹

Další velkou oblastí jeho zájmu byl vztah československého území k říši římské a vlivu římských provincií na naše země, hlavně Slovensko. Tato tematická oblast se promítala hned v několika periodicích, *Časopisu českého muzea*, ČČH, OP i LF.

V LF k ní uveřejnil dva příspěvky, *Antická zpráva o Děvíně*²⁵⁰ a *K výkladu Tacitovy Germanie*.²⁵¹ V prvním z nich zmínil nový nález římské budovy a dvou signovaných cihel na slovenském Děvíně a zavrhl tvrzení slovenského historika Vojtěcha Ondroucha, který považoval za nejstarší zprávu o Děvíně spis Ammiana Marcellina; ovšem dle Dobiáše si text nesprávně vyložil, a proto jeho závěry na základě rozboru pramenů opravil. Ondrouchovy vývody popíral i v druhém článku, ve kterém byla rozebírána lokalizace čtyř germánských kmenů Marsignů, Kotinů, Osů a Burů ze 43. kapitoly Tacitovy Germanie. Dobiáš vyvrátil nesprávné Ondrouchovo lokalizování kmenů od jihu k severu a sám se je pokusil aplikovat na moderní etnografickou mapu našich zemí koncem I. století po Kr.

Své dosavadní studium z oblasti Slovenska podrobně shrnul v OP v příspěvku *Archeologické nálezy jako prameny pro dějiny styků Říma s územím dnešního Slovenska*.²⁵² Zhodnotil zde prameny epigrafické, numismatické a archeologické v užším slova smyslu, a to nejen z vlastního slovenského území, ale i zahraniční. Postupně také popsal všechny slovenské lokality, u kterých byla potvrzena přítomnost římského tábora, i těch, u kterých takové domněnky ještě nebyly potvrzeny archeologickým výzkumem. V ČČH se věnoval studiu trenčínského nápisu.²⁵³ Opakoval zde svou dřívější domněnku, která byla zcela potvrzena až

---

²⁴⁷ Dobiáš, J.: Φίλιππος Βαρούπους, Příspěvek k dějinám posledních Seleukovců, LF 51, 1924, s. 214-227.

²⁴⁸ Tentýž, Císař Hadrian v Palmýře, LF 55, 1928, s. 190-199; Tentýž, Nový nápis z Palmyreny, LF 58, 1931, s. 1-19;

²⁴⁹ Tentýž, Druhé darování Antoniovo Kleopatře, LF 49, 1922, s. 183-193, 257-263.

²⁵⁰ Tentýž, Antická zpráva o Děvíně, LF 65, 1938, s. 289-300.

²⁵¹ Tentýž, K výkladu Tacitovy Germanie, kap. 43, LF 65, 1938, s. 14-30.

²⁵² Tentýž, Archeologické nálezy jako prameny pro dějiny styků Říma s územím dnešního Slovenska, OP 1, 1922, s. 65-90.

²⁵³ Dobiáš, J.: Ještě jednou k rovnici Laugaricio = Trenčín, ČČH 29, 1923, s. 457-460.

v padesátých letech 20. století,²⁵⁴ totiž že starověké Laugaricio leželo na místě dnešního Trenčína,

Dobiáš byl také jedním z badatelů, kteří se zabývali otázkou Mušova. Nejprve na základě rozboru domnělých pramenů vyvrátil, že by zde mohla existovat římská osada, později, když už byla tato otázka potvrzena, se k této problematice vrátil. Dobiášovými pracemi o Mušovu se podrobněji zabývám v kapitole *Velká témata*.²⁵⁵

Jeho obsáhlá práce v oblasti stýkání římského obyvatelstva s československým územím ho vedla k tomu, že ve třicátých letech hodlal monograficky zpracovat dějiny československého území v době římské, jeho plán byl ale uskutečněn až v roce 1964.²⁵⁶ Jako podklad k této práci mu jistě posloužil i příspěvek *Epigrafické studie k dějinám národopisu československého území v době římské*²⁵⁷ z *Časopisu českého musea*. V něm se zabýval rozbohem několika epigrafických památek, které osvětlovaly přítomnost některých germánských kmenů na československém území.

Tato tematika úzce souvisela s další oblastí jeho působnosti, jíž byla antická numismatika. Sám si budoval sbírku římských mincí a až do roku 1939 působil v redakci NČČ.²⁵⁸ V tomto časopise popisoval především konkrétní mince zejména z vlastnictví tuzemských sběratelů či institucí.²⁵⁹

III. 7 Karel Svoboda (1888-1960)

Nejvíce byl Karel Svoboda známý svými estetickými studii. V centru jeho zájmu však stály další dvě velké oblasti, a to dějiny klasické filologie a antická tradice v českém kulturním kontextu.²⁶⁰ Jelikož těžiště těchto jeho prací leželo v období po druhé světové válce, nebyly za první republiky v LF reflektovány.

---

²⁵⁴ Hejnic, J.: Za akademikem Josefem Dobiášem, ZJKF 14, 1972, s. 7.

²⁵⁵ Viz s. 69-70.

²⁵⁶ Dobiáš, J.: Dějiny československého území před vystoupením Slovanů, Nakladatelství ČSAV, Praha 1964.

²⁵⁷ Dobiáš, J.: *Epigrafické studie k dějinám a národopisu československého území v době římské*, Časopis národního musea 97, 1923, s. 51-61, 117-125, 220-229.

²⁵⁸ Hejnic, J., op. cit., s. 2.

²⁵⁹ Dobiáš, J.: Příspěvky k numismatice římské doby císařské, NČČ 5, 1929, s. 14-25; Tentýž.: Dva poklady římských denárů z Balkánu, NČČ 6, 1930, s. 1-9; Tentýž.: Nové dílo o mincovnictví Antoniů, NČČ 8, 1932, s. 1-27.

²⁶⁰ Bartoněk, A.: Brněnská klasická filologie na cestě ze středoevropské izolace, s. 62.

Jeho příspěvky v LF tak převážně zasahují do oblasti estetiky. Ve studii *O spise περί ύψους*²⁶¹ se věnoval tomuto pojednání o „vznešenu“ od neznámého spisovatele, snažil se vystihnout autorovu definici tohoto slova, jeho vysvětlení původu „vznešena“ a jeho působení na umělce. Ve článku *Polykleitův Kanon*²⁶² propojil hledání odpovědí na několik sporných otázek týkajících se tohoto díla, konkrétně, jestli Polykleitos tento spisek skutečně napsal, o čem v něm pojednával a zda vytvořil také sochu Kanon, která by jeho předpisy objasňovala. Došel k závěru, že není potřeba o existenci spisu pochybovat²⁶³ a že socha vytvořena byla, ačkoliv z ní nebylo možné přesně určit všechny Polykleitovy předpisy.²⁶⁴

V dalších příspěvcích se zaměřil na estetiku Filodémovu,²⁶⁵ Lúkiánovu²⁶⁶ a estetiku komedie.²⁶⁷ V roce 1926 vyšla jeho monografie *Vývoj antické estetiky*,²⁶⁸ ve které jistě využil i svých výše uvedených článků.

Filozofie je v Listech zastoupena jeho habilitační prací *Studia o pramenech filozofických spisů Ciceronových*,²⁶⁹ která zde byla roku 1919 otištěna.²⁷⁰ V této komparativní studii se rozhodl objasnit, zda Cicero ve svých filozofických dílech nesamostatně a nekriticky opisoval současné řecké předlohy. Došel k závěru, že Cicero si u každého ze svých děl počínal odlišně. Někdy se ke svému pramenu odvolal, jindy nikoliv, u některých děl použil jen jednu předlohu, u jiných více, citace většinou zkracoval nebo rozšiřoval o vlastní myšlenky. Za důležité považoval zejména oddělení předloh, které Cicero užíval, od citací a myšlenek, které ho v průběhu psaní napadly a které do díla vložil.

Zajímavou otázkou se zabýval v příspěvku o dítěti v řeckém slovesném umění.²⁷¹ Zatímco Svobodovi předchůdci v této otázce rozebírali pouze klasickou

---

²⁶¹ Svoboda, K.: *O spise περί ύψους*, LF 52, 1925, s. 7-12, 83-91.

²⁶² Svoboda, K.: *Polykleitův Kanon*, LF 54, 1927, s. 305-316.

²⁶³ Tamtéž, s. 308.

²⁶⁴ Tamtéž, s. 312.

²⁶⁵ Tentýž, *Filodemova aesthetika*, LF 51, 1924, s. 8-12.

²⁶⁶ Tentýž, *Lukianovy aesthetické názory*, LF 53, 1926, s. 193-207.

²⁶⁷ Tentýž, *Starověká aesthetika komedie*, LF 50, 1923, s. 65-78.

²⁶⁸ Tentýž, *Vývoj antické estetiky*, Orbis, Praha 1926.

²⁶⁹ Tentýž, *Studie o pramenech filozofických spisů Ciceronových*, LF 46, 1919, s. 1-18, 65-80, 130-161, 258-268, 327-336.

²⁷⁰ Beránek, K.: *Za profesorem Karlem Svobodou*, *Časopis společnosti přátel starožitností* 69, 1961, s. 34.

²⁷¹ Svoboda, K.: *Dítě v řeckém umění slovesném*, LF 58, 1931, s. 246-254, 405-411.

dobu, on se zaměřil na celou řeckou historii. Přítomnost dítěte u Homéra přisuzoval „vrozenému zájmu Řeků o dítě a o jejich lásku k němu jako pokračovateli rodu“.²⁷² U tragédií měla dle něj přítomnost dítěte vzbuzovat soucit. Srovnával také chování řeckých dětí s dětmi dnešními; dospěl k názoru, že se od antiky nezměnilo. Shledal také, že „v různých obdobích řeckých dějin se na dítě hledělo trochu odlišně, což souviselo s celkovou politickou a společenskou situací.“²⁷³

Další oblastí, kterou se Svoboda na stránkách LF zabýval, byla literatura, například *Líčení přírody u latinských básníků doby stříbrné*²⁷⁴ nebo *Myšlenková skladba Horatiovy lyriky*²⁷⁵

III. 8 Gabriel Hejzlar (1894-1972)

Klasická archeologie se stala doménou Gabriela Hejzlara. Zajímal se o všechny oblasti této disciplíny, od plastiky, přes malířství až k epigrafii.²⁷⁶ Speciálně se jeho pozornost zaměřovala na architekturu,²⁷⁷ což dosvědčuje i jeho habilitační práce *Obchodní a obytný dům v Ostii*.²⁷⁸ Jeho hlavní vědecké působení spadá až do období po druhé světové válce, kdy byl také jmenován řádným profesorem na brněnské univerzitě.²⁷⁹ Ale už v meziválečném období bylo možno pozorovat jeho jméno na stránkách časopisů.

Od dvacátých let soustavně sledoval výsledky výkopů v různých oblastech antického světa. O nich pak podával souhrnné přehledy, které byly otiskovány v HA. Ty v meziválečném období zaujímaly většinu jeho publikační činnosti ve sledovaných časopisech. Nejčastěji referoval o situaci v Řecku a Římě, jeho pozornosti ale neušly ani vykopávky v Malé Asii a Sýrii. Přehledy byly věcné, popisoval, kdo výkopy prováděl, jaké nové předměty byly nalezeny, kde následně uloženy, popřípadě upozorňoval na publikace archeologů o výsledcích výkopů. Jeho příspěvky tak během první republiky postupně shrnovaly postup soudobé

---

²⁷² Svoboda, K.: Dítě v řeckém umění slovesném, LF 58, 1931, s. 246.

²⁷³ Svoboda, K.: Dítě v řeckém umění slovesném, LF 58, 1931, s. 410.

²⁷⁴ Tentýž, Líčení přírody u latinských básníků doby stříbrné, LF 45, 1918, s. 71-79, 164-169.

²⁷⁵ Tentýž, Myšlenková skladba Horatiovy lyriky, LF 62, 1935, s. 389-400.

²⁷⁶ Beneš, J.: Za profesorem PhDr. Gabrielem Hejzlarem, ZJKF 15, 1973, s. 2.

²⁷⁷ Pelikán, O.: K sedmdesátinám prof. Gabriela Hejzlara, LF 87, 1964, s. 280.

²⁷⁸ Hejzlar, G.: *Obchodní a obytný dům v Ostii*, nákladem vlastním, Praha 1933.

²⁷⁹ Beneš, J.: op. cit., s. 2.

archeologické práce na bývalé antické půdě a dávaly domácím badatelům základní přehled o novinkách v této oblasti.

Výjimku v člancích tohoto přehledového rázu tvořil jeden příspěvek, který se úžeji vracel se k tématice architektury. Jednalo se o článek *Horatiova vila*,²⁸⁰ který uveřejnil v rámci oslav Horatiova výročí. Na základě útržků z Horatiových básní a prací zahraničních badatelů popsal pravděpodobné místo, kde tato vila stála, samotnou vilu a k ní přilehlou zahradu. Věnoval se také otázce, zda Horatius vlastnil ještě druhý dům v Tiburu, po nastínění dvojakého názoru ostatních badatelů se sám přiklonil k možnosti, že to bylo možné a že i tento dům básníkovi nejspíše věnoval Maecenas.

Zatímco HA zahrnovala Hejzlarovy archeologické přehledy a recenze, v samotných LF se žádný jeho příspěvek neobjevil; pouze v části recenzní, kde referoval zejména o antických uměleckých památkách a umění všeobecně. Po vzniku HA se však i recenze přesunuly do přílohy.

III. 9 Ferdinand Stiebitz (1894-1961)

Dodnes jsou známé a užívané překlady antických autorů, především dramatiků, z pera Ferdinanda Stiebitze. Překladatelství bylo také jeho hlavní doménou, nejen v období první republiky. Několik článků v LF se týkalo teorie překladu související s otázkami metriky a prozodie. O těchto tématech vedl Stiebitz živou diskusi s několika dalšími překladateli. O jeho angažovanosti v této oblasti pojednám blíže v kapitole o *Velkých tématech*.²⁸¹

O jeho snahách přiblížit antickou literaturu modernímu člověku svědčily především překlady antických dramát. Vztahem antického divadla k divadlu modernímu se teoreticky zabýval v příspěvku *Pomyslné jeviště v antickém a moderním dramatu*²⁸² ve VŽ. V oblasti překladu prózy se zaměřoval na méně často překládané žánry, lákala ho zejména antická novelistika. Přeložil zejména Apuleiova

---

²⁸⁰ Hejzlar, G.: *Horatiova vila*, LF 62, 1935, s. 501-514.

²⁸¹ Viz s. 71-72.

²⁸² Stiebitz, F.: *Pomyslné jeviště v antickém a moderním dramatu*, VŽ 3, 1937, s. 229-242.

Zlatého osla a řadu menších skladeb.²⁸³ Tomuto tématu se věnoval i v článku *Několik motivů antické novellistiky*.²⁸⁴

O Stiebitzově všestranné badatelské práci však svědčí i další mnohá odvětví antiky, kterým se věnoval. Jeho dlouholetý učitel František Novotný jej přivedl ke studiu Nového zákona z pohledu klasické filologie.²⁸⁵ Výsledkem těchto snah byla habilitační práce *Studie o slovesném vidu v řečtině novozákonní*.²⁸⁶ Novozákonní problematiky se týkalo několik článků v LF, a to *Proměnění vody ve víno*,²⁸⁷ *Grammatické a exegetické příspěvky k Novému Zákonu*²⁸⁸ a *Grammatické a exegetické příspěvky k Novému Zákonu II*.²⁸⁹ V posledních dvou jmenovaných popsal zajímavé gramatické a exegetické postřehy z několika míst Nového zákona. Dospěl k zajímavým závěrům, například, že pramenem některých novozákonních výrazů byla terminologie obligačního helénistického práva, zejména z oblasti půjček a dluhů. „Všechny tyto představy byly z každodenních zvyklostí známy i nejprostšímu člověku, jenž se lopotil pro svou denní mzdu. A právě z duševního obzoru těchto nejprostších lidí jsou brány obrazy a představy Kristovy, aby jim všichni rozuměli.“²⁹⁰

Ve své všestranné práci se zajímal také o antické lékařství. To ho přivedlo ke studiu dědičnosti, jak ji vnímali lidé ve starověku. O této tematice, v prostředí české klasicko-filologické vědy nové a neobvyklé, pojednal v několika dílčích příspěvcích otištěných v LF. Byly to články *Dědičnost v řecké tragoedii*,²⁹¹ *Znal starověk ústrojnou buňku?*²⁹² a *Láska palem*.²⁹³ Tyto studie se staly přípravnými pracemi pro jeho monografii *Biologické základy antických názorů o dědičnosti*.²⁹⁴ Domnívám se,

---

²⁸³ Bartoňková, D.: Překladatelský odkaz Ferdinanda Stiebitze, Mezinárodní vědecká konference na paměť 50. výročí úmrtí českého klasického filologa a překladatele Otmara Vaňorného, Vysoké Mýto 1996, s. 157.

²⁸⁴ Stiebitz, F.: Několic motivů antické novellistiky, LF 54, 1927, s. 71-83, 201-218, 316-321.

²⁸⁵ Ludvíkovský, J.: Ferdinand Stiebitz, LF 85, 1962, s. 199-206.

²⁸⁶ Stiebitz, F.: Studie o slovesném vidu řečtiny novozákonní, FF MU, Brno 1929.

²⁸⁷ Tentýž, Proměnění vody ve víno, LF 60, 1933, s. 15-28.

²⁸⁸ Tentýž, Grammatické a exegetické příspěvky k Novému Zákonu, LF 53, 1926, s. 71-84, 208-219.

²⁸⁹ Tentýž, Grammatické a exegetické příspěvky k Novému Zákonu II, LF 58, 1931, s. 115-122, 254-261, 411-421.

²⁹⁰ Tentýž, Grammatické a exegetické příspěvky k Novému Zákonu, LF 53, 1926, s. 76-77.

²⁹¹ Tentýž, Dědičnost v řecké tragoedii, LF 55, 1928, s. 177-185, 306-327.

²⁹² Tentýž, Znal starověk ústrojnou buňku?, LF 57, 1930, s. 309-321.

²⁹³ Tentýž, Láska palem, LF 57, 1930, s. 482-505.

²⁹⁴ Tentýž, Biologické základy antických názorů o dědičnosti, FF MU, Brno 1937.

že tematika obsažená v těchto článcích i samotné monografii byla na svou dobu velmi pokroková a že otevřela cestu k dalšímu studiu této oblasti.

Ve článku *Dědičnost v řecké tragoedii* se konkrétně zabýval tím, jak se projevuje dědičnost u mytických héroů v dílech řeckých dramatiků. Héroové pro něj byli nositeli aristokratických názorů o dědičnosti rodu. Sám podotkl, že článek je jen zjednodušením jedné kapitoly v chystané monografii a pro podrobnější výklad odkazuje na ni.²⁹⁵ Po rozboru několika příkladů z řeckých tragédií shrnul, že dědičnost u héroů se zde projevovala pouze v oblasti morální nikoli fyzické. Na příkladech také ukázal, že postavy v tragediích si samy byly vědomy zděděných charakterových vlastností a považovaly je za něco samozřejmého.

Další dvě zájmové oblasti Stiebitze byly dějiny starověku, v LF pojednal o historickém pozadí *Íliady*²⁹⁶ a rázu homérské epiky,²⁹⁷ a vliv antiky na českou kulturu, ten zastupoval v LF příspěvek o Juliu Zeyerovi,²⁹⁸ novočeské básnické škole²⁹⁹ a v NV o Svatopluku Macharovi.³⁰⁰

Bohatá byla rovněž jeho činnost recenzní v LF i NV. Referáty se týkaly témat stejně pestrých, jako byla jeho vlastní badatelská činnost, najdeme v nich recenze na díla literární, metrická, historická, gramatická, tematiku Nového zákona. Přední místo však zaujímalo hodnocení překladů klasiků do češtiny.

III. 10 Vladimír Groh (1895-1941)

Jednou z velkých oblastí, kterou se Groh zabýval, byly římské dějiny, zejména jejich počátky, královská doba a vztahy mezi patricijí a plebeji za republiky.³⁰¹ Starší dějiny Říma jsou také hojně zastoupeny v jeho příspěvcích v LF. V článku *Konec římského království*³⁰² velmi podrobně pojednal o několika hlavních otázkách týkajících se závěru královské doby v Římě. Především popsal a rozebral

²⁹⁵ Stiebitz, F.: *Dědičnost v řecké tragoedii*, LF 55, 1928, s. 177.

²⁹⁶ Tentýž, *O historickém pozadí Homerovy Íliady*, LF 53, 1926, s. 322-335.

²⁹⁷ Tentýž, *O rázu homérské epiky*, LF 56, 1929, s. 67-76, 198-212.

²⁹⁸ Stiebitz, F.: *Zeyerova báseň Helena*, LF 61, 1934, s. 253-258, 413-424.

²⁹⁹ Tentýž, *Ohlasy z Horatia u první novočeské školy básnické*, LF 63, 1936, s. 81-96.

³⁰⁰ Tentýž, *Macharova antiky*, *Naše věda* 15, 1934, s. 209-214.

³⁰¹ Bednaříková, J.: *Vladimír Groh a věda o antice*, in: *Brněnská věda a umění meziválečného období (1918-1939) v evropském kontextu*, Sborník příspěvků z konference Masarykovy univerzity konané v rámci oslav 750. výročí udělení městských práv Brnu, Brno 1993, s. 67.

³⁰² Groh, V.: *Konec římského království*, LF 51, 1924, s. 194-214, 328-337.

všechny starověké prameny pojednávající o zpupné vládě Tarquinia Superba, pohanění Lucrecie jeho synem a následné vyhnání Tarquiniovy rodiny z Říma iniciované Luciem Brutem, přičemž si všímal rozdílů v jejich podání, které připisoval jednak předlohám autorů, jednak jejich osobitému stylu. Dále zkoumal otázku, zda byl přechod od království k republice pozvolný nebo zapříčiněn převratem. Na rozdíl od některých novějších badatelů byl jednoznačným zastáncem revolučního přechodu a poukazyval tak především na hluboce zakořeněnou nevráživost Římanů vůči královskému způsobu vlády.

Římských dějin se v LF týkal i článek *Lidské oběti u Římanů*³⁰³ a *Potestas sacrosancta plebejských tribunů*³⁰⁴ z *Věstníku královské české společnosti nauk*. Vyvrcholením všech těchto prací byly monografie *Řím, studie o jeho počátcích*³⁰⁵ a *Starý Řím*,³⁰⁶ ve kterých mohl poznatky ze všech dosavadních studií upotřebit.

Další oblastí zastoupenou v LF byla epigrafie. Témata těchto článků získal Groh díky své studijnímu pobytu v Římě. Pojednal zde o nově objevených fastech ostijských,³⁰⁷ nápisné kyrénské ústavě³⁰⁸ a dalších nápisech z Kyrény.³⁰⁹ Své poznatky z Říma uplatnil i v příspěvcích rázu archeologického. V OP to byly příspěvky o Latii v době prehistorické³¹⁰ a sponách z římských hrobů na Foru,³¹¹ v LF pojednání *Nejstarší římské hradby*.³¹² V posledním ze jmenovaných článku často odkazoval na svou výše uvedenou publikaci o počátcích Říma z roku 1923. Zabýval se zde datací římských hradeb, materiálem, ze kterého byly postaveny a také otázkou, zda před hradbami zbudovanými ve 4. st. př. Kr. nebylo už zdívo postavené v dřívější době. Došel k výsledku, že město bylo opevněno Etrusky už kolem roku 600 př. Kr.

Výrazněji se jako přispěvatel LF zapojoval do poloviny třicátých let, poté už se jeho články zde neobjevují. To bylo dáno jistě tím, že roku 1935 založil VŽ, ve

---

³⁰³ Groh, V.: *Lidské oběti u Římanů*, LF 59, 1932, s. 20-29, 104-112, 232-237.

³⁰⁴ Tentýž, *Potestas sacrosancta plebejských tribunů*, *Věstník Královské české společnosti nauk*, 1923, s. 1-33

³⁰⁵ Tentýž, *Řím, studie o jeho počátcích*, UK, Praha 1923.

³⁰⁶ Groh, V.: *Starý Řím*, JČF, Praha 1931.

³⁰⁷ Tentýž, *Fasti coloniae Ostiensis*, LF 47, 1920, s. 140-153.

³⁰⁸ Tentýž, *Kyrenská ústava*, LF 54, 1927, s. 177-201.

³⁰⁹ Tentýž, *Nové nápisy z Kyrény*, LF 55, 1928, s. 83-91, 200-205.

³¹⁰ Tentýž, *Latium v době prehistorické*, OP 2, 1923, s. 21-28.

³¹¹ Tentýž, *Spony v římských hrobech na Foru*, OP 4 (Niederlův sborník), 1925, s. 74-85.

³¹² Tentýž, *Nejstarší římské hradby*, LF 56, 1929, s. 193-198, 326-333.

kterém, jak už bylo výše zmíněno, sám hojně publikoval. I zde se jeho příspěvky týkají především římských, ale také celkově starověkých dějin. Stejně jako Dobiáš, i on se v OP blížeji zajímal o otázku Mušova.

III. 11 Jaroslav Ludvíkovský (1895-1984)

Široké spektrum antických témat zabírala vědecká práce Jaroslava Ludvíkovského. Do českého, ale hlavně světového povědomí se dostal už v počátcích své vědecké kariéry, a to habilitační prací vydanou roku 1925 pod názvem *Řecký román dobrodružný*,³¹³ která byla považována za mimořádně objevné dílo v problematice antického románu.³¹⁴ Na tuto práci úžeji navázal v LF příspěvkem *Řecký román a apokryfní Acta apostolorum*.³¹⁵ V této studii se zaměřil na otázku, zda je možno považovat apokryfní apoštolské spisy za přímé pokračování řeckého románu, jak tvrdili někteří badatelé, například Ernst Dobschütz. Přesto, že Ludvíkovský shledal některé shodné prvky u obou žánrů, nepovažoval za pravděpodobné, že by byly apokryfní spisy napodobením řeckého románu. Přesto jistý vliv připustil a ukázal jej na dvou apokryfních příbězích; na vypravování o Pavlovi a Thekle a románu o Klementovi. Při poznámce o vzniku románu odkázal na podrobnější výklad ve své monografii.³¹⁶

Po tom, co byl povolán do Bratislavy, rozšířil svůj badatelský zájem o tematiku jazyka a literatury českých humanistů³¹⁷ a řešení otázky svébytnosti českého národa v souvislosti s hledáním smyslu českých dějin.³¹⁸ V LF byla tato témata zastoupena pouze jedním článkem *Jiřího Třanovského latinské duchovní parafráze ód Horatiových*³¹⁹ vydaného v rámci sborníku na výročí Horatia. V příspěvku poukázal na druhou stranu přejímání antické kultury do českého prostředí, tedy tu nepříliš plodnou. Třanovského napodobení Horatiových ód v křesťanském duchu nazval „kuriózní literaturou“ a v tomto smyslu ho postavil do protikladu

---

³¹³ Ludvíkovský, J.: *Řecký román dobrodružný*, Studie o jeho podstatě a vzniku, FF UK, Praha 1925.

³¹⁴ Bartoněk, A.: *Brněnská klasická filologie na cestě ze střeoevropské izolace*, s. 41.

³¹⁵ Ludvíkovský, J.: *Řecký román a apokryfní Acta apostolorum*, LF 52, 1925, s. 321-328.

³¹⁶ Tamtéž, s. 324.

³¹⁷ Češka, J.: *Osmdesátiny Jaroslava Ludvíkovského*, Universitas 8, 1975, s. 97.

³¹⁸ Nechutová, J.: *Profesor Jaroslav Ludvíkovský*, Universitas 24, 1991, s. 50-52.

³¹⁹ Ludvíkovský, J.: *Jiřího Třanovského latinské duchovní parafráze ód Horatiových*, LF 63, 1936, s. 67-80.

s Dobrovským, jehož přejímáním tradice antického ideálu humanity se zabýval ve své monografii *Dobrovského klasická humanita*.³²⁰

Mimo české autory se ale jeho pozornost obracela také k dějinám řecké filozofie, což dokazuje článek o Anaxagorově teorii hmoty.³²¹ Po příchodu na brněnskou univerzitu se těžiště jeho práce přeneslo k počátkům české literatury psané latinsky, to však bylo během druhé světové války a v poválečných letech, takže tato oblast v LF za první republiky není obsažena.

Zatímco studií v LF Ludvíkovský mnoho nezanechal, plodná zde byla jeho činnost recenzní. Recenzoval především domácí překlady antických autorů, práce týkající se vlivu antické tradice na přítomnost a polskou literaturu zabývající se antikou.

III. 12 Bohumil Ryba (1900-1980)

Výjimečně pestrá a rozsáhlá byla v meziválečném období badatelská a publikační činnost předního českého medievalisty Bohumila Ryby. Ve své práci byl až neobyčejně aktivní, jeho zájmy sahaly od antiky až po latinský novověk v českých zemích.³²² Rozsáhlá škála témat se promítla i do jeho publikační činnosti, uvedené zejména v LF. Články zde začal uveřejňovat od roku 1922, jeho tištěnou prvotinou byl literární příspěvek *O vzniku římské satiry*,³²³ který se stal základem jeho pozdější stejnojmenné nepublikované disertační práce.³²⁴ Na literární oblast antiky navázal i dalšími články v LF. V dílech Apollonia Rhodského,³²⁵ Seneky³²⁶ a helénistického básníka Kastoriona³²⁷ se zabýval především kritikou textu, výklady sporných míst, lexikální a sémantickou stránkou díla.³²⁸

Současně s těmito příspěvky se badatelský zájem Rybův začal soustředit do oblasti literatury humanismu. Jeho pozornost upoutali zejména ti humanisté, kteří

---

³²⁰ Ludvíkovský, J.: *Dobrovského klasická humanita*, FF UK, Praha 1933.

³²¹ Tentýž, Studie o Anaxagorově teorii hmoty, LF 49, 1922, s. 65-72, 161-171.

³²² Martínková, D.: Za profesorem Bohumilem Rybou, ZJKF 22, 1980, s. 105-106.

³²³ Ryba, B.: O vzniku římské satiry, LF 49, 1922, s. 15-21, 85-96.

³²⁴ Vysoký, Z.: K sedmdesátinám prof. Bohumila Ryby, LF 94, 1971, s. 163. (dále jen K sedmdesátinám prof. Bohumila Ryby)

³²⁵ Ryba, B.: Domnělý geografický omyl Apollonia Rhodského, LF 53, 1926, s. 335-342.

³²⁶ Tentýž, Příspěvky k výkladu Senekových metafor o poměru těla a duše, LF 54, 1927, s. 65-71.

³²⁷ Tentýž, Neznámý zlomek hellenistického básníka, LF 56, 1929, s. 321-326.

³²⁸ Vysoký, Z.: K sedmdesátinám prof. Bohumila Ryby, s. 163.

měli nějaký vztah k českým zemím, buďto odtud pocházeli, pobývali zde nebo byl patrný jejich vliv a působení na domácí autory. V tomto ohledu za významnou považoval anglickou básnířku Elizabeth Jane Weston, jejíž osobou se zabýval nejprve v článku *Westoniana*.³²⁹ Zde podrobně rozebral svůj nález dosud neobjevených veršů Westoniiných, ve kterých si básnířka stěžovala na pražského vydavatel svých básní Jiřího Carolidese, že je vydal bez jejího vědomí. Ryba se dále zabýval datem vydání básní, metrem jejich veršů a její znalostí řečtiny. Ve svém rozboru reagoval na práci Antonína Koláře *Humanistická básnířka Vestonia*,³³⁰ jehož závěry se snažil opravit. Vůči Kolářovu uvedenému dílu se stavěl poměrně ironicky a jízlivě, což ale nejspíš patřilo k jeho kritickému stylu, který se projevoval především v recenzích; v nich byl vždy nekompromisní a věcný a snažil se najít nové možnosti řešení problému.³³¹ Později na článek navázal v příspěvku *Westoniin blahopřejný list anglickému králi Jakubovi I.*³³²

Zároveň se zabýval českými humanisty, jako byli Václav Clemens Žebrácký,³³³ Václav Písecký³³⁴ nebo Řehoř Hrubý z Jelení.³³⁵ Posledně jmenovaný v článku *Sigismundus Gelenius a jeho vydání Arnobia a Minucia*, pojednávajícím o otázce správnosti Řehořových korektur ve vydávaných antických textech, dal Rybovi později podnět k podání souborné charakteristiky tohoto spisovatele³³⁶ v populárním sborníku *Co daly naše země Evropě a lidstvu*.³³⁷

Na základě rady Otakara Jirániho se Ryba rozhodl uspořádat nové kritické vydání Bohuslava Hasištějského z Lobkovic. O této potřebě pojednal nejprve v Listech v příspěvku s názvem *Filosofická prosa Bohuslava Hasištějského z Lobkovic*.³³⁸ Tento článek byl otiskem přednášky, kterou Ryba pronesl na II. sjezdu

---

³²⁹ Ryba, B.: *Westoniana*, LF 56, 1929, s. 14-28.

³³⁰ Kolář, A.: *Humanistická básnířka Vestonia*, Sborník filosofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě IV, Bratislava 1926.

³³¹ Vysoký, Z.: *K sedmdesátinám prof. Bohumila Ryby*, s. 169.

³³² Ryba, B.: *Westoniin blahopřejný list anglickému králi Jakubovi I.*, LF 59, 1932, s. 385-390.

³³³ Tentýž, *Humanista Clemens Žebrácký za hranicemi*, LF 56, 1929, s. 80-94, 212-224, 333-356.

³³⁴ Tentýž, *Václav Písecký, Eneáš Silvius a Lukianos*, LF 57, 1930, s. 138-146; Tentýž, *List Václava Píseckého Michalovi ze Stráže*, LF 60, 1933, s. 115-126, 273-287, 436-440.

³³⁵ Tentýž, *Sigismundus Gelenius a jeho vydání Arnobia a Minucia*, LF 52, 1925, s. 13-23, 91-102, 222-234, 337-341.

³³⁶ Vysoký, Z.: *K sedmdesátinám prof. Bohumila Ryby*, s. 165.

³³⁷ Ryba, B.: *Sigismundus Gelenius*. In: *Co daly naše země Evropě a lidstvu 2*, Evropský literární klub, Praha 1939.

³³⁸ Tentýž, *Filosofická prosa Bohuslava Hasištějského z Lobkovic*, LF 58, 1931, s. 261-268, 421-427.

klasických filologů slovanských v Praze v roce 1931. Přednáška i článek se zabývaly dosavadní Rybovu prací pro chystanou monografii, konkrétně otázkou datování, stavu textu a rozboru pramenů dvou Hasištejnského spisů *De miseria humana a De avaritia*. První svazek této monografie zabývající se prózou na sebe nedal dlouho čekat, byl vydán už roku 1933 v nakladatelství ČAVU.³³⁹

Záslužný byl také jeho objev prvního českého překladu Vergiliovy Aeneidy, který popsal v článku *Nejstarší český překlad Vergiliovy Aeneidy*.³⁴⁰ Ve stejný čas s Josefem Hendrichem nezávisle na sobě došli k poznání, že neznámým autorem rukopisu Aeneidy uloženého v knihovně Národního muzea je nejspíše kaplan Josef Rokoš. Po potvrzení své domněnky se Ryba začal o osudy Rokošova překladu zajímat podrobněji. V článku se věnoval především otázce, proč nebyl tento nejstarší překlad vydán tiskem. Podrobně popsal spor překladatele Aeneidy Karla Vinařického s Gustavem Amerlingem týkající se dvou konkurenčních podniků vydávání klasických autorů. Nakonec byl místo Rokošova překladu vydán ten od Vinařického, ovšem dokončený nejméně o deset let později. Poté Ryba zhodnotil hlavní rysy Rokošova překládání, především metrické zásady, techniku a věrnost překladu.

Rybovi byly připisovány veliké zásluhy za pozvednutí českého medievalistického bádání na světovou úroveň. V této oblasti byl činný už za doby první republiky a pokračoval v ní i po druhé světové válce. Patřil k jednomu z nejčastějších přispěvatelů LF, v jeho člancích se více než u ostatních autorů promítala jeho vědecká práce.

III. 13 Zdeněk Vysoký (1903-1979)

Hlavní oblastí badatelské práce Zdeňka Vysokého, syna již zmíněného klasického archeologa Hynka Vysokého, byla řecká a římská literatura, které se věnoval od svých vědeckých počátků po celý život. Literatury se týkala už jeho latinsky psaná disertační práce o stopách alexandrijských básníků u Horatia, která byla schválena roku 1927.³⁴¹ Avšak ve zkrácené podobě a v českém jazyce byla publikována v LF už roku 1925³⁴² a stala se tak prvním příspěvkem Vysokého

³³⁹ Ryba, B.: Spisy Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic 1. Spisy prosaické, ČAVU, Praha 1933.

³⁴⁰ Tentýž, Nejstarší český překlad Vergiliovy Aeneidy, LF 58, 1931, s. 122-131, 269-278.

³⁴¹ Beneš, J.: Doc. Dr. Zdeněk Vysoký sedmdesátníkem, ZJKF 15, 1973, s. 1.

³⁴² Vysoký, Z.: Horatius a epigram doby hellenistické, LF 52, 1925, s. 194-213, 328-336.

v odborném časopise.³⁴³ K Horatiovi se pak v LF vrátil roku 1935, kdy se věnoval epitetonu v jeho lyrice.³⁴⁴

Jeho články v Listech se povětšinou zabývaly řeckou poezií, konkrétně postavou Osudu u Homéra,³⁴⁵ srovnáním životopisů Sappó,³⁴⁶ řeckými svatebními písněmi³⁴⁷ či epitetony obsaženými v tomto žánru. Za přínosné považují zejména příspěvky *Epitheton v řecké poesii I*³⁴⁸ a *Epitheton v řecké poesii II*,³⁴⁹ a to pro zajímavost tématu a pečlivost, s nimiž autor o daném tématu pojednal. V celém článku zdůrazňoval vliv homérských epitet na pozdější řecké básnictví, u příkladů proto také uváděl srovnání z homérských básní, přičemž směle tvrdil, že „tento vliv byl patrný úplně u všech řeckých básníků.“³⁵⁰ V prvním oddíle svého článku se pokusil o rozdělení epitet, sám však uznal, že to bylo rozdělení pouze „formální“,³⁵¹ určené jako pomůcka pro badatele. Mnohem zajímavější byla však část druhá, ve které se věnoval konkrétním příkladům. Prezentoval zde onen zmíněný odraz homérské tradice v pozdější řecké literatuře, podrobněji vyčetl epiteta na dvou konkrétních příkladech; a to epiteta týkající se žen a barev.

Zkoumal také prameny Tertullianových spisů, kterých se týkala jeho habilitační práce z roku 1938.³⁵² Na tu úžeji navázal i v příspěvku z LF téhož roku *Stav nynějšího bádání o časovém pořadí Tertullianových spisů apologetických a Minuciova Oktavia*,³⁵³ kde rozebral současný stav bádání o otázce prvenství jednoho z autorů na poli apologetické literatury.

Antické autory, kterými se hlouběji zabýval, také často překládal, jeho textová kritika byla na velmi vysoké úrovni.³⁵⁴ Do oblasti literatury a překladu spadaly i jeho početné recenze v LF.

---

³⁴³ Beneš, J.: op. cit., s. 1.

³⁴⁴ Vysoký, Z.: Epitheton v lyrice Horativě, LF 62, 1935, s. 401-427.

³⁴⁵ Tentýž, Představa Osudu v básních homérských, LF 63, 1936, s. 113-120, 198-212, 353-358.

³⁴⁶ Tentýž, Sappina biografie z Oxyrhynchu a ostatní starověké zprávy, LF 55, 1928, s. 77-83, 185-190.

³⁴⁷ Tentýž, Nový zlomek řecké písně svatební, LF 53, 1926, s. 65-70.

³⁴⁸ Tentýž, Epitheton v řecké poesii I., LF 60, 1933, s. 263-273, 421-435.

³⁴⁹ Tentýž, Epitheton v řecké poesii II., LF 61, 1934, s. 33-42, 122-133, 233-253, 401-412.

³⁵⁰ Vysoký, Z.: Epitheton v řecké poesii II., LF 61, 1934, s. 33.

³⁵¹ Tentýž, Epitheton v řecké poesii I., LF 60, 1933, s. 270.

³⁵² Beneš, op. cit., s. 1.

³⁵³ Vysoký, Z.: Stav nynějšího bádání o časovém pořadí Tertullianových spisů apologetických a Minuciova Oktavia, LF 65, 1938, s. 110-123.

³⁵⁴ Vidman, L.: Za Zdeňkem Vysokým, ZJKF 22, 1980, s. 69.

IV. Velká témata

Na stránkách českých časopisů během první republiky bylo reflektováno několik důležitých témat, která vykreslovala aktuální dění kolem české klasické filologie. Většina z nich byla výsledkem různých polemik a diskuzí, jejichž účastníci využívali právě časopisy k tomu, aby vyjádřili názor nejen svému odpůrci, ale i veřejnosti. Důležitými událostmi byly také nové nálezy související s antikou, zejména na domácí půdě, které ve sledované době pomáhaly vědcům odpovídat na otázky související s pobytem římských jednotek na československém území.

Na několik z těchto velkých témat poukážu na následujících stránkách. Považuji je za důležité zejména díky jejich vztahu k aktuálnímu vývoji v tomto období. Jsou důkazem toho, že prostřednictvím časopisů bylo ovlivňováno soudobé dění v odborných klasicko-filologických kruzích a díky nim byla s tímto děním seznamována i veřejnost.

IV. 1 Antická tradice v českém prostředí

Se vznikem nového státu nastoupila mezi klasickými filology do popředí otázka důležitosti antické kultury pro kulturu československou. Mezi vědci působícími mnohdy nejen na vysokých školách, ale i na školách středních coby středoškolské profesori, se objevovala dosti silná polemika o tom, jaký význam má antika pro tehdejší moderní dobu. Na jedné straně této diskuze stáli klasičtí filologové, kteří se snažili poukazovat na kontinuitu antiky ve vývoji evropské vzdělanosti a chtěli za každou cenu uchovat ráz klasického vzdělání na československých gymnáziích. Na druhé straně stáli osobnosti, které se snažily tento, dle nich, mýtus vyvrátit a kteří tvrdili, že antika je dědictvím dávno minulým, které nemá s moderní dobou už nic společného a které se vymyká vědeckému a technickému pokroku nové doby.

Za první republiky klasičtí filologové poukazovali na důležitost antické kultury různými publikacemi a pracemi, kterými se snažili přesvědčit širší vzdělanou veřejnost o nepochybném antiky vlivu na evropskou kulturu. Touto otázkou se zabýval například Antonín Kolář³⁵⁵ za svého působení na bratislavské univerzitě, výrazný podíl na ní měla také Společnost přátel antické kultury, která v roce 1925

---

³⁵⁵ Kolář, A.: Působení kultury antické na kulturu evropskou, Univerzita Komenského, Bratislava 1924.

vydala cyklus tří přednášek s názvem *Co nás pojí s antikou*³⁵⁶ zabývající se vztahem antiky a českého prostředí. Otakar Jiráni reagoval spisem *Řecká a římská vzdělanost ve vývoji evropském*.³⁵⁷ Také mnoho článků v časopisech se věnovalo vlivu antické tradice na domácí středověké i novověké autory.

S tím vším úzce souvisela otázka výuky latiny a řečtiny na střední škole. Zatímco v habsburské monarchii měly klasické jazyky své pevné zastoupení, nyní bylo potřeba o jejich postavení bojovat, především v souvislosti s reformou střední školy. Přípravné práce k reformě se konaly už za války a těsně po ní. Brzy po převratu se jí zabývaly především Jednota českých matematiků a fyziků, Přírodovědecký klub, Klub moderních filologů a také JČF. Tyto instituce vypracovaly návrhy na novou organizaci středního školství, které byly uveřejňovány v odborných časopisech, konalo se také mnoho přednášek a porad. Také Ministerstvo školství a národní osvěty mělo zájem na tom, aby se na reformě podílela odborná veřejnost, a prostřednictvím anket a dotazníků žádalo další návrhy, které by vládě poskytly dostatek podkladů pro konečné vyřešení středoškolské otázky.³⁵⁸

Především JČF velmi záleželo na tom, aby bylo povědomí o antické kultuře i nadále šířeno, a to především prostřednictvím výuky na gymnáziích. Klasičtí filologové byli v roce 1918 prostřednictvím LF vyzváni, aby podali návrhy na změny ve vyučování klasických jazyků, které by odpovídaly dobové tendenci, ale zároveň tyto jazyky na gymnáziích uchovaly. Z došlých návrhů sestavila komise tvořená Františkem Grohem, Josefem Hendrichem a Františkem Novotným seznam požadavků a cílů, který byl pak předložen Ministerstvu školství a národní osvěty. V tomto návrhu se řešila obsahová náplň výuky latiny a řečtiny. Požadavky na studenty měly být mírně sníženy, co se týče četby, zřetel měl být kladen na četbu latinských textů národní provenience.³⁵⁹

V roce 1919 byla v Jednotě zřízena šestičlenná komise, která měla na základě vyjádření a diskuse členů Jednoty podat své připomínky k návrhu osnov a výuky klasických jazyků v nově připravovaném školském zákoně.³⁶⁰ Do školských otázek se pak Jednota snažila zapojovat po celé meziválečné období.

---

³⁵⁶ *Co nás pojí s antikou*. Tiskem B. Stýbla. Praha 1923.

³⁵⁷ Jiráni, O.: *Řecká a římská vzdělanost ve vývoji evropské*. Praha 1921.

³⁵⁸ Voženílek, K.: *Reforma střední školy*, *Naše doba* 27, 1920, s. 535-536.

³⁵⁹ Hendrich, J.: *Drobné zprávy*, LF 46, 1919, s. 252-253.

³⁶⁰ Fialová, A.: *Jednota českých filologů a dnešek*, s. 37.

O školské situaci referovaly pak zejména časopisy *Česká revue* a *Naše doba*. Jednalo se zejména o tom, zda má společný čtyřletý základ nižšího gymnázia obsahovat výuku latiny či nikoliv. Odpůrci argumentovali složitostí latinského jazyka, a to zejména pro studenty v jiných ohledech nadané. Přednost tak byla dávána jazykům živým, které měly pro člověka v moderní společnosti větší význam než jazyky mrtvé.³⁶¹ O posunutí latiny se snažili zejména zástupci přírodovědných oborů z řad Jednoty matematiků a fyziků a přírodovědeckých spolků.³⁶² Někteří dokonce považovali vleklou otázku týkající se počtu hodin latiny a řečtiny za velmi podřadnou oproti jiným palčivějším problémům na střední škole. Obviňovali klasické filology, že svůj obor obhajují zastaralými názory a že nehledají cestu, jak by se měl jejich jazyk vyučovat ku prospěchu moderního člověka.³⁶³

Pro výuku na nižším stupni gymnázia byl určen společný vzdělávací základ. Vyšší stupeň střední školy se pak dělil na několik větví, a to gymnázia klasická, gymnázia reálná, gymnázia reformně reálná a reálky. Latina i řečtina jako vyučovací předměty zůstaly pouze na klasických gymnáziích. Samotná latina pak měla mít své zastoupení na gymnáziích reálných a reformně reálných. Na reálkách neměl být vzhledem ke své náročnosti vyučován žádný klasický jazyk.³⁶⁴ Navíc i tam, kde latina a řečtina zůstaly, byl počet jejich hodin snížen. Zároveň se objevovaly pokusy o modernizaci výuky klasických jazyků, kladl se například důraz na porozumění antickému kulturnímu životu, především ve vztahu k nynější kultuře.³⁶⁵

Počet klasických gymnázií byl sice snižován, avšak nebyl zrušen úplně a jeho existence byla odůvodňována tím, že antická kultura je důležitou složkou společnosti a je potřeba odborníků zvláště k tomu nadaných, kteří by pro zájem společnosti uměli čerpat poznatky z antických pramenů a srovnávali je se situací ve Francii.³⁶⁶

IV. 2 Nové archeologické nálezy

V několika časopisech byly publikovány zprávy o nových archeologických objevech, které byly důležitým pramenem pro poznání kulturních i politických styků

³⁶¹ Bydžovský, B.: Kulturní dosah reformy školské, *Česká revue* 18, 1925, s. 92 (88-94).

³⁶² Vetter, Q.: Porady o reformě střední školy české, *Naše doba* 26, 1918-1919, s. 620. (dále jen *Porady o reformě střední školy české*)

³⁶³ Čeněk, J.: Klasická filologie u nás a ve Francii, *Naše doba* 32, 1925, s. 434-435(434-436).

³⁶⁴ Vetter, Q.: *Porady o reformě střední školy české*, s. 620.

³⁶⁵ Voženílek, K.: Vzrůst československého školství středního, *Naše doba* 27, 1920, s. 141-142.

³⁶⁶ Bydžovský, B.: op. cit., s. 94.

římského impéria s československým územím. Jednalo se zejména o památky epigrafické, numismatické a archeologické v užším slova smyslu, tedy hlavně budovy. Bezesporu nejdůležitějším objevem první republiky týkající se antiky byl nález římského stanoviště na vrchu Burgstallu u Mušova; rozeberu tedy jeho reflexi v časopisech.

Mušov byl už od 17. století znám jako naleziště římských mincí, od poloviny 19. století i římské keramiky a cihel.³⁶⁷ Josef Dobiáš proto roku 1921 v článku *Dva příspěvky k topografii válek markomanských a kvádských*³⁶⁸ otištěném v ČČH se podrobným rozbořem literárních pramenů snažil zjistit, zda by v okolí Mušova nemohla existovat domnělá římská stanice. Musel však dospět k zápornému výsledku kvůli nepodloženosti starších nálezů, ovšem nevyklučoval možnost účasti vojsk XII. legie v markomanských válkách.³⁶⁹ Ke stejnému závěru došel i archeolog Emanuel Šimek ve své publikaci *Čechy a Morava za doby římské*.³⁷⁰

Roku 1925 však začal na místě amatérsky kopat vlastník pozemku a narazil na zbytky římského zdiva a cihel značených kolkem X. legie. Státní archeologický ústav proto dal následujícího roku prozkoumat nedaleký vrch Burgstall svým konzervátorem pro antické památky Antonínem Gnirsem. Kopání pokračovalo i v roce 1927 s podporou prezidenta republiky. Na místě byl objeven komplex lázeňských staveb, čímž byla potvrzena přítomnost římského.³⁷¹

Dobiáš o prvotním nález z roku 1925 informoval v OP,³⁷² kde také podal rozbor historických souvislostí týkajících se pobytů římských jednotek za Dunajem. Podotkl také, že nový objev přispěl k otázce rozsáhlosti území Markomanů a Kvádů, proti které se stavěl Šimek (viz výše).³⁷³ O výkopech z roku 1927 pojednal v ČČH, zejména podrobněji popsal dosavadní stav výkopů.³⁷⁴

V LF se objevily dva odkazy na mušovské výkopy, roku 1925 upozornil Vladimír Groh v *Drobných zprávách* na prvotní nález cihel a Dobiášův článek z roku

---

³⁶⁷ Groh, V.: Římská osada u Mušova, *Obzor praehistorický* 7, 1928, s. 61.

³⁶⁸ Dobiáš, J.: Dva příspěvky k topografii válek markomanských a kvádských, *ČČH* 27, 1921, s. 135-156.

³⁶⁹ Tamtéž, s. 141-142.

³⁷⁰ Šimek, E.: *Čechy a Morava za doby římské*, FF UK, Praha 1923.

³⁷¹ Groh, V.: Římská osada u Mušova, *Obzor praehistorický* 7, 1928, s. 61.

³⁷² Dobiáš, J.: Nález římských cihel u Mušova, OP 4 (Niederlův sborník), 1924, s. 24-41.

³⁷³ Viz s. 38.

³⁷⁴ Tentýž, *Zprávy*, ČČH 33, 1927, s. 644.

1925.³⁷⁵ O dva roky později Groh podrobněji popsal dosavadní stav výkopů v roce 1927, podal popis objevených budov a zdůraznil význam Mušova jako „nejseverněji položenou dosud objevenou římskou osadu v Podunají.“³⁷⁶ Později celou situaci týkající se Mušova ještě shrnul v OP, kde podrobněji popsal objevené lázně a vůbec celé naleziště.³⁷⁷

Velké množství materiálu týkajícího se římského živlu na našem území bylo také vykopáno na slovenském území. Dobiáš³⁷⁸ a Lubomír Niederle³⁷⁹ považovali připojení Slovenska k nově vzniklému státu za pozitivní ve smyslu rozšíření hranic státu blíže k Dunaji, od kterého si slibovali větší množství nálezů souvisejících se stykem římských vojsk s domácím obyvatelstvem. Během meziválečného období Slovensko skutečně poskytlo archeologům řadu takových nalezišť. První stopy římských sídlišť byly odhaleny ještě před válkou na Děvíně a k nejdůležitějším výsledkům výkopů, které provedl v letech 1921-1923 Státní archeologický ústav patřil nález zbytků římského zdiva a cihel s označením kolku XIV. legie. Dalším důležitým místem byl římský kastel nad Stupavou, kde hlavní výkopy probíhaly roku 1925. Neméně významný byl objev civilní osady u vojenského tábora na Leányváru.³⁸⁰

V období první republiky se vytvářelo povědomí o pobytu římských vojsk na československém území. Časopisy sloužily k postupnému zachycování archeologické práce, ale i teoretickým rozborům těchto míst na základě antických pramenů.

IV. 3 Vědecký odkaz Josefa Krále

Velmi diskutovanou otázkou v meziválečném období byl vědecký odkaz Josefa Krále. Jak už bylo výše zmíněno, při soupisu Královy vědecké činnosti, stal se tento velký klasický filolog rozhodčím v otázce českého překladu z antických textů pomocí přízvučné nápodoby antických časoměrných rozměrů. Toto pravidlo v zásadě předepisovalo náhradu dlouhé slabiky přízvučnou a krátké slabikou

³⁷⁵ Groh, V.: Drobné zprávy, LF 52, 1925, s. 380.

³⁷⁶ Tentýž, Drobné zprávy, LF 54, 1927, s. 299-300.

³⁷⁷ Tentýž, Římská osada u Mušova, Obzor praehistorický 7, 1928, s. 61-65.

³⁷⁸ Dobiáš, J.: Archeologické nálezy jako prameny pro dějiny styků Říma s územím dnešního Slovenska, OP 1, 1922, s. 65.

³⁷⁹ Niederle, L.: Před novými úkoly, Památky archeologické 31, 1919, s. 1.

³⁸⁰ Dobiáš, J.: Zprávy, ČČH 33, 1927, s. 642-644.

nepřízvučnou. Mechanické nahrazování dlouhých a krátkých slabik však vedlo ke skládání rytmicky nerovnocenných a často také nepřirozených útvarů.³⁸¹ Zpočátku všichni Královi žáci pokračovali v jeho překladatelském systému, postupně se však rozdělili do dvou táborů, jejichž diskuze vyvrcholila právě v meziválečném období a její reflexi zachycovaly i stránky sledovaných časopisů.

Nejvýrazněji se odklon od Krále v otázce překládání projevil u Ferdinanda Stiebitze. Ještě roku 1916 při překladu Sapfiných zlomků se přidržoval Králových překladatelských zásad. Roku 1920 vyšel jeho *Král Oidipus*³⁸² a *Slídiči*,³⁸³ kde se začal postupně odklánět od Králova požadavku přísné nápodoby. Pochybnosti o správnosti stanoviska svého učitele pak v lednu 1921 projevil i veřejně na přednášce *O přízvučném překládání antických rozměrů časoměrných* konané v JČF. Při ní rozebral na příkladech řeckých textů, u kterých se zachovala hudební partitura, že v mnoha případech není možné použít při překladu přízvučné napodobení. Od toho odvozoval, že ani u většiny řeckých textů není nutné tuto zásadu přesně dodržovat.³⁸⁴ Nepotíral Králův systém úplně, pouze určil jeho zásadu za jeden ze způsobů překladu, nikoliv však jediný. Požadoval tedy větší volnost v překladatelově práci, zároveň se však obával anarchie, která by takto mohla vzniknout: „...individuální svoboda byl by požadavek nejideálnější... Ale v zájmu sociálním jest nutno, aby tu byla pro překladatele – a v prvé řadě pro filology – jakási norma, která by předpisovala nejdůležitější pravidla pro překládání antických básníků. Při naprosté volnosti leckdy, snad až příliš často by nebyla zachována pravá míra... Jest však aspoň třeba... změnit poněkud předpisy prof. Krále, upustiti od jeho zásady věrně napodobiti antická metra časoměrná.“³⁸⁵

Jeho důkladný rozbor problému vzbudil mezi ostatními klasickými filology živou diskusi. V důsledku toho pak byla vytvořena komise, která měla provést revizi Králových překladatelských zásad. Společně se Stiebitzem v komisi zasedli Karel Hrdina a Otakar Jiráni, později se k nim přidala ještě Klára Pražáková, Otakar

---

³⁸¹ Nechutová, J.: Klasická filologie a česká národní kultura (F. Stiebitz, J. Ludvíkovský), in: Brněnská věda a umění meziválečného období (1918-1939) v evropském kontextu, Sborník příspěvků z konference Masarykovy univerzity konané v rámci oslav 750. výročí udělení městských práv Brnu, MU, Brno 1993, s. 65.

³⁸² Sofokles: *Král Oidipus*, přel. F. Stiebitz, Fr. Borový, Praha 1920.

³⁸³ Sofokles: *Slídiči*, přel. F. Stiebitz, Fr. Borový, Praha 1920.

³⁸⁴ Stiebitz, F.: K přízvučnému překládání starověkých rozměrů časoměrných, LF 48, 1921, s. 162-167.

³⁸⁵ Tamtéž, s. 172.

Smrčka a Otakar Zich. Výsledky jejich práce, tedy nový návrh na překládání přednesl Stiebitz na debatních večeru JČF v květnu téhož roku³⁸⁶ a otiskl je v LF v článku *K přízvučnému překládání starověkých rozměrů časoměrných*.³⁸⁷ Zde byly sepsány nejen výsledky komise, ale i Stiebitzova lednová přednáška.

Zásady komise přešly brzy do překladatelské praxe, sám Stiebitz s nimi ale nebyl zcela spokojen a své zklamání projevil i v doslovu k návrhu překládání. Komise dle jeho názoru dospěla pouze ke kompromisu, při němž byla sice přízvučná nápodoba časoměrných rozměrů více přizpůsobena duchu českého jazyka, Královo dědictví ale zůstalo z velké míry zachováno, a Stiebitzovi by se zamlouvala ještě větší volnost.³⁸⁸

Tu také již dříve projevil v překladech Sofokleova *Krále Oidipa* a *Slidičů*, což mu v recenzi³⁸⁹ pohoršeně vytkla Klára Pražáková. Nelíbilo se jí zejména, že u *Krále Oidipa* nevhodně zaměnil původní jambický trimetr blankversem podle německého vzoru. Blankvers považovala za zastaralý a pro češtinu nevhodný. Stiebitz však trval na překladu blankversem jako jedné z možných verzí.³⁹⁰

Jeho stanovisko volnosti se také promítlo do posudku³⁹¹ Burešova překladu Ovidiových *Proměn*,³⁹² ačkoliv v opačném smyslu, než jaký hájil v komisi. Burešovy hexametry považoval za velmi kostrbaté, což okomentoval slovy: „Čtu-li jeho verše, cítím druhdy lítost, že jsem se v metrické komisi z důvodů čistě věcných zasadil o to, aby byla stavba přízvučných hexametrů a pentametrů uvolněna. Kdyby měly být výsledkem té volnosti takové verše, jaké si dovoluje B., bylo by lépe stanovit pravidla co nejpřísnější, která by odrazovala překladatele, nemající dostatek odpovědnosti“³⁹³ Zde tedy Stiebitz cítil, jak by vypadala ona anarchie, které se ve svých návrzích obával.

Prudkou polemiku rozpoutala také Králova *Metrika*. František Novotný v článku *Historická metrika*.³⁹⁴ se od svého učitele začal odklánět, později označil

---

³⁸⁶ Ludvíkovský, J.: Ferdinand Stiebitz, LF 85, 1962, s. 199-206.

³⁸⁷ Stiebitz, F.: K přízvučnému překládání starověkých rozměrů časoměrných, LF 48, 1921, s. 162-184.

³⁸⁸ Tamtéž, s. 183-184.

³⁸⁹ Pražáková-Fuxová, K.: Sofokles: Král Oidipus. Slídičil, přel. F. Stiebitz, LF 47, 1924, s. 305-309.

³⁹⁰ Stiebitz, F.: Zasláno, LF 47, 1924, s. 382.

³⁹¹ Stiebitz, F. (rec.): Ovidius, Proměny, přel. I. Bureš, LF 62, 1935, s. 195-206.

³⁹² Ovidius: Proměny. Přel. I. Bureš. Nákladem vlastním. Praha 1935.

³⁹³ Tamtéž, s. 204.

³⁹⁴ Novotný, F.: Historická metrika, LF 50, 1923, s. 1-18.

Královo dílo za již přežití a přiklonil se k názorům novějším, zejména německým.

Na opačnou stranu diskuze se postavil Antonín Kolář, který reagoval poněkud „podrážděným“ tónem v článku *Co je řecká metrika?*.³⁹⁵ V něm se odkazoval na Stiebitzovi a Novotného recenze³⁹⁶ k jeho pojednáním o metrických otázkách. Vyčítal jim především to, že se odchýlili od tezí jejich společného učitele Krále, kterého sám považoval za nedotknutelnou a určující autoritu. Dalo by se říci, že kritické nazírání na Královo dílo považoval za něco opovržlivého a nehodného památky tohoto velkého metrika. Snažil se také vyvrátit jejich tvrzení, že metrika je spíše metoda než věda.³⁹⁷

To byly jen ty nejdůležitější reakce na dílo Josefa Krále vycházející z podnětu jeho žáků. Pozitivní i negativní postoje a sáhodlouhé polemiky svědčily o tom, že Král zanechal ve svých následovnicích hluboký dojem a že i po své smrti dával podněty k řešení otázek rytmiky a metriky.

IV. 4 Vaňorného překlady

Příspěvky Otmara Vaňorného za první republiky se na stránkách sledovaných časopisů objevovaly velmi zřídka, avšak jeho překlady významných antických klasiků, Homéra a Vergilia, byly v tomto období považovány za velký počín a reakce na ně byly velmi živé.

Vaňorného příprava na překlady byla vždy velmi svědomitá a pečlivá. Nebál se reakcí ostatních klasických filologů, naopak si přál, aby mu poskytovaly své rady a názory.³⁹⁸ Také proto uveřejňoval nejprve řadu drobných ukázek ze svých překladů v LF, pak výběry z překladů a až teprve potom celá díla.³⁹⁹ V období první republiky se v LF objevují dva takovéto příspěvky, *O překladech stejných míst u Homéra*⁴⁰⁰ a *Pokus o výklad některých míst u Homéra*.⁴⁰¹ V druhém jmenovaném příspěvku

---

³⁹⁵ Novotný, F.: Co je antická metrika?, LF 64, 1937, s. 229-257, 414-433.

³⁹⁶ Novotný, F. (rec.): Kolář, A.: Die Logaöden, LF 61, 1934, s. 324-328; Tentýž (rec.): Kolář, A.: De dactyloepitritis, LF 63, 1936, s. 305-307; Stiebitz, F. (rec.): A. Kolář: Die Logaöden, NV 16, 1935, s. 242-246; Tentýž (rec.): A. Kolář: De dactyloepitritis, NV 17, 1936, s. 178-180.

³⁹⁷ Tentýž, Co je antická metrika?, LF 64, 1937, s. 229.

³⁹⁸ Vaňorný, O.: Pokus o výklad některých míst u Homéra, LF 51, 1924, s. 70; Tentýž: Drobné zprávy, LF 49, 1922, s. 320.

³⁹⁹ Vidman, L.: Sto let od narození O. Vaňorného, ZJKF 3, 1961, s. 31.

⁴⁰⁰ Vaňorný, O.: O překladech stejných míst u Homéra, LF 45, 1918, s. 9-18, 79-83.

⁴⁰¹ Tentýž, Pokus o výklad některých míst u Homéra, LF 51, 1924, s. 1-8, 65-71.

předložil čtenářům svůj podrobný výklad dvou úseků z Odysseie; Télemachovo přání, aby se vrátil otec a vypořádal se s ženichy a Kalypsina slova, kterými Odyssea vybízí, aby se vrátil domů. V příspěvku byl velmi dobře zachycen Vaňorného postup při překladu, jeho úvahy a myšlenkové pochody. Zejména byl dobře vidět jeho zaujetí textem a podání psychického rozboru postav. Překladatel tak pootevřel čtenáři dveře do své překladatelské dílny a po jednotlivých krocích mu odhalil postup své práce.

Velmi živé byly také dobové recenze na jeho výběry a celé překlady v LF i NV. *Odyseia*⁴⁰² byla v LF zhodnocena Ferdinandem Stiebitzem. Nelíbila se mu Vaňorného subjektivita a prožívání eposu, jeho dramatizování děje a to, že v překladu neoponechal Homérův „klid“. Také navrhoval odstranit některá zastaralá slova a lidové výrazy. Přes tyto výtky však neustále opakoval, jakou zásluhou prací tento překlad byl a že jeho kladné stránky převládají nad zápornými.⁴⁰³ Stiebitz rovněž recenzoval výbor z Íliady s názvem *Achilleova pomsta*.⁴⁰⁴ I zde se mu nelíbily některé lidové a archaické výrazy.⁴⁰⁵

Vaňorného se tato kritika dotkla, což uveřejnil v Doslovu k *Íliadě* a hájil se tím, že „nelze nikomu předpisovat, jak má básníka prožít a procítit.“⁴⁰⁶ O pocitu křivdy svědčí také to, že na Stiebitze opomněl při poděkování, ačkoliv seznam osob, kterým vyjadřoval dík, byl dlouhý.⁴⁰⁷ Přesto však ho Stiebitzova recenze pobídla k tomu, aby některé nevhodné výrazy v plném vydání Íliady opravil.⁴⁰⁸ Stiebitz na toto ukřivdění reagoval v *Několika poznámkách o rázu homérské epiky*,⁴⁰⁹ v nichž svá kritická tvrzení k Vaňorného překladům rozvedl. Svůj výstup chápal jako příspěvek k diskusi a jeho cílem bylo objasnit podstatu sporných otázek.⁴¹⁰

Na Íliadu⁴¹¹ reagoval v LF Jaroslav Ludvíkovský obhajobou před hlediskem Stiebitzovým, které považoval za subjektivní a přísné.⁴¹² V NV se k *Íliadě* vyjádřil

---

⁴⁰² Vaňorný, O.: *Odyseia*, Laichtorovo nakladatelství, Praha 1921.

⁴⁰³ Homér: *Odyseia*, přel. O. Vaňorný, 49, 1922, s. 238-244.

⁴⁰⁴ Homér: *Achilleova pomsta*. Přel. O. Vaňorný. Laichtrovo nakladatelství. Praha 1923.

⁴⁰⁵ Stiebitz, F. (rec.): Homéros: *Achilleova pomsta*, přel. O. Vaňorný, LF 51, 1924, s. 49-51.

⁴⁰⁶ Homér: *Illias*, přel. Otmar Vaňorný, Laichtorovo nakladatelství, Praha 1926, s. 612.

⁴⁰⁷ Novotný, F.: *Homérova Illias*, přel. Otmar Vaňorný, NV 9, 1927-1928, s. 4.

⁴⁰⁸ Ludvíkovský, J. (rec.): Homér: *Illias*, přel. O. Vaňorný, LF 54, 1927, s. 344.

⁴⁰⁹ Stiebitz, F.: *Několik poznámek o rázu homérské epiky*, LF 56, 1929, s. 65-76, 198-212.

⁴¹⁰ Tamtéž, s. 67.

⁴¹¹ Vaňorný O.: *Illias*, přel. Otmar Vaňorný, Laichtorovo nakladatelství, Praha 1926.

⁴¹² Ludvíkovský, J.: Homér: *Illias*, přel. O. Vaňorný, LF 54, 1927, s. 343-346.

František Novotný. Ten se přiklonil k Stiebitzově mínění přílišné subjektivnosti.⁴¹³ Vaňorný se po Novotného referátu cítil opět dotčený v otázce subjektivity a hájil se: „To přece není nějaký osobní, povrchní dojem, nýbrž nejpečlivější snaha vniknout co nejobjektivněji v pravý smysl, povahu a ráz každého místa zvlášť a pak tyto poznané stránky originálu vyjádřit českým překladem. Větší křivdy se mi nemohlo stát. Vyžadoval také, aby mu Novotný podal přesnější návrhy na některé předělovky.“⁴¹⁴ Na to mu Novotný odpověděl, že úkolem recenzenta není předělovat místa překladu, se kterými nesouhlasí a že by byl raději, kdyby se tyto rady přenesly do sféry soukromé a neřešily se na stránkách kritického časopisu.⁴¹⁵

Podobné byly i reakce na *Aeneidu*,⁴¹⁶ jejíž ukázkou Vaňorný uveřejnil ve sborníku na oslavu Vergilia.⁴¹⁷ Ačkoliv tedy Vaňorný vyžadoval odborné rady od svých kolegů, mnohdy se mu dobře míněná kritika nelíbila a dával ji i veřejně najevo na stránkách časopisů.

IV. 5 Významná jubilea

K aktuálnímu soudobému vývoji patřily i oslavy různých výročí a velké vědecké sjezdy. I tyto skutečnosti byly v časopisech zachycovány, především ve stručné referující podobě.

Na období první republiky připadla hned dvě významná výročí antických klasiků, Vergilia a Horatia. JČF nemohla jinak než takovouto událost týkající se jejich činnosti náležitě oslavit. Učinila tak prostřednictvím sborníků, *Vergiliova Pio Vati*⁴¹⁸ a *Horatiova Non omnis moriar*.⁴¹⁹

Oba sborníky se více či méně dotýkaly života a díla těchto antických autorů a jejich tradice v českém prostředí. Vergiliův sborník byl vydán jako samostatná publikace, Horatiovi byla věnována dvě běžná čísla LF; šesté číslo z roku 1935 a

---

⁴¹³ Novotný, F. (rec.): Homérova *Illias*, přel. Otmar Vaňorný, NV 9, 1927-1928, s. 1-4.

⁴¹⁴ Vaňorný, O.: K posudku pana prof. Dra. Frant. Novotného o mém přikladě *Iliady* v 1. a 2. čísle IX. roč. *Naší vědy*, NV 9, 1927-1928, s. 203-205.

⁴¹⁵ Novotný, F.: Odpověď, NV 9, 1927-1928, s. 205-206.

⁴¹⁶ *Vergilius: Aeneis*. Přel. O. Vaňorný. Laichtorovo nakladatelství, Praha 1933.

⁴¹⁷ Vaňorný, O.: *Dido*. Pokus o překlad IV. kn. *Vergiliovy Aeneidy*. In.: *Pio Vati*. JČF. Praha 1930, s. 159-174.

⁴¹⁸ Jiráni, O., Novotný, F., Ryba, B. (red.): *Pio Vati*. Sborník prací českých filologů k uctění dvoutisícího výročí narození Vergiliova, JČF, Praha 1930.

⁴¹⁹ Ryba, B., Salač, A. (red.): *Non omnis moriar*. Sborník prací českých filologů k uctění dvoutisícího výročí narození Horatiova. Díl I., JČF, Praha 1936; Ryba, B. (red.): *Non omnis moriar*. Sborník prací

první číslo z roku 1936. Sborník byl pak vydán i zvlášť ve dvou svazcích;⁴²⁰ první se zabýval Horatiovými básněmi, druhý jejich tradicí v českém prostředí. V NV o obou těchto oslavných počinech pojednal František Novotný, který popsal hlavní myšlenky jednotlivých příspěvků.⁴²¹

Na stránkách LF byl vytištěn pouze sborník Horatiův, rozeberu jej tedy podrobněji. Do sborníků přispěla řada předních českých klasických filologů, ke kterým se přidružil bohemista Arne Novák. Každý z příspěvatelů se na Horatia díval z pohledu svého badatelského zaměření. Tak například Vysoký popsal epiteton v jeho lyrice,⁴²² Kolář jeho metrum,⁴²³ již výše jsem se zmínila o Hejzlarově popisu jeho vily, atd. Sám Novotný na konci obou sborníků shrnul dosavadní stav bádání o obou autorech v české klasické filologii, přičemž došel k závěru, že: „Přehlížíme-li to, co vykonali čeští filologové v studiu Horatia, vidíme, že jejich příspěvky v tomto oboru ustupují za vědeckým významem českých prací o Vergiliově.“⁴²⁴

Zajímavý byl příspěvek Bohumila Ryby o *Horatiovi v Čechách předhumanistických*.⁴²⁵ Ačkoliv v pozdním středověku byla znalost Horatia téměř minimální a k oživení v českém prostředí došlo až za humanismu, našel Ryba několik horatiovských reflexí v komentářích k jeho dílu ze 14. a 15. století. Na jejich pečlivém rozboru ukázal, jak nízká a mnohdy i kuriózní byla znalost nejen Horatia, ale celé antiky v této době. Autoři komentářů měli zmatek v geografických a historických pojmech, velmi se jim pletla mytologie a Horatia považovali za zdroj mravní posily v křesťanském duchu. Takové komentáře byly tedy „více obrazem středověku než příspěvkem k poznání starověké tvorby.“ Přesto Ryba ukázal, že i v této době se reflexe antiky objevovala, ačkoliv měla velmi specifický ráz.⁴²⁶ Tento příspěvek ocenil i Novotný v celkové recenzi sborníku.⁴²⁷

českých filologů k uctění dvoutisícího výročí narození Horatiova. Díl II., JČF, Praha 1936;

⁴²¹ Novotný, F. (rec.): Pio Vati. Sborník prací českých filologů k uctění dvoutisícího výročí narození Vergiliova, NV 13, 1932, s. 105-111; Tentýž (rec.): Non omnis moriar. Sborník prací českých filologů k uctění dvoutisícího výročí narození Horatiova, NV 18, 1937, s. 13-21.

⁴²² Vysoký, Z.: Epitheton v lyrice Horatievě, LF 62, 1935, s. 401-427.

⁴²³ Kolář, A.: De Romanorum metris Aeolis, praecipue Horatianis, LF 62, 1935, s. 428-462.

⁴²⁴ Novotný, F.: Horatius v české vědě filologické, LF 63, 1936, s. 110.

⁴²⁵ Ryba, B.: Horatius v Čechách přehumanistických, LF 63, 1936, s. 1-34.

⁴²⁶ Tamtéž, s. 33.

⁴²⁷ Novotný, F. (rec.): Non omnis moriar. Sborník prací českých filologů k uctění dvoutisícího výročí narození Horatiova, NV 18, 1937, s. 20.

Za přínosný považoval Novotný i Stiebitzův článek *Ohlasy z Horatia u první novočeské školy básnické*⁴²⁸. V něm autor zhodnotil působení Horatiova odkazu u básníků Puchmajerova okruhu. Celkově se v jejich díle objevovaly citáty, které byly výsledkem školní četby, u většiny z nich se ale přímá inspirace neprojevila. Výjimku tvořili pouze Antonín Puchmajer a Vojtěch Nejedlý. Puchmajer se snažil napodobovat některé Horatiovy myšlenky, zejména týkající se anakreontismu; Nejedlý zase napodobil jeden z Horatiových listů *Psaním na Jaromíra Puchmíra*. Stiebitzovi se zvláštní jevílo zejména to, že se u nikoho neprojevil vliv Horatiovy satiry v době, kdy byla satira poměrně oblíbeným žánrem. Oba příspěvky Rybův i Stiebitzův přispívali k celkovému poznání vlivu antické vzdělanosti na českou společnost.

Během meziválečného období se také konaly dva velké sjezdy slovanských klasických filologů. První se uskutečnil roku 1929 v Poznani, druhý o dva roky později v Praze, což bylo pro české klasické filology velkou událostí. Sjezd byl konán pod záštitou Ministerstva školství a národní osvěty. Pořadatelem byla JČF, předsedou Vladimír Groh. Bylo předneseno více než padesát příspěvků od filologů z několika slovanských zemí. Jako ústřední téma byl navržen vliv antické vzdělanosti na slovanské národy, většina referujících se ale od tohoto tématu odklonila a zabývali se řeckou literaturou, mluvnici i reáliemi.⁴²⁹ V LF se na sjezd objevila jen krátká upoutávka s výzvou k přihlášení,⁴³⁰ později odkaz na vydanou sjezdovou publikaci.⁴³¹ V NV o něm podrobněji poreferoval Karel Svoboda.⁴³²

---

⁴²⁸ Stiebitz, F.: *Ohlasy z Horatia u první novočeské školy básnické*, LF 63, 1936, s. 81-96.

⁴²⁹ Svoboda, K.: *Druhý sjezd klasických filologů slovanských v Praze*, NV 12, 1931, s. 183-184.

⁴³⁰ Ryba, B.: *Drobné zprávy*, LF 58, 1931, s. 71.

⁴³¹ Ryba, B.: *Drobné zprávy*, LF 59, 1932, s. 308.

⁴³² Svoboda, K.: *Druhý sjezd klasických filologů slovanských v Praze*, NV 12, 1931, s. 183-186.

Závěr

Na předcházejících stránkách své magisterské diplomové práce jsem se zabývala antikou v českých časopisech v letech 1918-1938. Antice bylo v meziválečném období na stránkách časopisů věnováno mnoho pozornosti, a to především ze strany českých klasických filologů působících na filozofických fakultách všech třech univerzit. Frekvence zpráv o antice a její množství se odvíjely zejména od zaměření časopisu.

Podstatnou část prací o antice na stránkách českých časopisů v daném období tvořily svým obsahem *Listy filologické*. Byly určeny odborné veřejnosti, zejména vysokoškolským a středoškolským pedagogům. U těchto odborníků byl časopis velmi oblíben, počet jeho odběratelů se po většinu vymezeného období zvyšoval. Časopis byl odebírán nejen v Československu, mnoho jeho výtisků bylo odesíláno za hranice do několika evropských států i USA. Zájem o časopis dokazuje také jeho výměna s mnoha vědeckými institucemi a vydavateli doma i v zahraničí.

Antika v *Listech* zasahovala do oblasti lingvistické, historické, mytologické a literární. Důležitou součástí časopisu byla i příloha Hlídka archeologická podávající celkový přehled o stavu bádání a vývoje klasické archeologie. Vzhledem k vysoké odbornosti časopisu byl styl článků přísně vědecký, některé příspěvky byly otištěny v latině či řečtině.

Listy filologické podávaly všestranný přehled o klasických studiích a vývoji antiky jak v samotném Československu, tak v zahraničí. Zaměřovaly se na výsledky bádání klasických filologů, informace o nově vyšlých publikacích, časopisech, ročenkách, učebnicích, o zahraničním stavu bádání a vůbec na nejdůležitější informace týkající se antiky. Ačkoliv byly LF primárně určeny odborníkům, jejich odkaz se mohl šířit dále prostřednictvím středoškolských profesorů.

Poměrně velké zastoupení měla antika na stránkách populárně-vědeckého časopisu *Věda a život*. Témata týkající se antiky byla velmi pestrá, zajímavá a poutavě napsaná. Antika byla často aktualizovaná a propojovaná s životem moderní společnosti. Časopis přispíval k popularizaci antiky, zároveň byla zaručena jeho odbornost, jelikož v něm publikovali vysokoškolští klasičtí filologové.

O tom, že měla klasická filologie významné postavení mezi ostatními vědami, svědčilo její pevné místo v referenčním časopise *Naše věda*. Časopis obsahoval přehledné shrnutí nejdůležitějších klasicko-filologických studií a publikací

z oblasti historické, literární, filozofické, archeologické a právní. Bylo zde recenzováno nejen o významných monografiích týkajících se antiky, ale i českých překladech antických autorů, sbornících, sjezdech, přednáškách a časopiseckých příspěvcích.

V *Numismatickém časopise československém* byla antika zastoupena prostřednictvím nálezů antických mincí na československém území. Na stránkách *Českého časopisu historického* měly své zastoupení dějiny antického starověku, respektive období dějin, kdy se stýkala římská kultura s kulturou domácí. Toto téma bylo také často rozebíráno v *Obzoru prehistorickém*.

Antika měla své malé místo i v některých dalších časopisech odborných (*Památky archeologické*), muzejních (*Časopis Národního musea*), spolkových (*Věstník České akademie věd a umění*, *Časopis Společnosti přátel starožitností*, *Časopis Matice moravské*, *Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci*, *Věstník Královské české společnosti nauk*), vědecko-populárních (*Nové Atheneum*), pedagogických (*Vychovatelské listy*) a společenských (*Česká revue*, *Naše doba*, *Časopis katolického duchovenstva*).

Klasičtí filologové využívali stránky časopisů k prezentaci své vědecké práce. Velmi často se zde zabývali dílčími tématy, které později využili v některé ze svých monografií, někdy zde otiskly i celé kapitoly z chystané knihy. Některé časopisecké příspěvky naopak navazovaly na dříve vydané práce. Tyto pak autoři buďto doplňovali, zejména o nově objevený materiál, nebo opravovali své původní závěry a teze. Časté bylo také zveřejňování částí habilitačních prací v časopisech. Stránky časopisů sloužily také k výměně názorů a zkušeností mezi jednotlivými klasickými filology, někdy také k ostrým polemikám. Práce uvedené v časopisech ve většině případů korespondovaly s badatelskými zájmy autorů a byly tak zrcadlem jejich vědecké práce.

Časopisy také sloužily k reflexi soudobého dění na poli klasické filologie, čtenáři z řad odborné veřejnosti byli jejich prostřednictvím vyzýváni k účasti na různých sjezdech a konferencích, ale také k tomu, aby se vyjádřili k aktuálním soudobým otázkám, například reformě střední školy.

Časopisy největší měrou reflektovaly aktuální stav vědeckého bádání o antice, která se na jejich stránkách objevovala poměrně dosti často. Na závěr

můžeme zcela potvrdit slova Antonína Beera, které uveřejnil v Naší vědě ve článku zabývajícím se důležitostí Listů filologických:

„Je jen zapotřebí si uvědomit starou známou pravdu, že se vědecký pokrok především děje v časopisech: v nich se zračí pozvolný vývoj vědy a jejích method; z nich poznáváme souvislost práce střídajících se generací a vidíme, že ve vědeckém dění nebylo náhlých „katastrof“, které v něm rádo odhaluje oko dějepisce; někdy méně a jindy i dost obezřetného; jejich studium ochraňuje mnohdy před zdánlivými objevy a ukazuje na vztah vědeckých činů a jejich účinku, při něm uvědomujeme si mnohem více než při knihách, že i vědu dělají lidé; zkrátka v nich a z nich poznáváme to, [že] bez jeho poznání není opravdově intimního styku s dějinami vědy.“⁴³³

---

⁴³³ Beer, A.: Listy filologické, Naše věda 6, 1924, s. 138.

Použité prameny a literatura

1. Prameny

1.1 Archivní

Archiv hlavního města Prahy, nezpracovaný fond Jednota klasických filologů NAD 1626: Účetní kniha 1913–1920; Expediční kniha Listů filologických 1922–[1924]; Administrační kniha odběratelů Listů filologických 1925–1929.

1.2 Tištěné

A) Časopisy

Časopis katolického duchovenstva 59-79, 1918-1938, Arcibiskupství, Praha.

Časopis lékařů českých 57-77, 1918-1938, Nakladatelské a tiskové středisko ČLS JEP, Praha.

Časopis matice moravské 42-62, 1918-1938, Matice moravská, Brno.

Časopis Musea Království českého 92-96, 1918-1922, Museum Království českého, Praha.

Časopis Národního musea 97-111, 1923-1937, Národní museum, Praha.

Časopis pro moderní filologii 6-24, 1918-1938, Klub moderní filologie, Praha.

Časopis Společnosti přátel starožitností českých v Praze 26-34, 1918-1926, Společnost přátel starožitností českých, Praha.

Časopis Společnosti přátel starožitností československých v Praze 35-46, 1927-1938, Společnost přátel starožitností českých, Praha.

Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci, 32-51, 1920-1938, Vlastenecký spolek musejní, Olomouc.

Česká revue 12-21, 1918/1919 – 1928/1929, Ed. Beaufort, Praha.

Český časopis historický 24-44, 1918-1938, Bursík, Praha.

Listy filologické 45-65, 1918-1938, Jednota českých filologů, Praha.

Moderní revue 33-40, 1918-1925, Arnošt Procházka, Praha.

Naše doba 26-45, 1918/1919-1938, J. Laichter, Praha.

Naše věda 3-19, 1918/1919-1938, Melantrich, Praha.

Nové Atheneum 1-3, 1920-1921, Gustav Dubský, Praha.

Numismatický časopis československý 1-13/14, 1925-1937/1938, Numismatický spolek československý, Praha.

Obzor praehistorický 1-8, 1922-1929, Společnost československých praehistoriků, Praha.

Paedagogické rozhledy 28-42, 1918-1932, J. Otta, Praha.

Památky archeologické a místopisné 30-41, 1918-1936/1938, Archeologický sbor Musea Království Českého, Praha.

Věda a život 1-4, 1934/1935-1938, Fr. Borový, Praha.

Věstník České akademie věd a umění 28-47, 1919-1938, Akademie věd, Praha.

Věstník Královské české společnosti nauk 1918-1938, Královská česká společnost nauk, Praha.

Věstník Numismatické společnosti československé 1-5, 1919-1923, Numismatický spolek československý, Praha.

Vychovatelské listy 18-38, 1918-1938, Spolek katolických učitelů na Moravě, Ivančice; Olomouc; Brno.

B) Citované články

Beer, Antonín: Listy filologické, NV 6, 1924, s. 138-140.

Beer, Antonín: Úvodem, Věda česká 2, 1918, s. 1.

Bouček, Bedřich: Aristoteles, Agassiz a sumec, VŽ 3, 1937, s. 279-280.

- Bouček, Bedřich: Lék v dějinách, VŽ 1, 1935, s. 67-73.
- Bouček, Bedřich: Nápoje lásky, VŽ 7, 1935, s. 324-327.
- Bydžovský, Bohumil: Kulturní dosah reformy školské, Česká revue 18, 1925, s. 88-94.
- Čapek, Karel: Věda a život, VŽ1, 1935, s. 1-2.
- Čeněk, J.: Klasická filologie u nás a ve Francii, Naše doba 32, 1925, s. 434-436.
- Dobiáš, Josef: Φίλιππος Βαρούπους. Příspěvek k dějinám posledních Seleukovců, LF 51, 1924, s. 214-227.
- Dobiáš, Josef: Antická zpráva o Děvině, LF 65, 1938, s. 289-300.
- Dobiáš, Josef: Archeologické nálezy jako prameny pro dějiny styků Říma s územím dnešního Slovenska, OP 1, 1922, s. 65-90.
- Dobiáš, Josef: Císař Hadrian v Palmyře, LF 55, 1928, s. 190-199.
- Dobiáš, J.: Dva příspěvky k topografii válek markomanských a kvádských, ČČH 27, 1921, s. 135-156.
- Dobiáš, Josef: Druhé darování Antoniovo Kleopatře, LF 49, 1922, s. 183-193, 257-263.
- Dobiáš, Josef: Dva poklady římských denárů z Balkánu, NČČ 6, 1930, s. 1-9.
- Dobiáš, Josef: Dva příspěvky k topografii válek markomanských a kvádských, ČČH 27, 1921, s. 135-156.
- Dobiáš, Josef: Epigrafické studie k dějinám a národopisu československého území v době římské, Časopis národního musea 97, 1923, s. 51-61, 117-125, 220-229.
- Dobiáš, Josef: Ještě jednou k rovníci Laugaricio = Trenčín, ČČH 29, 1923, s. 457-460.
- Dobiáš, Josef: K chronologii t. řeč. válek markomanských, Časopis společnosti přátel starožitností 38, 1930, s. 21-38.
- Dobiáš, Josef: K Octavianovým výpravám illyrským v letech 35-33 př. Kr., LF 48, 1921, s. 65-75, 213-223.
- Dobiáš, Josef: K Tacitově Germanii, kap. 42, ČČH 34, 1928, s. 344-348.
- Dobiáš, Josef: K výkladu Tacitovy Germanie, kap. 43, LF 65, 1938, s. 14-30.
- Dobiáš, Josef: Libaniův hellenismus, jeho poměr k Římu a křesťanství, Věstník České akademie věd a umění 28-29, 1919-1920, s. 67-117.
- Dobiáš, Josef: Nález římských cihel u Mušova, OP 4 (Niederlův sborník), 1925, s. 24-41.

- Dobiáš, Josef: Několik problémů z nejstarších dějin našeho území, ČČH 43, 1937, s. 261-300.
- Dobiáš, Josef: Nové dílo o mincovnictví Antoniuů, NČČ 8, 1932, s. 1-27.
- Dobiáš, Josef: Nový nápis z Palmyreny, LF 58, 1931, s. 1-19.
- Dobiáš, Josef: Příspěvky k numismatice římské doby císařské, NČČ 5, 1929, s. 14-25.
- Dobiáš, Josef: Zprávy, ČČH 33, 1927, s. 642-644.
- Eisner, Jan: Nové nálezy na Slovensku a v Podkarpatské Rusi (r. 1925), OP 5-6, 1926-1927, s. 60-68.
- Eisner, Jan: Soupis nalezišť římských mincí na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, NČČ 2, 1926, s. 21-34.
- Eisner, Jan: Výzkum na Děvíně, OP 1, 1922, s. 57-59.
- Faust, Ovidius: Niekoľko dát o Stupave pri Bratislave, Časopis spoločnosti přátel starožitností 39, 1931, s. 163-167.
- Fiala, Eduard: Aureus císaře Augusta, Věstník Numismatické společnosti československé 4, 1922, s. 149.
- Fiala, Eduard: Nummi serrati, Věstník Numismatické společnosti československé 4, 1922, s. 150.
- Fiala, Eduard: Numismatická společnost založena, Věstník Numismatické společnosti československé 1, 1919, s. 2-4.
- Gebauer, Jan: Památce Jungmannově, LF 1, 1873, s. 1.
- Groh, Vladimír: Amazonky, VŽ 4, 1938, s. 206-207.
- Groh, Vladimír: Bydlení v antice, Věda a život 4, 1938, s. 201-204.
- Groh, Vladimír: Co je orfismus, VŽ 3, 1937, s. 186-187.
- Groh, Vladimír: Drobné zprávy, LF 52, 1925, s. 380.
- Groh, Vladimír: Drobné zprávy, LF 54, 1927, s. 299-300.
- Groh, Vladimír: Etruskové, VŽ 1, 1935, s. 55-63.
- Groh, Vladimír: Fasti coloniae Ostiensis, LF 47, 1920, s. 140-153.
- Groh, Vladimír: Konec římského království, LF 51, 1924, s. 194-214, 328-337.
- Groh, Vladimír: Kyrenská ústava, LF 54, 1927, s. 177-201.
- Groh, Vladimír: Latium v době praehistorické, OP 2, 1923, s. 21-28.
- Groh, Vladimír: Lidské oběti u Římanů, LF 59, 1932, s. 20-29, 104-112, 232-237.
- Groh, Vladimír: Mithraismus, VŽ 2, 1936, s. 6-12.

- Groh, Vladimír: Největší hromadný nález římských denárů, VŽ 1, 1935, s. 144.
- Groh, Vladimír: Nejstarší římské hradby, LF 56, 1929, s. 193-198, 326-333.
- Groh, Vladimír: Nové nápisy z Kyreny, LF 55, 1928, s. 83-91, 200-205.
- Groh, Vladimír: Olympijské slavnosti, VŽ 2, 1936, s. 478-479.
- Groh, Vladimír: O starých lodích a plavcích, VŽ 3, 1937, s. 24-31, 163-170.
- Groh, Vladimír: Porušené místo předmluvy k první knize kroniky Galla Anonyma, Časopis Matice moravské 45, 1921, s. 65-67.
- Groh, Vladimír: Potestas sacrosancta plebejských tribunů, Věstník Královské české společnosti nauk, 1923, s. 1-33.
- Groh, Vladimír: Římská osada u Mušova, Obzor praehistorický 7, 1928, s. 61-64.
- Groh, Vladimír: Sirény, VŽ 5, 1939, s. 159-161.
- Groh, Vladimír: Spony v římských hrobech na Foru, OP 4 (Niederlův sborník), 1925, s. 74-85.
- Groh, Vladimír: Svatební smlouva z roku 311/310 před Kr., VŽ 1, 1935, s. 282.
- Groh, Vladimír: Tajné dopisování, Věda a život 2, 1936, s. 31-32.
- Groh, Vladimír: Vývoj písma, VŽ 3, 1937, s. 276-279.
- Groh, Vladimír: Z dějin vytápění, VŽ 2, 1936, s. 560-561.
- Groh, Vladimír: Z rodinné korespondence ve starověku, VŽ 1, 1935, s. 551.
- Groh, Vladimír: Ze starověké techniky, VŽ 1, 1935, s. 184-185.
- Hendrich, Josef: Drobné zprávy, LF 46, 1919, s. 252-253.
- Hejzlar, Gabriel: Dětské hračky a hry v antice, Věda a život 4, 1938, s. 25-33.
- Hejzlar, Gabriel: Hodiny ve starověku, VŽ 2, 1936, s. 473-476.
- Hejzlar, Gabriel: Horatiova vila, LF 62, 1935, s. 501-514.
- Hrušovský, František: Nález rimskej mince v Malých Brestovanoch u Trnavy na Slovensku, NČČ 1, 1925, s. 130.
- Jansová, Ludmila: Nález terry sigillaty v Neratovicích v Čechách, LF 55, 1928, s. 166-167.
- Ječný, Josef: Antické mince na českém jihozápadě, NČČ 2, 1926, s. 8-20.
- Jiráni, Otakar: Ke kritice některých ód Horatiových, LF 32, 1905, s. 12-19.
- Jiráni, Otakar: Klassická filologie v Musejníku, Časopis Národního musea 100, 1926, s. 10.
- Jiráni, Otakar: Maecenatovo Symposion, LF 59, 1932, s. 1-12.
- Jiráni, Otakar: Novější výklady některých ód Horatiových, LF 42, 1915, s. 1-8.

96-107, 203-219, 334-343.

Jiráni, Otakar: Pater patratrus, LF 57, 1930, s. 321-328.

Jiráni, Otakar: Pilumnus a Picumnus, LF 46, 1919, s. 321-327.

Jiráni, Otakar: Služebná božstva v římském náboženství, LF 51, 1924, s. 321-328.

Jiráni, Otakar: Tři ódy Horatiovy, LF 54, 1927, s. 1-4, 83-94.

Jiráni, Otakar: Výklad t.zv. genitivu identického v latině, LF 46, 1919, s. 161-165.

Jiráni, Otakar: Zásluhy Jos. Krále o text Platonův, LF 45, 1918, s. 65-71, 129-136.

Katz, Viktor: Letopočet na mincích, NČČ 1, 1925, s. 17-18.

Klíma, J.: Jak rostla římská říše, VŽ 5, 1939, s. 458.

Klíma, J.: Soudní obsílka ve starém Římě, VŽ 1, 1935, s. 328-329.

Koláček, František: Atlantis, VŽ 5, 1939, s. 5.

Koláček, František: Fyzický zeměpis a legenda o potopě, VŽ 1, 1935, s. 64-67.

Kolář, Antonín: Aiolské daktyly, LF 60, 1933, s. 81-89.

Kolář, Antonín (rec.): Ant. Kolář: Příspěvky k poznání nové komedie attické, zvláště Menandrovy, NV 3, 1919/1920, s. 5-7.

Kolář, Antonín: Co je antická metrika?, LF 64, 1937, s. 229-257, 414-433.

Kolář, Antonín: Demokracie v názorech klassického starověku, Česká revue 16, 1923, s. 133-141, 250-255, 308-312, 367-379.

Kolář, Antonín: De Romanorum metris Aeoliis, praecipue Horatianis, LF 62, 1935, s. 428-462.

Kolář, Antonín: Nový zlomek Menandrových Epitrepontů?, LF 50, 1923, s. 18-24, 94-98.

Kolář, Antonín: Přehled a posouzení nejnovějších prací z oboru řecké metriky, LF 59, 1932, s. 81-99, 209-225, 369-377.

Kolář, Antonín: Rok narození a úmrtí Menandrova, LF 45, 1918, s. 1-9.

Kratochvíl, J.: Mysticism v antické filosofii, Vychovatelské listy 27, 1927, s. 33-36, 92-97.

Kříž, Antonín: Doplnění Platonovy noetiky, Vychovatelské listy 28, 1928, s. 41-46, 85-89.

Křížek, František: Nález římských mincí na mušovském Burgstallu, NČČ 9, 1933, s. 89-91.

Křížek, František: Příspěvky k soupisu antických mincí nalezených na Moravě, NČČ 9, 1933, s. 33-44.

- Květ, Jan: Poprsí mladého Římana z doby Antoniovců v Národním museu v Praze, OP 5-6, 1926-1927, s. 1-5.
- Ludvíkovský, Jaroslav (rec.): Homér: Ilias, přel. O. Vaňorný, LF 54, 1927, s. 343-346.
- Ludvíkovský, Jaroslav: Jiřího Třanovského latinské duchovní parafráze od Horatiových, LF 63, 1936, s. 67-80.
- Ludvíkovský, Jaroslav: Řecký román a apokryfní Acta apostolorum, LF 52, 1925, s. 321-328.
- Ludvíkovský, Jaroslav: Studie o Anaxagorově teorii hmoty, LF 49, 1922, s. 65-72, 161-171.
- Míklík, Josef: Sv. Pavel a Řecký básník Aischylos, Časopis katolického duchovenstva 65, 1924, s. 358-359.
- Na prahu nové doby, s. 1-2.
- Neumann, Karel Cyril: Našim čtenářům, Věstník Numismatické společnosti československé 1, Praha 1919, s. 1.
- Niederle, Lubomír: Před novými úkoly, Památky archeologické 31, 1919, s. 1.
- Novotný, František: Ευχοφάντης, LF 47, 1920, s. 65-75.
- Novotný, František: Πυθμός. Příspěvek semasiologický, LF 45, 1918, s. 328-332.
- Novotný, František: Antické státy a náboženství, Česká revue 17, 1924, s. 24-30, 78-81, 152-156, 201-206, 286-292.
- Novotný, František: (rec.): Dr. Jaroslav Ludvíkovský: Antické myšlenky v Tyršově sokolském a národním programu, NV 5, 1922-1923, s. 130-131.
- Novotný, František: Filosof a básník. Kapitola z chystané knihy o Platonovi. LF 65, 1938, s. 1-14, 81-110.
- Novotný, František (rec): František Novotný: Eurhythmie řecké a latinské prósy, NV 3, 1919-1920, s. 105-107.
- Novotný, František: Historická metrika, LF 50, 1923, s. 1-18.
- Novotný, František: (rec.): Homérova Ilias, přel. Otmar Vaňorný, NV 9, 1927-1928, s. 1-4.
- Novotný, František: Homer ve světle jafetifologie, LF 58, 1931, s. 101-114.
- Novotný, František: Horatius v české vědě filologické, LF 63, 1936, s. 105.
- Novotný, František (rec.): Kolář, A.: De dactyloepitritis, LF 63, 1936, s. 305-307.
- Novotný, František (rec.): Kolář, A.: Die Logaöden, LF 61, 1934, s. 324-328.

- Novotný, František: Latina řečí monumentální a liturgickou, Česká revue 14, 1920-1921, s. 15-23.
- Novotný, František: Latinský dativus effectivus, LF 51, 1924, s. 77-93.
- Novotný, František: Masaryk a Platón, NV 19, 1938, s. 157-178.
- Novotný, František (rec.): Non omnis moriar. Sborník prací českých filologů k uctění dvoutisícího výročí narození Horatiova, NV 18, 1937, s. 13-21.
- Novotný, František: Nová klausulová metoda a pochybná Sallustiana, LF 45, 1918, s. 257-261.
- Novotný, František: Nový zákon problémem klassické filologie, LF 47, 1920, 153-161, 266-278.
- Novotný, František: Odpověď, NV 9, 1927-1928, s. 205-206.
- Novotný, František (rec.): Pio Vati. Sborník prací českých filologů k uctění dvoutisícího výročí narození Vergiliova, NV 13, 1932, s. 105-111.
- Novotný, František: Platon ve vědecké literatuře našeho věku, Nové Atheneum 2, 1921, s. 161-175, 265-275.
- Novotný, František: Socialismus u Řeků v starém věku, Česká revue 15, 1922, s. 280-292, 321-328, 369-385.
- Novotný, František (rec.): Vergilius: Aeneis, přel. Otmar Vaňorný, NV 15, 1934, s. 148-155.
- Novotný, František: Vergilius v české filologické vědě. In: Pio vati, Praha 1930, s. 125.
- Ondrouch, Vojtěch: Podkarpatská Rus v rané době dějinné, Časopis společnosti přátel starožitností 44, 1936, s. 22-29, 78-90.
- Pražáková-Fuxová, Klára (rec.): Sofokles: Král Oidipus. Slídičil, přel. F. Stiebitz, LF 47, 1924, s. 305-309.
- Rádl, Emanuel (rec.): Platon: Timaios a Kritias. Přeložil dr. F. Novotný, Nové Atheneum 1, 1920, s. 309-311.
- Redakce čtenářům, VŽ 1, 1935, s. 44-45.
- Redakce: Čtvrtý ročník Vědy a života, VŽ 4, 1938, s. 37.
- Redakce: Nové Atheneum, Nové Atheneum 1, 1920, s. 1.
- Ryba, Bohumil: Domnělý geografický omyl Apollonia Rhodského, LF 53, 1926, s. 335-342.
- Ryba, Bohumil: Drobné zprávy, LF 58, 1931, s. 71.

- Ryba, Bohumil: Drobné zprávy, LF 59, 1932, s. 308.
- Ryba, Bohumil: Filosofická prosa Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic, LF 58, 1931, s. 261-268, 421-427.
- Ryba, Bohumil: Horatius v Čechách přehumanistických, LF 63, 1936, s. 1-34.
- Ryba, Bohumil: Humanista Clemens Žebrácký za hranicemi, LF 56, 1929, s. 80-94, 212-224, 333-356.
- Ryba, Bohumil: Kronika Kristiánova z hlediska textové kritiky, LF 59, 1932, s. 112-121, 237-245.
- Ryba, Bohumil: List Václava Píseckého Michalovi ze Stráže, LF 60, 1933, s. 115-126, 273-287, 436-440.
- Ryba, Bohumil: Nejstarší český překlad Vergiliovy Aeneidy, LF 58, 1931, s. 122-131, 269-278.
- Ryba, Bohumil: Neznámý zlomek hellenistického básníka, LF 56, 1929, s. 321-326.
- Ryba, Bohumil: O vzniku římské satiry, LF 49, 1922, s. 15-21, 85-96.
- Ryba, Bohumil: Příspěvky k výkladu Senekových metafor o poměru těla a duše, LF 54, 1927, s. 65-71.
- Ryba, Bohumil: Sigismundus Gelenius a jeho vydání Arnobia a Minucia, LF 52, 1925, s. 13-23, 91-102, 222-234, 337-341.
- Ryba, Bohumil: Václav Písecký, Eneáš Silvius a Lukianos, LF 57, 1930, s. 138-146.
- Ryba, Bohumil: Westoniana, LF 56, 1929, s. 14-28.
- Ryba, Bohumil: Westoniin blahopřejný list anglickému králi Jakubovi I., LF 59, 1932, s. 385-390.
- Salač, Antonín: Archeologické objevy v Řecku v roce 1921, OP 2, 1923, s. 35-43.
- Salač, Antonín: Bronzová soška boha Apollona, LF 63, 1936, s. 485-486.
- Salač, Antonín (rec.): A. Salač: Studie k historikům římské doby revoluční, NV 4, 1920-1921, s. 4-6.
- Salač, Antonín: Čtyři dětské konvičky řecké, LF 60, 1933, s. 369-376.
- Salač, Antonín: Dva řecké nápisy hledící k náboženským sdružením, LF 65, 1938, s. 398-405.
- Salač, Antonín: Hymnus na počest bohyně Isidy z maloasijské Kyme, LF 56, 1929, s. 76-80.
- Salač, Antonín: K dějinám kultu Isidina, LF 46, 1919, s. 169-177.
- Salač, Antonín: Několik zajímavých mincí římské doby císařské, LF 58, 1931,

s. 384-392.

Salač, Antonín: Nová díla o římské numismatice, LF 57, 1930, s. 69-72.

Salač, Antonín: Řecká váza dipylská, LF 55, 1928, s. 162-166.

Salač, Antonín: Tři antické mince, NČČ 5, 1929, s. 3-13.

Salač, Antonín: Tři řecké nápisy z Odessu-Varny, LF 59, 1932, s. 340-345.

Schránil, Josef: Nálezy antických mincí v Čechách a význam jejich datování, NČČ 1, 1925, s. 25-27.

Simonides, Bohumil: Athénský a spartánský systém v 5. a 6. stol. př. Kr., Vychovatelské listy 32, 1932, s. 52-56, 167-171, 257-260.

Skutil, Josef: K římskému nálezu v Jedovnicích r. 1783-1784, Časopis společnosti přátel starožitností 34, 1926, s. 104-108.

Skutil, Josef: Nálezy římských mincí v Mušově, NČČ 1, 1925, s. 132

Skutil, Josef: Příspěvek k soupisu římských mincí z Moravy, Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci 39, 1927, s. 136-137.

Skutil, Josef: Římské mince u Mušova, OP 3, 1924, s. 137.

Skutil, Josef: Římská mince z Holubic, Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci 36, 1925, s. 98.

Skutil, Josef: Soupis antických mincí nalezených na Moravě, NČČ 3, 1927, s. 113-169.

Stiebitz, Ferdinand: Dědičnost v řecké tragoedii, LF 55, 1928, s. 177-185, 306-327.

Stiebitz, Ferdinand: Grammatické a exegetické příspěvky k Novému Zákonu, LF 53, 1926, s. 71-84, 208-219.

Stiebitz, Ferdinand: Grammatické a exegetické příspěvky k Novému Zákonu II, LF 58, 1931, s. 115-122, 254-261, 411-421.

Stiebitz, Ferdinand (rec.): Homéros: Achilleova pomsta, přel. O. Vaňorný, LF 51, 1924, s. 49-51.

Stiebitz, Ferdinand (rec.): A. Kolář: De dactyloepitritis, NV 17, 1636, s. 178-180.

Stiebitz, Ferdinand (rec.): A. Kolář: Die Logaöden, NV 16, 1935, s. 242-246.

Stiebitz, Ferdinand: K přízvučnému překládání starověkých rozměrů časoměrných, LF 48, 1921, s. 162-184.

Stiebitz, Ferdinand: Láska palem, LF 57, 1930, s. 482-505.

Stiebitz, Ferdinand: Latinsky snadno a rychle v 5. st. po Kristu, Věda a život, 3 1937, s. 377-378.

- Stiebitz, Ferdinand: Macharova antika, NV 15, 1934, s. 209-214.
- Stiebitz, Ferdinand: Několik motivů antické novellistiky, LF 54, 1927, s. 71-83, 201-218, 316-321.
- Stiebitz, Ferdinand: Několik poznámek o rázu homérské epiky, LF 56, 1929, s. 65-76, 198-212.
- Stiebitz, Ferdinand: O historickém pozadí Homerovy Illiady, LF 53, 1926, s. 322-335.
- Stiebitz, Ferdinand: Ohlasy z Horatia u první novočeské školy básnické, LF 63, 1936, s. 81-96.
- Stiebitz, Ferdinand: O rázu homérské epiky, LF 56, 1929, s. 67-76, 198-212.
- Stiebitz, Ferdinand (rec.): Ovidius, Proměny, přel. I. Bureš, LF 62, 1935, s. 195-206.
- Stiebitz, Ferdinand: Pomyslné jeviště v antickém a moderním dramatu, VŽ 3, 1937, s. 229-242.
- Stiebitz, Ferdinand: Proměnění vody ve víno, LF 60, 1933, s. 15-28.
- Stiebitz, Ferdinand: Zasláno, LF 47, 1924, s. 382.
- Stiebitz, Ferdinand: Znal starověk ústrojnou buňku?, LF 57, 1930, s. 309-321.
- Svoboda, Karel: Dítě v řeckém umění slovesném, LF 58, 1931, s. 246-254, 405-411.
- Svoboda, Karel: Druhý sjezd klasických filologů slovanských v Praze, NV 12, 1931, s. 183-186.
- Svoboda, Karel: Filodemova aesthetika, LF 51, 1924, s. 8-12.
- Svoboda, Karel: Líčení přírody u latinských básníků doby stříbrné, LF 45, 1918, s. 71-79.
- Svoboda, Karel: Lukianovy aesthetické názory, LF 53, 1926, s. 193-207.
- Svoboda, Karel: Myšlenková skladba Horatiovy lyriky, LF 62, 1935, s. 389-400.
- Svoboda, Karel: Ohlasy z Horatia u první novočeské školy básnické, LF 63, 1936, s. 81-96.
- Svoboda, Karel: O spise περί ὕψους, LF 52, 1925, s. 7-12, 83-91.
- Svoboda, Karel: Polykleitův Kanon, LF 54, 1927, s. 305-316.
- Svoboda, Karel: Starověká aesthetika komoedie, LF 50, 1923, s. 65-78.
- Svoboda, Karel: Studie o pramenech filosofických spisů Ciceronových, LF 46, 1919, s. 1-18, 65-80, 130-161, 258-268, 327-336.
- Svoboda, Karel: Zeyerova báseň Helena, LF 61, 1934, s. 253-258, 413-424.
- Šimek, Josef Vítězslav: Antické mince v Museu královédvorském, OP 3, 1924,

s. 127-129.

Šusta, Josef: Slovo úvodní, Věda česká 1, 1914, s. 1-2.

Seznam členů numismatické společnosti československé, NČČ 10, 1934, s. 156-164.

Synek, J.: O císařském řezu, VŽ 5, 1939, s. 403-405.

Štolba, J.: Soupis nálezů antických mincí na Kolínsku a starodávné obchodní cesty okresem kolínským, NČČ 6, 1930, s. 10-27.

Úvodní slovo redakce, OP 1, 1922, s. 1.

Vacková, Růžena: Řecké malířství, VŽ 4, 1938, s. 434-447.

Vaňorný, Otmar: Básnictví Homérovo a moderní, Naše doba, s. 597-603, 684-689, 755-768.

Vaňorný, Otmar: Drobné zprávy, LF 49, 1922, s. 320.

Vaňorný, Otmar: O překladech stejných míst u Homéra, LF 45, 1918, s. 9-18, 79-83.

Vaňorný, Otmar: Pokus o výklad některých míst u Homéra, LF 51, 1924, s. 1-8, 65-71.

Vaňorný, Otmar: K posudku pana prof. Dra. Frant. Novotného o mém příkladě Iliady v 1. a 2. čísle IX. roč. Naší vědy, NV 9, 1927-1928, s. 203-205.

Vetter, Quido: Co spojuje naši kulturu s kulturou antickou v matematice a vědách exaktních, Česká revue 17, 1924, s. 229-239.

Vetter, Quido: Porady o reformě střední školy české, Naše doba 26, 1918-1919, s. 620.

Vetter, Quido: Pravděpodobný postup Archimedova geometrického bádání, Nové Atheneum 3, 1921, s. 292-297.

Voženílek, Karel: Vzrůst československého školství středního, Naše doba 27, 1920, s. 141-142.

Voženílek, Karel: Reforma střední školy, Naše doba 27, 1920, s. 535-536.

Výbor Numismatické společnosti české v Praze: Našim čtenářům, NČČ 1, 1925, s. 1

Výroční zpráva JČF za správní rok 1919-1920, LF 47, 1920, s. 1-4.

Výroční zpráva JČF za správní rok 1921-1921, LF 49, 1922, s. 1-4.

Výroční zpráva JČF za správní rok 1922-1923, LF 50, 1923, s. 1-11.

Výroční zpráva JČF za správní rok 1923-1924, LF 51, 1924, s. 1-12.

Výroční zpráva JČF za správní rok 1925-1926, LF 53, 1926, s. 1-7.

Výroční zpráva JČF za správní rok 1928-1929, LF 56, 1929, s. 1-15.

Výroční zpráva JČF za správní rok 1929-1930, LF 57, 1930, s. 1-8.

- Výroční zpráva JČF za správní rok 1930-1931, LF 59, 1932, s. 1-7.
- Výroční zpráva JČF za správní rok 1934-1935, LF 62, 1935, s. 1-16.
- Výroční zpráva JČF za správní rok 1935-1936, LF 63, 1936, s. 1-7.
- Výroční zpráva JČF za správní rok 1937-1938, LF 65, 1938, s. 1-12.
- Vysoký, Zdeněk: Epitheton v lyrice Horatiově, LF 62, 1935, s. 401-427.
- Vysoký, Zdeněk: Epitheton v řecké poesii I., LF 60, 1933, s. 263-273, 421-435.
- Vysoký, Zdeněk: Epitheton v řecké poesii II., LF 61, 1934, s. 33-42, 122-133, 233-253, 401-412.
- Vysoký, Zdeněk: Horatius a epigram doby hellenistické, LF 52, 1925, s. 194-213, 328-336.
- Vysoký, Zdeněk: Nový zlomek řecké písňe svatební, LF 53, 1926, s. 65-70.
- Vysoký, Zdeněk: Představa Osudu v básních homérských, LF 63, 1936, s. 113-120, 198-212, 353-358.
- Vysoký, Z.: Rozbor novějších názorů o době sepsání Platonova Faidra a Euthydemu, Věstník České akademie věd a umění 40, 1931, s. 75-100, 108-130, 139-160.
- Vysoký, Zdeněk: Sapphina biografie z Oxyrhynchu a ostatní starověké zprávy, LF 55, 1928, s. 77-83, 185-190.
- Vysoký, Zdeněk: Stav nynějšího bádání o časovém pořadí Tertullianových spisů apologetických a Minuciova Oktavia, LF 65, 1938, s. 110-123.
- Wenig, Karel: Aristofanes romantik, LF 50, 1923, s. 178-190.
- Wenig, K.: Attická rhetorika a osvícenství, LF 49, 1922, s. 1-7.
- Wenig, Karel: Básnický vývoj Vergiliův, LF 62, 1935, s. 13-22.
- Wenig, Karel: Dva příspěvky k dějinám řecké literatury, LF 55, 1928, s. 65-68.
- Wenig, K.: Pokus o třídění řečí Isokratových, LF 47, 1920, s. 259-266.
- Wenig, Karel: Příspěvky k dějinám řeckého řečnictví, LF 48, 1921, s. 16-22.
- Wenig, Karel: Quintilian a římský klasicismus, LF 61, 1934, s. 19-27, 98-110.
- Wenig, Karel: Starověká sbírka Kallimachových básní, LF 64, 1937, s. 1-20.
- Willman, O.: Aristoteles jako pedagog a didaktik, Vychovatelské listy, s. 11-14, 46-51, 112-115, 162-166, 220-222, 263-266.

2. Literatura

A) Literatura o antické tradici a o vývoji klasické filologie

BARTONĚK, Antonín: Brněnská klasická filologie na cestě ze středoevropské izolace (1919-1939), in: Brněnská věda a umění meziválečného období (1918-1939) v evropském kontextu, Sborník příspěvků z konference Masarykovy univerzity konané v rámci oslav 750. výročí udělení městských práv Brnu, MU, Brno 1993, s. 59-63.

BARTONĚK, Antonín: Czech and Slovak Classical Scholarship, in: Essay of the Survival of a Humanistic Tradition, Worcester USA, American Philological Assotiation, 1996, s. 35-43.

BARTONĚK, Antonín: Česká klasická studia po roce 1918, in: Mezinárodní vědecká konference na paměť 50. výročí úmrtí českého klasického filologa a překladatele Otmara Vaňorného, Vysoké Mýto. 1996, s. 35-49.

BARTONĚK, Antonín: The Classics in East Europe, in: Essay of the Survival of a Humanistic Tradition, Worcester USA, American Philological Assotiation, 1996, s. 55-84.

BARTONĚK, Antonín: Europa und die Tradition der Antike, in: The Crossroads of European Culture, Vutium Press, Brno, 1999, s. 491-496.

KALLENDORF, Craig W.: A Companion to the Classical tradition, Blackwell, 2007.

KOLÁŘ, Antonín: Působení kultury antické na kulturu evropskou, Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Bratislava 1924.

KOLÁŘ, Antonín: Vztahy evropské kultury k antice, Jednota československých matematiků a fyziků, Praha 1929.

LISOVÝ, Igor: Z dějin vědy o antickém starověku 1, Arista, Praha 2004.

LISOVÝ, Igor: Z dějin vědy o antickém starověku 2, Filozofická fakulta ostravské univerzity, Ostrava 2008.

NECHUTOVÁ, Jana: Klasická filologie a česká národní kultura (F. Stiebitz, J. Ludvíkovský), in: Brněnská věda a umění meziválečného období (1918-1939) v evropském kontextu, Sborník příspěvků z konference Masarykovy univerzity konané v rámci oslav 750. výročí udělení městských práv Brnu, MU, Brno 1993, s. 64-67.

NOVOTNÝ, F.: Latina a řečtina na střední škole, B. Kočí, Praha 1919.

RYBA, Bohumil: Klasická filologie, in: Československá vlastivěda. Díl X. Osvěta, Sfinx, Praha 1931, s. 306-316.

SKOPEK, Robert: Pražská klasická studia v době mezi světovými válkami, in: Latina v církevním a světském školství, Kabinet pro klasická studia Akademie věd České republiky, Praha 2009, s. 224-240.

SPUNAR, Pavel: Třicet let výzkumu antiky v ČSSR: in: Eirene 19, 1982, s. 186.

SVATOŠ, Martin: Česká klasická filologie na pražské univerzitě 1848-1917, Karolinum, Praha 1995.

SVATOŠ, Martin: Klasická filologie na pražské univerzitě v 19. století, pojetí básnického překladu u Josefa Krále a jeho vliv na Otmara Vaňorného, in: Mezinárodní vědecká konference na paměť 50. výročí úmrtí českého klasického filologa a překladatele Otmara Vaňorného. Vysoké Mýto. 1996, s.

SVATOŠ, Martin: Tři čtvrti století klasické filologie na Masarykově univerzitě v Brně, in: LF 117, 1994, s. 333-336.

SVOBODA, Karel: Antika a česká vzdělanost. Od obrození do první války světové, Nakladatelství Československé akademie věd, Praha 1957.

SVOBODA, Karel: Bibliografie českých a slovenských prací o antice za léta 1901-1950, Státní knihovna ČSSR, Praha 1961.

SVOBODA, Ludvík a kol.: Encyklopedie antiky, Academia, Praha 1973.

VARCL, L. a kol., Antika a česká kultura, Academia, Praha 1978.

VARCL, L. a kol., Třicet let výzkumu antiky v ČSSR 1945 - 1975. Praha 1976.

B) Literatura o JČF a LF

DAŇHELKA, Jiří: K stému výročí založení Jednoty českých filologů, ZJKF 11, 1969, s. 24-30.

FIALOVÁ, Anděla: Jednota českých filologů a dnešek, ZJKF 11, 1969, s. 31-40.

FIALOVÁ, Anděla: Ke vzniku Listů filologických před osmdesáti lety, LF 83, 1960, s. 184-188.

FIALOVÁ, Anděla: 100 let Listů filologických, ZJKF 16, 1974, s. 1-5.

FIALOVÁ, Anděla: 100. výročí založení Jednoty českých filologů, ZJKF 11, 1969, s. 1-4.

HRABÁK, Josef: Sto let Listů filologických, LF 97, 1974, s. 1-3.

JANÁČEK, Karel: 100 let klasické filologie v JČF a JKF, ZJKF 11, 1969, s. 8-23.

Památník na oslavu padesátiletého trvání Jednoty českých filologů v Praze, JČF, Praha 1918.

VARCL, Ladislav: Zpráva o ustanovení Jednoty českých filologů, LF 79, 1956, s. 108.

C) Nekrology, příspěvky o životě a díle klasických filologů, životopisné knihy

Akademik Antonín Salač sedmdesátníkem, in: Studia antiqua, Antonio Salač septuagenario oblata, Praha, ČSAV, 1955, s. 9-24.

BARTONĚK, Antonín: 40 let od smrti profesora dr. Františka Novotného, Universitas 37, Brno, 2004, s. 16-17.

BARTOŇKOVÁ, Dana.: Překladatelský odkaz Ferdinanda Stiebitze, in: Mezinárodní vědecká konference na paměť 50. výročí úmrtí českého klasického filologa a překladatele Otmara Vaňorného, Vysoké Mýto 1996, s. 154-160.

BEDNAŘÍKOVÁ, Jarmila: Vladimír Groh a věda o antice, in: Brněnská věda a umění meziválečného období (1918-1939) v evropském kontextu, Sborník příspěvků z konference Masarykovy univerzity konané v rámci oslav 750. výročí udělení městských práv Brnu, MU, Brno 1993, s. 67-69.

BENEŠ, Jiří: Za profesorem PhDr. Gabrielem Hejzlarem, ZJKF 15, 1973, s. 1-3.

BERÁNEK, Karel: Antonín Salač odešel, Časopis společnosti přátel starožitností 69, 1961, s. 35.

BERÁNEK, Karel: Za profesorem Karlem Svobodou, Časopis společnosti přátel starožitností 69, 1961, s. 34-35.

ČEŠKA, Josef: Dvacet let od smrti Ferdinanda Stiebitze, *Universitas* 14, 1981, s. 104-105.

ČEŠKA, Josef.: Osmdesát let od narození Ferdinanda Stiebitze, *Universitas* 7, 1974, s. 108-110.

ČEŠKA, Josef: Osmdesátiny Jaroslava Ludvíkovského, *Universitas* 8, 1975, s. 96-98.

ČEŠKA, Josef: Prof. dr. Ferdinand Stiebitz 1894-1961, ZJKF 4, 1962, s. 1-4.

Doc. Dr. Zdeněk Vysoký sedmdesátníkem, ZJKF 15, 1973, s. 1-16.

FILIP, Jan: Akademik Antonín Salač, Archeologické rozhledy 13, 1961, s. 122.

FREL, Jiří: Antická sbírka akademika A. Salače: ZJKF 4, 1962, s. 8-14.

FREL, Jiří: Akademik Antonín Salač sedmdesátníkem, Numismatické listy 10, 1955, s. 131-132.

FREL, Jiří: Gabriel Hejzlar sedmdesátníkem, ZJKF 7, 1965, s. 57-58.

GROH, František: Otakar Jiráni, Nakladatelství ČAVU, Praha 1935.

HEJNIC, Josef: Za akademikem Josefem Dobiášem, ZJKF 14, 1972, s. 1-9.

HEJNIC, Josef: Za profesorem Karlem Wenigem, ZJKF 6, 1964, s. 191.

- HOŠEK, Radislav: Oživovatel antiky (F. Stiebitz šedesátiletý), *Host do domu* 1, 1954, s. 326-332.
- HOŠEK, Radislav: Sté výročí Františka Novotného, *LF* 104, 1981, s. 244-247.
- HOŠEK, R: Za doktorem Františkem Novotným, *ZJKF* 7, 1965, s. 1-4.
- HOŠEK, Radislav: Znalec antiky (F. Stiebitz), *Host do domu* 8, 1961, s. 526.
- HOŠEK, Radislav.: Život a dílo Ferdinanda Stiebitze, *LF* 118, 1995, s. 129-138.
- HÝSEK, Miloslav: Projev nad rakví Otakara Jirániho, *LF* 61, 1934, s. 1.
- JANÁČEK, Karel.: Za prof. Františkem Novotným, *LF* 88, 1965, s. 285-294.
- JANÁČEK, Karel, Martínková, Dana: Za prof. Bohumilem Rybou, *ZJKF* 22, 1980, s. 105-106.
- KAMÍNKOVÁ Eva: Ladislav Varcl, *ZJKF* 23, 1981, s. 4-5.
- KOLAŘÍK, Jaroslav: Akademik Antonín Salač, *Literární noviny* 9, 1960, s. 4.
- KOPŘIVA, Hjalmar Ludvík: Vladimír Groh, *Universitas* 24, 1991, s. 42-44.
- KOUCKÁ, Ivana: Demokracie antická a moderní v díle českého klasického filologa Antonína Koláře (1884-1963), *Historica Olomucensia*, 36, 2009, s. 67-84.
- LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: Ferdinand Stiebitz, *LF* 85, 1962, s. 199-206.
- LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: Překladatelský odkaz Ferdinanda Stiebitze, *Dialog* 3, 1964, s. 58-84.
- LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav.: Za Vladimírem Grohem, *LF* 70, 1946, s. 1-7.
- MARTÍNKOVÁ, Dana: In memoriam prof. Bohumila Ryby, *ZJKF* 34, 1992, s. 44-45.
- MARTÍNKOVÁ, Dana: Za profesorem Bohumilem Rybou, *ZJKF* 22, 1980, s. 105-106.
- MICHÁLEK, Emanuel.: K nedožitým osmdesátinám profesora Bohumila Ryby, *LF* 103, 1980, s. 244.

- MÍKOVÁ, Zdeňka: Akademik Josef Dobiáš, Numismatické listy 37, 1982, s. 157-158.
- NECHUTOVÁ, Jana: Profesor Jaroslav Ludvíkovský, Universitas 24, 1991, s. 50-52.
- NOHEJLOVÁ-PRÁTOVÁ, Emanuela: 75 akademika Josefa Dobiáše, Numismatické listy 18, 1963, s. 191-192.
- NOVÁK, Mirko: Za profesorem Karlem Svobodou, Filosofický časopis 8, 1961, s. 111-112.
- NOVÁKOVÁ, Julie: Dvě quasihumanistické pocty Františku Novotnému, ZJKF 7, 1965, s. 69-71.
- NOVÁKOVÁ, Julie: Vaňorný překladatel, LF 85, 1962, s. 63-75.
- NOVÁKOVÁ, Julie: Za profesorem dr. Bohumilem Rybou, Studia Comeniana et historica 24, 1982, s. 114-121.
- OKÁL, Miloslav: Za prof. Antonínem Kolářem, LF 87, 1964, s. 136-145.
- PELIKÁN, Oldřich: K sedmdesátinám prof. Gabriela Hejzlara, LF 87, 1964, s. 279-280.
- PLAŠILOVÁ, Jiřina.: Vzpomínka na Otakara Jirániho, LF 108, 1985, s. 110-111.
- RYBA, Bohumil: Bibliografie literárních prací prof. O. Jirániho, LF 61, 1934, s. 8-18.
- RYBA, Bohumil: Za Otakarem Jiráním, LF 61, 1934, s. 2-8.
- SEGERT, Stanislav: Karel Svoboda jako překladatel a teoretik překlada, Dialog 3, 1964, s. 48-57.
- SPUNAR, Pavel: Památce profesora Jaroslava Ludvíkovského, ZJKF 27, 1985, s. 3-5.
- SPUNAR, Pavel: Profesor Bohumil Ryba a rukopisná studia, ZJKF 22, 1980, s. 107-108.
- ŠMATLÁK, Josef.: Bohumil Ryba a JČF, ZJKF 22, 1980, s. 109-113.

- ŠMATLÁK, Josef: Z. K. Vysoký a JČF, s. 73-74.
- ŠPAŇÁR, Július.: Prof. dr. Antonín Kolář, ZJKF 5, 1963, s. 191-193.
- VARCL, Ladislav: Akademik Antonín Salač, LF 84, 1961, s. 1-4.
- VARCL, Ladislav: Akademik Antonín Salač 1885-1960, ZJKF 3, 1961, s. 5.
- VARCL, Ladislav: Prof. dr. Karel Svoboda 1888-1960, LF 84, 1961, s. 5-7.
- VARCL, Ladislav: Prof. dr. Karel Svoboda 1888-1960, ZJKF 3, 1961, s. 1-4.
- VIDMAN, Ladislav: Sto let od narození O. Vaňorného, ZJKF 3, 1961, s. 31.
- VIDMAN, Ladislav: Za Zdeňkem Vysokým, ZJKF 22, 1980, s. 69-72.
- VRÁNEK, Čestmír: Vzpomínka na profesora Karla Svobodu, ZJKF 9, 1969, s. 77-79.
- VYSOKÝ, Zdeněk: K sedmdesátinám prof. Bohumila Ryby, LF 94, 1971, s. 163-172.
- VYSOKÝ, Zdeněk: Prof. Dr. Karel Wenig zemřel, LF 87, 1964, s. 380-390.

D) Ostatní literatura

- ČERNÝ, Jiří, Holeš, Jan: Kdo je kdo v dějinách české lingvistiky, Libri, Praha 2008.
- HAVRÁNEK, Jan a kol.: Dějiny Univerzity Karlovy. Díl 4. 1980-1990, Karolinum, Praha 1998.
- KÁRNÍK, Zdeněk: České země v éře první republiky (1918-1938), Díl. 1. Vznik, budování a zlatá léta republiky, 1. vyd., Libri, Praha 2000.
- KAZBUNDA, Karel: Stolice dějin na pražské univerzitě. I.-III. Praha 1964-1968.
- KUBÍČEK, Jaromír a kol.: Česká retrospektivní bibliografie. Řada 2, Časopisy. Díl 2, Časopisy České republiky 1919-1945, Moravská zemská knihovna, Brno, 2006-2007.

MACEK, Emanuel.: heslo „Listy filologické“, in: Vladimír Forst (ed.): Lexikon české literatury, 2/II, Academia, Praha 1993, s. 1190-1195.

Anotace

Jméno a příjmení autora: Bc. Kateřina Dřevíková

Název katedry a fakulty: Katedra historie, Filozofická fakulta

Název magisterské diplomové práce: Antika na stránkách českých časopisů v letech 1918-1938

Název magisterské diplomové práce v cizím jazyce: The Antiquity on the pages of czech journals in 1918 – 1938

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Ivana Koucká

Počet znaků bez mezer: 179 115

Počet příloh: 3

Počet titulů použitých pramenů a literatury: 26, 102 (dohromady 128).

Klíčová slova: antika, klasická filologie, časopisy, starověk, řečtina, latina, Listy filologické, Jednota českých filologů, první republika, Karel Wenig, Otakar Jiráni, František Novotný, Antonín Kolář, Antonín Salač, Josef Dobiáš, Karel Svoboda, Gabriel Hejzlar, Ferdinand Stiebitz, Vladimír Groh, Jaroslav Ludvíkovský, Bohumil Ryba, Zdeněk Vysoký

Charakteristika magisterské diplomové práce: Magisterská diplomová práce se zabývá antikou na stránkách českých časopisů v letech 1918-1938. Podává stručný přehled vývoje klasických studií v období první Československé republiky a jeho reflexi na stránkách vybraných časopisů. Snaží se objasnit, jakým způsobem byl zachycen vývoj badatelské práce významných klasických filologů této doby v časopisech, a jak časopisecké příspěvky ovlivňovaly další vědeckou práci těchto autorů. Rozebírá také některá důležitá témata, která ovlivňovala dění v oblasti klasické filologie v dané době. Výchozím pramenem pro zpracování daného tématu jsou prvorepublikové časopisy, z nichž největší význam je přikládán Listům filologickým.

Summary

This master's thesis deals with the antiquity on the pages of czech journals in 1918 – 1938. It gives a brief survey of progress the classical studies in the first Czechoslovakian Republic and his reflection on the pages of select journals. It illustrates how research of the work the important classical philologists was intercepted in journals and how articles affected the next academic work of authors. It also parses some important subjects which affected the classical studies in 1918-1938.

The primary literally source for its development were journals, the most important was the *Listy filologické* because it comprehended many articles about antiquity and classical studies.

Seznam příloh

Příloha I – Seznam odborných článků z klasické filologie otištěných v Listech filologických v letech 1918-1938

A) Listy filologické

B) Hlídka archeologická

Příloha II - Seznam výměnných časopisů za LF za správní rok 1926-1927

Příloha III - Seznam zkratk

Příloha I – Seznam odborných článků z klasické filologie otištěných v Listech filologických v letech 1918-1938

A. Listy filologické

BRTNICKÝ, Ladislav: Různá mínění o založení a vzrůstu města Říma, LF 45, 1918, s. 323-327.

ČERVENKA, Jaromír: Horatius a filosofie, LF 62, 1935, s. 463-486.

ČERVENKA, Jaromír: Vznik a původ euhemerismu, LF 61, 1934, s. 28-33, 110-122.

DOBIÁŠ, Josef: Φίλιππος Βασιλεύς. Příspěvek k dějinám posledních Seleukovců, LF 51, 1924, s. 214-227.

DOBIÁŠ, Josef: Antická zpráva o Děvíně, LF 65, 1938, s. 289-300.

DOBIÁŠ, Josef: Císař Hadrian v Palmyře, LF 55, 1928, s. 190-199.

DOBIÁŠ, Josef: Čestný nápis Rutilia Pudenta Crispina, LF 56, 1929, s. 6-14.

DOBIÁŠ, Josef: Druhé darování Antoniovo Kleopatře, LF 49, 1922, s. 183-193, 257-263.

DOBIÁŠ, Josef: Ještě jednou k římskému zákonu z Delf, LF 52, 1925, s. 65-75.

DOBIÁŠ, Josef: K Octavianovým výpravám ilyrským v letech 35-33 př. Kr., LF 48, 1921, s. 65-75, 213-223.

DOBIÁŠ, Josef: K výkladu Tacitovy Germanie, kap. 43, LF 65, 1938, s. 14-30.

DOBIÁŠ, Josef: Nový nápis z Palmyreny, LF 58, 1931, s. 1-19.

DOBIÁŠ, Josef: Smlouva Římanů s Judou Makkabejským, LF 54, 1927, s. 5-14.

DOBIÁŠ, Josef: Zákon proti pirátům z delfského pomníku L. Aemilia Paula, LF 51, 1924, s. 13-20, 94-104.

FÜRST, Kamil: Jak Menandros napodobil Euripida ve slohu, dikci a metru, LF 48, 1921, s. 9-15.

FÜRST, Kamil: Jak se jeví vliv Euripidův u Menandra v názorech na svět božský i lidský, LF 47, 1920, s. 1-10., 76-83.

FÜRST, Kamil: Zlomky řeckých mimů novější dobou objevené, LF 50, 1923, s. 84-94, 191-204, 290-294.

GROH, Vladimír: Fasti coloniae Ostiensis, LF 47, 1920, s. 140-153.

GROH, Vladimír: Kalátní sněm římský, LF 46, 1919, s. 18-20, 80-84.

GROH, Vladimír: Konec římského království, LF 51, 1924, s. 194-214, 328-337.

GROH, Vladimír: Kyrenská ústava, LF 54, 1927, s. 177-201.

- GROH, Vladimír: Lidské oběti u Římanů, LF 59, 1932, s. 20-29, 104-112, 232-237.
- GROH, Vladimír: Monumentum Antiochenum, kap. 10, LF 60, 1933, s. 1-9, 89-98.
- GROH, Vladimír: Nejstarší římské hradby, LF 56, 1929, s. 193-198, 326-333.
- GROH, Vladimír: Nové nápisy z Kyreny, LF 55, 1928, s. 83-91, 200-205.
- GROH, Vladimír: Příspěvky k dějinám amfiktyonie délské, LF 49, 1922, s. 7-15, 81-84.
- HRDINA, Karel: Humanistický básník Pavel z Jizbice, LF 50, 1923, s. 204-216, 295-312.
- HRDINA, Karel: Ohlasy horatiovské u našich latinských humanistů 16. st., LF 63, 1936, s. 35-66.
- JAKUBEC, Jan: „O Prosodii české“ Josefa Krále, LF 51, 1924, s. 10-155.
- JANÁČEK, Karel: Co víme dnes o etruštině?, LF 62, 1935, s. 1-13.
- JANÁČEK, Karel: Kapitoly o slovesném vidu u Plauta, LF 63, 1936, s. 120-125, 213-232, 358-368; LF 64, 1937, s. 20-27, 109-127, 257-266, 409-414; LF 65, 1938, s. 30-33, 124-157, 300-313, 421-435.
- JANÁČEK, Karel: Rozbor zpráv o filosofii Gorgiově, LF 59, 1932, s. 13-20, 99-104, 225-232.
- JIRÁNI, Otakar: Maecenatovo symposion, LF 59, 1932, s. 1-12.
- JIRÁNI, Otakar: Pater patrus, LF 57, 1930, s. 321-328.
- JIRÁNI, Otakar: Pilumnus a Picumnus, LF 46, 1919, s. 321-327.
- JIRÁNI, Otakar: Služebná božstva v římském náboženství, LF 51, 1924, s. 321-328.
- JIRÁNI, Otakar: Tři ódy Horátiovy, LF 54, 1927, s. 1-4, 83-94.
- JIRÁNI, Otakar: Výklad t.zv. genitivu identického v latině, LF 46, 1919, s. 145-165.
- JIRÁNI, Otakar: Zásluhy Jos. Krále o text Platonův, LF 45, 1918, s. 65-71, 129-136.
- KOLÁŘ, Antonín: Aiolské daktyly, LF 60, 1933, s. 81-89.
- KOLÁŘ, Antonín: Co je antická metrika?, LF 64, 1937, s. 229-257, 414-433.
- KOLÁŘ, Antonín: De Romanorum metris Aeoliis, praecipue Horatianis, LF 62, 1935, s. 428-462.
- KOLÁŘ, Antonín: Nový zlomek Menandrových Epitrepontů?, LF 50, 1923, s. 18-24, 94-98.
- KOLÁŘ, Antonín: Přehled a posouzení nejnovějších prací z oboru řecké metriky, LF 59, 1932, s. 81-99, 209-225, 369-377.
- KOLÁŘ, Antonín: Rok narození a úmrtí Menandrova, LF 45, 1918, s. 1-9.

- KOLÁŘ, Antonín: Theorie antického dějepisectví, LF 48, 1921, s. 1-9, 75-93, 195-213.
- KRSEK, František: Ukázky přísloví a pořekadel novořeckých a jejich poměr k mudrosloví starých Hellenův, LF 49, 1922, s. 72-81, 171-183.
- KRSEK, František: Změna a střídání se rodu u substantiv v novořečtině, LF 48, 1921, s. 185-194.
- KUCHARSKÝ, Pavel: Příspěvky k výkladu některých ód Horatiových, LF 62, 1935, s. 487-491.
- LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: Euripidova Hypsipyle, LF 47, 1920, s. 130-140, 278-288.
- LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: Jiřího Třanovského latinské duchovní parafráze ód Horatiových, LF 63, 1936, s. 67-80.
- LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: Klasická filologie v současném Polsku LF 58, 1931, s. 85-100.
- LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: Řecký román a apokryfní Acta apostolorum, LF 52, 1925, s. 321-328.
- LUDVÍKOVSKÝ, Jaroslav: Studie o Anaxagorově theorii hmoty, LF 49, 1922, s. 65-72, 161-171.
- LUŇÁK, Ivan: Kritické drobnosti, LF 57, 1930, s. 506-508.
- LUŇÁK, Ivan: Kriticko-exegetické poznámky k Demosthenově řeči „O věnci“, LF 59, 1932, s. 29-32.
- LUŇÁK, J.: Katonovo pravidlo o orbě, LF 49, 1922, s. 21-23.
- MÜLLER, Karel: Byzantská Achilleis, LF 53, 1926, s. 12-22, 84-106, 219-234.
- NOVÁK, Arne: Typ lyriky Horatiovy, LF 62, 1935, s. 377-388.
- NOVOTNÝ, František: Εὐχοφάντης, LF 47, 1920, s. 65-75.
- NOVOTNÝ, František: Σωκράτης καλός καί νέος, LF 56, 1929, s. 1-6.
- NOVOTNÝ, František: Πυθμός. Příspěvek semasiologický, LF 45, 1918, s. 328-332.
- NOVOTNÝ, František: Filosof a básník. Kapitola z chystané knihy o Platonovi. LF 65, 1938, s. 1-14, 81-110.
- NOVOTNÝ, František: Historická metrika, LF 50, 1923, s. 1-18.
- NOVOTNÝ, František: Homer ve světle jafetifologie, LF 58, 1931, s. 101-114.
- NOVOTNÝ, František: Horatius v české vědě filologické, LF 63, 1936, s. 95-111.
- NOVOTNÝ, František: Latinský dativus effectivus, LF 51, 1924, s. 77-93.

- NOVOTNÝ, František: Řeč při odhalení pamětní desky na rodném domě Josefa Krále, LF 64, 1937, s. 405-409.
- NOVOTNÝ, František: Nová klausulová metoda a pochybná Sallustiana, LF 45, 1918, s. 257-261.
- NOVOTNÝ, František: Nový zákon problémem klassické filologie, LF 47, 1920, 153-161, 266-278.
- RYBA, Bohumil: De Laurentii Valae Declamationis codice Φ, LF 57, 1930, s. 453-481.
- RYBA, Bohumil: Domnělý geografický omyl Apollonia Rhodského, LF 53, 1926, s. 335-342.
- RYBA, Bohumil: Drobnosti exegetické, LF 60, 1933, s. 449-453.
- RYBA, Bohumil: Filosofická prosa Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic, LF 58, 1931, s. 261-268, 421-427.
- RYBA, Bohumil: Horatius v Čechách přehumanistických, LF 63, 1936, s. 1-34.
- RYBA, Bohumil: Humanista Clemens Žebrácký za hranicemi, LF 56, 1929, s. 80-94, 212-224, 333-356.
- RYBA, Bohumil: Klaretovo autorství Enigmatiku, LF 64, 1937, s. 266-267.
- RYBA, Bohumil: K otázce latinského slovosledu, LF 53, 1926, s. 1-12.
- RYBA, Bohumil: Kronika Kristiánova z hlediska textové kritiky, LF 59, 1932, s. 112-121, 237-245.
- RYBA, Bohumil: List Václava Píseckého Michalovi ze Stráže, LF 60, 1933, s. 115-126, 273-287, 436-440.
- RYBA, Bohumil: Nejstarší český překlad Vergiliovy Aeneidy, LF 58, 1931, s. 122-131, 269-278.
- RYBA, Bohumil: Neznámý zlomek hellenistického básníka, LF 56, 1929, s. 321-326.
- RYBA, Bohumil: O vzniku římské satiry, LF 49, 1922, s. 15-21, 85-96.
- RYBA, Bohumil: Příspěvky k výkladu Senekových metafor o poměru těla a duše, LF 54, 1927, s. 65-71.
- RYBA, Bohumil: Řecký náhrobní nápis z kappadocké Kaisarie a jeho výklad, LF 57, 1930, s. 328-338.
- RYBA, Bohumil: Sigismundus Gelenius a jeho vydání Arnobia a Minucia, LF 52, 1925, s. 13-23, 91-102, 222-234, 337-341.

- RYBA, Bohumil: Václav Písecký, Eneáš Silvius a Lukianos, LF 57, 1930, s. 138-146.
- RYBA, Bohumil: Westoniana, LF 56, 1929, s. 14-28.
- RYBA, Bohumil: Westoniin blahopřejný list anglickému králi Jakubovi I., LF 59, 1932, s. 385-390.
- SALAČ, Antonín: Ἀθαναίων, LF 49, 1922, 193-194.
- SALAČ, Antonín: Οἶκος – oecus, οἰκίσκος - oeciscus, LF 49, 1922, s. 23-24.
- SALAČ, Antonín: Drobnosti epigrafické, LF 54, 1927, s. 14-17.
- SALAČ, Antonín: Dva příspěvky epigrafické, LF 47, 1920, s. 18-21.
- SALAČ, Antonín: Epigraphica, LF 49, 1922, s. 96-101.
- SALAČ, Antonín: Hymnus na počest bohyně Isidy z maloasijské Kyme, LF 56, 1929, s. 76-80.
- SALAČ, Antonín: K dějinám kultu Isidina, LF 46, 1919, s. 169-177.
- SALAČ, Antonín: Sarapis a efemeridy Alexandra Velikého, LF 50, 1923, s. 78-84.
- SALAČ, Antonín: Théby sedmihranné, LF 51, 1924, s. 71-77.
- SKÁLA, Karel: Střídání o-au v latině, LF 47, 1920, s. 10-18.
- SLÁDEČEK, Bohumil: Příspěvky k nauce o řeckém přízvuku, LF 46, 1919, s. 165-169, 268-275, 327-340.
- STIEBITZ, Ferdinand: Ἴσος θεοίσιν, LF 57, 1930, s. 1-8.
- STIEBITZ, Ferdinand: Dědičnost v řecké tragoedii, LF 55, 1928, s. 177-185, 306-327.
- STIEBITZ, Ferdinand: Grammatické a exegetické příspěvky k Novému Zákonu, LF 53, 1926, s. 71-84, 208-219.
- STIEBITZ, Ferdinand: Grammatické a exegetické příspěvky k Novému Zákonu II, LF 58, 1931, s. 115-122, 254-261, 411-421.
- STIEBITZ, Ferdinand: K přízvučnému překládání starověkých rozměrů časoměrných, LF 48, 1921, s. 162-184.
- STIEBITZ, Ferdinand: Láska palem, LF 57, 1930, s. 482-505.
- STIEBITZ, Ferdinand: Několik motivů antické novellistiky, LF 54, 1927, s. 71-83, 201-218, 316-321.
- STIEBITZ, Ferdinand: Několik poznámek o rázu homérské epiky, LF 56, 1929, s. 65-76, 198-212.

- STIEBITZ, Ferdinand: Nové zlomky lesbické lyriky, LF 52, 1925, s. 1-6, 75-83, 213-222.
- STIEBITZ, Ferdinand: O historickém pozadí Homerovy Iliady, LF 53, 1926, s. 322-335.
- STIEBITZ, Ferdinand: Ohlasy z Horatia u první novočeské školy básnické, LF 63, 1936, s. 81-96.
- STIEBITZ, Ferdinand: Poměr přízvuku a iktu v řeckém zpívaném verši, LF 59, 1932, s. 377-385.
- STIEBITZ, Ferdinand: Proměnění vody ve víno, LF 60, 1933, s. 15-28.
- STIEBITZ, Ferdinand: Vid a způsob slovesného děje, LF 55, 1928, s. 1-14.
- STIEBITZ, Ferdinand: Zeyerova báseň Helena, LF 61, 1934, s. 253-258, 413-424.
- STIEBITZ, Ferdinand: Znal starověk ústrojnou buňku?, LF 57, 1930, s. 309-321.
- SVOBODA, Karel: Dítě v řeckém umění slovesném, LF 58, 1931, s. 246-254, 405-411.
- SVOBODA, Karel: Dítě v římském umění slovesném, LF 63, 1936, s. 185-197.
- SVOBODA, Karel: Filodemova aesthetika, LF 51, 1924, s. 8-12.
- SVOBODA, Karel: Lukianovy aesthetické názory, LF 53, 1926, s. 193-207.
- SVOBODA, Karel: Líčení přírody u latinských básníků doby stříbrné, LF 45, 1918, s. 71-79, 164-169.
- SVOBODA, Karel: Literární forma řecké filosofie, LF 60, 1933, s. 249-263, 401-421.
- SVOBODA, Karel: Literární věda, její soustava a rozvoj, LF 64, 1937, s. 81-102.
- SVOBODA, Karel: Myšlenková skladba Horatiovy lyriky, LF 62, 1935, s. 389-400.
- SVOBODA, Karel: O spise περί ὕψους, LF 52, 1925, s. 7-12, 83-91.
- SVOBODA, Karel: Polykleitův Kanon, LF 54, 1927, s. 305-316.
- SVOBODA, Karel: Starověká aesthetika komoedie, LF 50, 1923, s. 65-78.
- SVOBODA, Karel: Studie o pramenech filosofických spisů Ciceronových, LF 46, 1919, s. 1-18, 65-80, 130-161, 258-268, 327-336.
- ŠIMEČEK, Karel: Horatius u spisovatelů starokřesťanských, LF 62, 1935, s. 515-518.
- ŠIMEČEK, Karel: Napoleon kritikem Vergiliovým, LF 59, 1932, s. 121-125.
- VAŇORNÝ, Otmar: O překladech stejných míst u Homéra, LF 45, 1918, s. 9-18, 79-83.

- VAŇORNÝ, Otmar: Pokus o výklad některých míst u Homéra, LF 51, 1924, s. 1-8, 65-70.
- VARCL, Ladislav: O původu a podstatě Volkanově, LF 60, 1933, s. 9-15, 98-115.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Antické ohlasy v literární pozůstalosti Jiřího Wolкера, LF 62, 1935, 81-99.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Domnělá životopisná vzpomínka sv. Justina, LF 65, 1938, s. 435-440.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Epitheton v lyrice Horatiově, LF 62, 1935, s. 401-427.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Epitheton v řecké poesii I., LF 60, 1933, s. 263-273, 421-435.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Epitheton v řecké poesii II., LF 61, 1934, s. 33-42, 122-133, 233-253, 401-412.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Horatius a epigram doby hellenistické, LF 52, 1925, s. 194-213, 328-336.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Nový zlomek řecké písně svatební, LF 53, 1926, s. 65-70.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Představa Osudu v básních homérských, LF 63, 1936, s. 113-120, 198-212, 353-358.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Sapphina biografie z Oxyrhynchu a ostatní starověké zprávy, LF 55, 1928, s. 77-83, 185-190.
- VYSOKÝ, Zdeněk, K.: Stav nynějšího bádání o časovém pořadí Tertullianových spisů apologetických a Minuciova Oktavia, LF 65, 1938, s. 110-123.
- WENIG, Karel: Aristofanes romantik, LF 50, 1923, s. 178-190.
- WENIG, Karel: Attická rhetorika a osvícenství, LF 49, 1922, s. 1-7.
- WENIG, Karel: Básnický vývoj Vergiliův, LF 62, 1935, s. 13-22.
- WENIG, Karel: Dva příspěvky k dějinám řecké literatury, LF 55, 1928, s. 65-77.
- WENIG, Karel: Pokus o třídění řečí Isokratových, LF 47, 1920, s. 259-266.
- WENIG, Karel: Příspěvky k dějinám řeckého řečnictví, LF 48, 1921, s. 16-22.
- WENIG, Karel: Quintilian a římský klasicismus, LF 61, 1934, s. 19-27, 98-110.
- WENIG, Karel: Starověká sbírka Kallimachových básní, LF 64, 1937, s. 1-20, 102-109.
- ŽAHOUR, Blahomír: Značí-li Euripidovy Bakchy převrat v smýšlení básníkově, LF 45, 1918, 147-164, 265-271.

B. Příloha Hlídka archeologická

DLOŽEVSKIJ, S. S.: Archaeologické vykopávky v Olbii v r. 1923-1929, LF 57, 1930, s. 65-68.

HASPELISOVÁ, C. H. Emilie: Zlomek attické lutroforos s vyobrazením nářku nad mrtvými, LF 58, 1931, s. 229-232.

HEJZLAR, Gabriel: Archeologická činnost na půdě Malé Asie, v Syrii a v Kyrenaice, LF 63, 1936, s. 337-341.

HEJZLAR, Gabriel: Archeologická činnost na půdě Malé Asie, v Syrii a Kyrenaice, LF 63, 1936, s. 337-341.

HEJZLAR, Gabriel: Archeologická činnost v Malé Asii, Syrii a v Alexandrii, LF 65, 1938, s. 405-407.

HEJZLAR, Gabriel: Archeologické výkopy a objevy poslední doby v Itálii a na půdě římské, LF 56, 1929, s. 305-316.

HEJZLAR, Gabriel: Archeologické výkopy na půdě řecké, LF 62, 1935, s. 238-253.

HEJZLAR, Gabriel: Archeologické zkoumání na řecké půdě, LF 64, 1937, s. 377-386.

HEJZLAR, Gabriel: Horatiova vila, LF 62, 1935, s. 501-514.

HEJZLAR, Gabriel: Nové archeologické nálezy na půdě řecké, LF 60, 1933, s. 239-244, 377-395.

HEJZLAR, Gabriel: Nové objevy na půdě italské mimo Řím a nejbližší jeho okolí, LF 61, 1934, s. 394-399.

HEJZLAR, Gabriel, SALAČ, Antonín: Nové objevy v Římě a v nejbližším jeho okolí, LF 61, 1934, s. 217-224.

HORÁKOVÁ-JANSOVÁ, L.: Kadlub na výrobu reliéfní hellenistické keramiky, LF 58, 1931, s. 233.237.

JANSOVÁ, L.: Nález terry sigillaty v Neratovicích v Čechách, LF 55, 1928, 166-167.

MĚLNÍKOV, Evgenij: Hellenistická bronzová soška Dia, LF 63, 1936, s. 481-485.

SALAČ, Antonín, HRDINA, Karel: Římská mince v majetku císaře Karla IV., LF 60, 1933, s. 233-239.

SALAČ, Antonín: Σκηνοράφος, LF 59, 1932, s. 345

SALAČ, Antonín: Ad novas inscriptiones atticas adnotationes, LF 58, 1931, s. 381-384.

- SALAČ, Antonín: Náhrobní stéla z Mesembrie, LF 57, 1930, s. 436-444.
- SALAČ, Antonín: Base puteolská, LF 58, 1931, s. 373-381.
- SALAČ, Antonín: Bronzová socha pěstního zápasníka v římském museu delle Terme, LF 59, 1932, s. 337-340.
- SALAČ, Antonín: Bronzová soška boha Apollona, LF 63, 1936, s. 485-486.
- SALAČ, Antonín: Cena Nasidieni, LF 62, 1935, s. 492-500.
- SALAČ, Antonín: Čtyři dětské konvičky řecké, LF 60, 1933, s. 369-376.
- SALAČ, Antonín: Dva řecké nápisy, LF 63, 1936, s. 486-491.
- SALAČ, Antonín: Dva řecké nápisy hledící k náboženským sdružením, LF 65, 1938, s. 398-405.
- SALAČ, Antonín: Město Pautalia v Prokopiově díle περί κτισμάτων, LF 58, 1931, s. 392-395.
- SALAČ, Antonín: Několik zajímavých mincí římské doby císařské, LF 58, 1931, s. 384-392.
- SALAČ, Antonín: Nová díla o římské numismatice, LF 57, 1930, s. 69-72.
- SALAČ, Antonín: Nové objevy archeologické na půdě italské, LF 59, 1932, s. 193-206, 350-361.
- SALAČ, Antonín: Nové objevy archeologické na půdě italské k Itálii patřící, LF 63, 1936, s. 492-508.
- SALAČ, Antonín: Nové objevy na půdě severní a střední Itálie, LF 64, 1937, s. 386-400.
- SALAČ, Antonín: Nové objevy ve střední a jižní Itálii a na Sicílii, LF 65, 1938, s. 273-285.
- SALAČ, Antonín: Nově objevené Carmen saeculare z r. 204 po Kr., LF 59, 1932, s. 346-350.
- SALAČ, Antonín: Nové práce z klasické archeologie v zemích slovanských, LF 61, 1934, s. 224-228, 400.
- SALAČ, Antonín: Reliéfy bronzové vásy musea ve Varně a mythus o Ifigenii v Tauridě, LF 57, 1930, s. 422-436.
- SALAČ, Antonín: Rytá skleněná lahvička pražského Národního musea, LF 55, 1928, s. 289-301.
- SALAČ, Antonín: Řecká váza dipylská, LF 55, 1928, s. 162-166.
- SALAČ, Antonín: Řecký nápis k počtě lékaře z Mesembrie, LF 64, 1937, s. 369-376.

SALAČ, Antonín: Tři reliéfy archeologického musea ve Varně v Bulharsku, LF 65, 1938, s. 389-397.

SALAČ, Antonín: Tři řecké nápisy z Odessu-Varny, LF 59, 1932, s. 340-345.

SVOBODA, Karel: Mosaiky ravennského chrámu Apollinare Nuovo, LF 62, 1935, s. 225-238.

SVOBODA, Karel: Zobrazování paže a ruky na starších řeckých vásách, LF 56, 1929, s. 177-188.

VARCL, Ladislav: Kopí u Homera, LF 61, 1934, s. 369-394.

VARCL, Ladislav: Meč u Homera, LF 64, 1937, s. 357-368.

Příloha II - Seznam výměnných časopisů za LF za správní rok 1926-1927.⁴³⁴

a) české a slovenské:

Almanach České akademie věd a umění, Bratislava, Časopis Matice moravské, Časopis Národního musea, Časopis pro moderní filologii, Česká mysl, Český časopis historický, Hlídka, Host, Kmen, Kulturní zpravodaj, Masarykův sborník, Měsíční zprávy statistické kanceláře hlavního města Prahy, Národopisný věstník československý, Naše doba, Naše řeč, Naše věda, Otavan, Prúdy, Rozpravy Aventina, Ruch filosofický, Sborník Matice Slovenskej, Slavia, Slovanský přehled, Slovenské pohľady, Slovenský ochotník, Věstník královské české společnosti nauk, Věstník pedagogický

b) ostatní slovanské:

Bulletion international de l'Acad. Polonaise, Eos, Izvěstija rossijskoj Akademii nauk, Južnoslovenski filolog, Kwartalnik klasyczny, L'Est Européen, Lětopis na bulgarskata akademija, Lud, Naukovij sbornik tovaryštva „Prosvěta“ v Užhorodě, Pologne littéraire, Přílozi za kníževnost, jezyk, istoriju i folklor, Slavia occidentalis, Zapysky naukovocho tovaryštva imeni Ševčenska

c) jiné cizojazyčné:

Aevum, Aegyptus, American Journal of Philology, Atene e Roma, Atheneum, Bolletino delle pubblic. ital., Bolletino di filologia classica, Bulletin de la Société ling. de Paris, Filologu biedribas raksti, Fornvännen Grai si suflet, L'Europa orientale, Le monde orientale, Rendiconti d. R. Accad. dei Lincei, Revue des études slaves, Rivista di letter. slave, University of Illinois Studies, Zeitschrift für slav. Philologie

---

⁴³⁴ Výroční zpráva JČF za správní rok 1926-1927, s. 4-5.

Příloha III - Seznam zkratk

ČAVU - Česká akademie věd a umění

ČSAV – Československá akademie věd

ČČH – Český časopis historický

ČMF – Časopis pro moderní filologii

HA – Hlídka archeologická

JČF – Jednota českých filologů

JKF – Jednota klasických filologů

LF - Listy filologické

NV – Naše věda

NČČ – Numismatický časopis československý

NSČ – Numismatická společnost československá

OP – Obzor praehistorický

UJEP – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně

UK – Univerzita Karlova

VŽ – Věda a život